

การบริหารงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์การปกครองส่วนท้องถิ่น
จังหวัดมหาสารคาม

วิชชุ ฉัตรศรี

สารนิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชาการบริหารการศึกษา
คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาราชวิทยาลัย
พุทธศักราช 2566

การบริหารงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น
จังหวัดมหาสารคาม

วิชชุ ฉัตรศรี

สารนิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชาการบริหารการศึกษา
คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาราชวิทยาลัย
พุทธศักราช 2566

THE ADMINISTRATION OF CHILD DEVELOPMENT CENTERS UNDER
THE LOCAL GOVERNMENT ORGANISATION
MAHA SARA KHAM PROVINCE

WISCHU CHUTSRI

A THEMATIC PAPER SUBMITTED IN PARTIAL FULFILLMENT OF THE REQUIREMENTS
FOR THE DEGREE OF MASTER OF EDUCATION
PROGRAM IN EDUCATIONAL ADMINISTRATION
FACULTY OF EDUCATION
MAHAMAKUT BUDDHIST UNIVERSITY
2023

หัวข้อสารนิพนธ์ : การบริหารงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น
จังหวัดมหาสารคาม
ชื่อนักศึกษา : วิชชุ ฉัตรศรี
ชื่อปริญญา : ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชา : การบริหารการศึกษา
ปีพุทธศักราช : 2566
อาจารย์ที่ปรึกษา : ดร. อัครเดช นีละโยธิน

คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม อนุมัติให้รับสารนิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่ง
ของการศึกษาตามหลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา

คณบดีคณะศึกษาศาสตร์



.....
(พระครูศรีวิรุณสุนทร, ผศ. ดร.)

คณะกรรมการสอบสารนิพนธ์:

ประธานกรรมการ


.....
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ไพศาล สุวรรณน้อย)

กรรมการ (อาจารย์ที่ปรึกษา)


.....
(ดร. อัครเดช นีละโยธิน)

กรรมการ


.....
(พระครูสุธีจริยวัฒน์, ผศ. ดร.)

กรรมการ


.....
(พระครูธรรมมาภิสมัย, ผศ. ดร.)

กรรมการ


.....
(พระมหาศุภชัย สุภกิจโจ, ผศ. ดร.)

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยมหาสารคาม

Thematic Topic : The Administration of Child Development Centers under the
Local Government Organization, Maha Sarakham Province
Student's Name : Wischu Chutsri
Degree Sought : Master of Education
Program : Educational Administration
Anno Domini : 2023
Advisor : Dr. Akkharadet Neelayothin

Accepted by the Faculty of Education, Mahamakut Buddhist University in Partial
Fulfillment of the Requirements for the Degree of Master of Education (Educational
Administration)

Dean Faculty of Education



(Phrakhrusriveerakhunsunthorn, Asst. Prof. Dr.)

Dissertation Committee:

Chairman



(Asst. Prof. Dr. Pisan Suwannoi)

Member (Advisor)



(Dr. Akkharadet Neelayothin)

Member



(Phrakhrusutheejarriyawat, Asst. Prof. Dr.)

Member



(Phrakhrudhammabhisamai, Asst. Prof. Dr.)

Member



(Phramaha Suphachai Suphakicco, Asst. Prof. Dr.)

บทคัดย่อ

หัวข้อสารนิพนธ์	: การบริหารงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดมหาสารคาม
ชื่อนักศึกษา	: วิชชุ ฉัตรศรี
ชื่อปริญญา	: ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชา	: การบริหารการศึกษา
ปีพุทธศักราช	: 2566
อาจารย์ที่ปรึกษา	: ดร. อัครเดช นีละโยธิน

การวิจัยครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์ดังนี้ 1) เพื่อศึกษาระดับการบริหารงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดมหาสารคาม 2) เพื่อศึกษาข้อเสนอแนะการบริหารงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดมหาสารคาม กลุ่มเป้าหมายผู้อำนวยการกองการศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดมหาสารคาม จำนวน 115 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถาม สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ผลการวิจัยพบว่า 1) การบริหารงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดมหาสารคาม โดยรวม และรายด้านอยู่ในระดับมาก โดยเรียงจากมากไปน้อย ด้านการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ด้านบริหารงานวิชาการและกิจกรรมตามหลักสูตร ด้านบุคลากร ด้านการมีส่วนร่วมส่งเสริมสนับสนุน ด้านอาคารสถานที่สิ่งแวดล้อมและความปลอดภัยของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก และด้านส่งเสริมเครือข่ายการพัฒนาเด็กปฐมวัย และ 2) ข้อเสนอแนะควรมีการจัดทำแผนพัฒนาการศึกษาให้สอดคล้องกับแผนพัฒนาท้องถิ่น มีการจัดทำคำสั่งแบ่งงานให้มีความชัดเจน จัดสรรบุคลากรให้มีความเพียงพอต่อการปฏิบัติงานในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก และอยู่ในพื้นที่มีขนาดที่เหมาะสม การจัดทำหลักสูตรสถานศึกษาต้องครอบคลุมภาระงานการจัดการศึกษาทุกด้าน มีการประชาสัมพันธ์ให้ชุมชน มีการจัดกิจกรรมเพื่อแสดงความคิดเห็น

คำสำคัญ : การบริหาร, การบริหารงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก, องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

ABSTRACT

Thematic Topic : The Administration of Child Development Centers under the Local Government Organisation, Maha Sarakham Province

Student's Name : Wischu Chutsri

Degree Sought : Master of Education

Program : Educational Administration

Anno Domini : 2023

Advisor : Dr. Akkharadet Neelayothin

This research the objectives are as follows: 1) To study the management level of the Child Development Center 2) to study the management suggestions of the Child Development Center under the local government organization Maha Sarakham Province Target Group Director of Education Division religion and culture The subjects were 115 people under the local administrative organization, Maha Sarakham Province. The research tool was a questionnaire. Statistics used in data analysis were frequency, percentage, mean and standard deviation.

The results of the research revealed that 1) the administration of the child development center under the local administrative organization Maha Sarakham Province overall and each aspect were at a high level. in descending order Management of the Child Development Center Academic administration and curriculum activities, personnel, participation, promotion and support the building, environment and safety of the Child Development Center and the promotion of early childhood development networks, and 2) suggestions that there should be an education development plan in line with the local development plan. There is an order to divide the work clearly. Allocate enough personnel to perform the work in the child development center and be in an appropriate size area. The preparation of educational institution curriculum covers all aspects of educational management workload. There are public relations for the community and opinions.

Keywords: Administration, Child Development Center Administration, Local government organization

กิตติกรรมประกาศ

สารนิพนธ์ฉบับนี้ สำเร็จได้เนื่องจากบุคคลหลายฝ่ายที่ได้ช่วยเหลือในครั้งนี้ ผู้วิจัยใคร่ขอขอบคุณมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย ซึ่งเป็นสถาบันที่ประสิทธิ์ประสาทความรู้ทางการศึกษาด้านการบริหารการศึกษา ระดับปริญญาโท ขอกราบขอบพระคุณอธิการบดี และคณบดี คณะศึกษาศาสตร์ ที่ได้อำนวยความสะดวกในการศึกษาตลอดหลักสูตร ขอกราบขอบพระคุณ ดร.อัครเดช นิละโยธิน อาจารย์ที่ปรึกษาที่กรุณาให้คำแนะนำ สละเวลาตรวจแก้ไขข้อบกพร่องต่าง ๆ เพื่อให้ได้สารนิพนธ์ที่ถูกต้องสมบูรณ์

ขอขอบคุณคณาจารย์ทุกท่านที่ได้อบรมสั่งสอนให้ความรู้ระดับมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะกรรมการสอบสารนิพนธ์ทุกท่านที่ได้ให้คำแนะนำ เกี่ยวกับความถูกต้องของเนื้อหาใน เล่มสารนิพนธ์ด้วยดี ผู้อำนวยการกองการศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม สังกัดองค์การปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดมหาสารคาม ผู้ตอบแบบสอบถาม ที่กรุณาให้ความร่วมมือตอบแบบสอบถามเป็นอย่างดี ผู้ทรงคุณวุฒิทุกท่านที่ได้ให้ความอนุเคราะห์ตรวจสอบแบบสอบถามให้ข้อเสนอแนะที่เป็นประโยชน์ในการจัดทำเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล เจ้าหน้าที่บัณฑิตวิทยาลัยทุกท่านที่ได้ให้ความสะดวกด้วยดีเสมอมา ตลอดจนเพื่อน นักศึกษาระดับปริญญาโททุกท่านที่คอยเป็นกำลังใจแก่ผู้วิจัยเสมอมา

คุณงามความดี และประโยชน์อันเกิดจากสารนิพนธ์ เล่มนี้ ผู้วิจัยขอใช้เป็นเครื่องสักการบูชาคุณพระรัตนตรัย พระคุณของมารดา บิดา ครูอาจารย์ที่ประสิทธิ์ประสาทความรู้ที่มีคุณค่ายิ่ง และขอแผ่คุณความดีนี้ให้แก่เพื่อนมนุษย์และสรรพสัตว์ทุกรูปทุกนาม พร้อมทั้งเจ้ากรรมนายเวรในทุกภพทุกชาติด้วยเทอญ

วิษณุ ฉัตรศรี

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	จ
กิตติกรรมประกาศ.....	ฉ
สารบัญ.....	ช
สารบัญตาราง.....	ณ
สารบัญภาพ.....	ญ
บทที่	
1 บทนำ.....	1
1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	1
1.2 คำถามการวิจัย.....	3
1.3 วัตถุประสงค์การวิจัย.....	3
1.4 ขอบเขตของการวิจัย.....	4
1.5 นิยามศัพท์เฉพาะ.....	4
1.6 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ.....	5
2 เอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	6
2.1 แนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวกับการบริหารงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก.....	6
2.2 การบริหารงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก.....	12
2.3 แนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น.....	45
2.4 สภาพพื้นที่ที่ศึกษา : การบริหารงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กร ปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดมหาสารคาม.....	50
2.5 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	52
2.6 กรอบแนวคิดการวิจัย.....	54
3 วิธีดำเนินการวิจัย.....	55
3.1 กลุ่มเป้าหมาย.....	55
3.2 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	55
3.3 การสร้างและตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ.....	56
3.4 การเก็บรวบรวมข้อมูล.....	57
3.5 การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้ในการวิจัย.....	58
4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	59
4.1 สัญลักษณ์ที่ใช้ในการนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	59
4.2 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม.....	59

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
4.3 ผลการวิเคราะห์ระดับการบริหารงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดมหาสารคาม.....	60
4.4 ข้อเสนอแนะการบริหารงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดมหาสารคาม.....	67
4.5 แนวทางการบริหารงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดมหาสารคาม.....	69
5 สรุป อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ.....	71
5.1 สรุปผลการวิจัย.....	71
5.2 อภิปรายผลการวิจัย.....	74
5.3 ข้อเสนอแนะ.....	77
บรรณานุกรม.....	79
ภาคผนวก.....	82
ภาคผนวก ก รายชื่อผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือ.....	83
ภาคผนวก ข หนังสือขอความอนุเคราะห์.....	85
ภาคผนวก ค แบบสอบถาม.....	91
ภาคผนวก ง แบบสอบถามที่แก้ไขตามแนะนำจากผู้เชี่ยวชาญ.....	98
ภาคผนวก จ แบบประเมินดัชนีความสอดคล้องของแบบสอบถาม.....	105
ภาคผนวก ฉ ผลการการวิเคราะห์ค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของเครื่องมือ.....	113
ภาคผนวก ช ผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากโปรแกรมสำเร็จรูป.....	115
ประวัติผู้วิจัย.....	119

สารบัญตาราง

ตารางที่	หน้า
2.1 ตารางแสดงองค์ประกอบย่อย และนิยามเชิงปฏิบัติการ และสาระการวัด.....	43
3.1 แสดงกลุ่มเป้าหมาย.....	55
3.2 ค่าความเชื่อมั่น (Reliability) รายด้านและโดยรวมของแบบสอบถาม.....	57
4.1 แสดงค่าความถี่ (Frequency) และค่าร้อยละ (Percentage) ของข้อมูลทั่วไป กลุ่มเป้าหมาย (N=115).....	60
4.2 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความคิดเห็นที่มีต่อการบริหารงาน ของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดมหาสารคาม โดยรวมและรายด้าน (N=115).....	60
4.3 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความคิดเห็นที่มีต่อการบริหารงาน ของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดมหาสารคาม ด้านการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก (N=115).....	61
4.4 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความคิดเห็นที่มีต่อการบริหารงาน ของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดมหาสารคาม ด้านบุคลากร (N=115).....	62
4.5 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความคิดเห็นที่มีต่อการบริหารงาน ของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดมหาสารคาม ด้านอาคารสถานที่ สิ่งแวดล้อม และความปลอดภัยของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก (N=115).....	63
4.6 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความคิดเห็นที่มีต่อการบริหารงาน ของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดมหาสารคาม ด้านบริหารงานวิชาการ และกิจกรรมตามหลักสูตร (N=115).....	64
4.7 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความคิดเห็นที่มีต่อการบริหารงาน ของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดมหาสารคาม ด้านการมีส่วนร่วมส่งเสริมสนับสนุน (N=115).....	65
4.8 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความคิดเห็นที่มีต่อการบริหารงาน ของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดมหาสารคาม ด้านส่งเสริมเครือข่ายการพัฒนาเด็กปฐมวัย (N=115).....	67

สารบัญภาพ

ภาพที่	หน้า
2.1 กรอบแนวคิดการวิจัย.....	54
5.1 ภาพสรุปการบริหารงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก.....	71

บทที่ 1

บทนำ

1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น ได้เล็งเห็นความสำคัญของการจัดการศึกษาศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก จึงได้กำหนดมาตรฐานการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เพื่อให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นใช้เป็นแนวทางในการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กให้เป็นไปอย่างมีระบบ มีมาตรฐานมีคุณภาพตามหลักวิชาการ สามารถส่งเสริมและพัฒนาให้เด็กปฐมวัยภายในท้องถิ่นมีพัฒนาการสมบูรณ์ตามวัย ครบทั้ง 4 ด้าน ได้แก่ ด้านร่างกาย ด้านอารมณ์ ด้านสังคม และด้านสติปัญญา และมีความพร้อมในการเข้าศึกษาต่อในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานต่อไป

การจะทำให้ประเทศนั้นพัฒนา ให้เป็นประเทศที่มีความก้าวหน้าทาง ต้องอาศัยการศึกษา เป็นสำคัญการศึกษาจะต้องเริ่มจากการวางรากฐานที่ดีการศึกษาปฐมวัยจึงมีความสำคัญอย่างยิ่ง ชาญธิป บุบผามาศ (2022) เด็กปฐมวัยในช่วงอายุระหว่าง 0 - 6 ปี ถือว่าเป็นช่วงโอกาสทองของการเรียนรู้ในวัยนี้สมองเติบโตอย่างรวดเร็วถ้าเด็กได้รับการพัฒนาและได้รับการกระตุ้นด้วยวิธีการที่ถูกต้อง จะช่วยสร้างเสริมให้มีความพร้อมสมบูรณ์ทั้งทางร่างกายอารมณ์ - จิตใจ สังคม และสติปัญญา ทั้งนี้การวางรากฐานของพัฒนาการทุกด้านควรเริ่มตั้งแต่ระดับปฐมวัย เพราะการปูพื้นฐานให้เด็กมีความพร้อมนั้นขึ้นอยู่กับการศึกษาเลี้ยงดูเด็กตั้งแต่เยาว์วัย การจัดประสบการณ์การเรียนรู้และการพัฒนาเด็ก จึงควรให้เด็กได้เรียนรู้แบบบูรณาการผ่านการเล่น และกิจกรรมที่เหมาะสม เพื่อให้เด็กเกิดการเรียนรู้จากประสบการณ์ตรง เกิดความรู้ทักษะกระบวนการคุณธรรม และจริยธรรม ดังนั้น ครูและผู้บริหารจึงควรส่งเสริมเด็กปฐมวัยให้เกิดการพัฒนาอย่างเป็นองค์รวมผ่านกระบวนการที่หลากหลาย อันเหมาะสมกับวัยและวุฒิภาวะของเด็กปฐมวัย ไม่ว่าจะเป็น การให้เด็กได้เคลื่อนไหว ออกกำลังกาย ปีนป่าย อ่านหนังสือเล่านิทาน เล่นเกมการศึกษา ตลอดจนกิจกรรมต่าง ๆ ตามพัฒนาการและความสนใจของเด็ก โดยใช้สื่อการเรียนรู้ที่มีคุณภาพ ประสิทธิภาพ และมีความหลากหลาย เหมาะสมตามวัยและวุฒิภาวะของเด็กมาใช้ในการจัดประสบการณ์เพื่อส่งเสริมพัฒนาการให้กับเด็กปฐมวัย ซึ่งหนังสือถือเป็นสื่อการเรียนรู้ประเภทหนึ่งที่เด็กชื่นชอบ ซึ่งจะช่วยกระตุ้นการเรียนรู้ตอบสนองความต้องการและช่วยส่งเสริมพัฒนาการทั้ง 4 ด้านให้กับเด็กปฐมวัยได้เป็นอย่างดี

ราชกิจจานุเบกษา (2542) พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 4) พ.ศ. 2562 ได้กำหนดว่าการจัดการศึกษาปฐมวัยให้จัดในสถานศึกษาดังนี้ สถานพัฒนาเด็กปฐมวัย ได้แก่ ศูนย์เด็กเล็ก ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กก่อนเกณฑ์ของสถานศาสนา ศูนย์บริการช่วยเหลือระยะแรกของเด็กพิการและเด็กซึ่งมีความต้องการพิเศษ หรือสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยที่เรียกอย่างอื่น มาตรา 41 กำหนดว่าองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีสิทธิจัด

การศึกษาในระดับใดระดับหนึ่งหรือทุกระดับตามความพร้อม ความเหมาะสม และความต้องการ ภายในท้องถิ่น

ราชกิจจานุเบกษา (2562) พระราชบัญญัติการพัฒนาเด็กปฐมวัย พ.ศ. 2562 มาตรา 3 ได้ให้ความหมาย เด็กปฐมวัย หมายความว่า เด็กซึ่งมีอายุต่ำกว่าหกปีบริบูรณ์ และให้หมายความรวมถึงเด็ก ซึ่งต้องได้รับการพัฒนา ก่อนเข้ารับการศึกษาในระดับประถมศึกษา การพัฒนาเด็กปฐมวัย หมายความว่า การดูแล การพัฒนา และการจัดการเรียนรู้สำหรับเด็กปฐมวัย หญิงตั้งครรภ์ หรือผู้ดูแลเด็กปฐมวัย ผู้ดูแลเด็กปฐมวัย หมายความว่า บิดา มารดา ผู้ปกครองหรือผู้ซึ่งเลี้ยงดูเด็กปฐมวัย สถานพัฒนาเด็กปฐมวัย หมายความว่า ศูนย์เด็กเล็ก ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ศูนย์บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มของเด็ก พิการหรือเด็กซึ่งมีความต้องการพิเศษ สถานรับเลี้ยงเด็ก และสถานสงเคราะห์ ตามกฎหมายว่าด้วยการคุ้มครองเด็กซึ่งมีเด็กปฐมวัยอยู่ในความคุ้มครองดูแล หรือสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยที่เรียกชื่ออย่างอื่น รวมทั้งโรงเรียน ศูนย์การเรียน หน่วยงานการศึกษาหรือหน่วยงานอื่นของรัฐหรือเอกชน และสถาบันศาสนา ที่มีวัตถุประสงค์ในการจัดการศึกษาให้แก่เด็กปฐมวัย มาตรา 6 ให้หน่วยงานของรัฐ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ภาคเอกชน และภาคประชาสังคมที่เกี่ยวข้อง มีภารกิจร่วมกันดำเนินการ เพื่อให้มีการพัฒนาเด็กปฐมวัย และดำเนินการให้เป็นไปตามมาตรฐานและแนวปฏิบัติที่ดีเกี่ยวกับการพัฒนาเด็กปฐมวัยตามที่คณะกรรมการกำหนด รวมทั้งส่งเสริมให้ผู้ดูแลเด็กปฐมวัยจัดให้เด็กปฐมวัยซึ่ง อยู่ในความดูแลได้รับการพัฒนาตามมาตรฐานและแนวปฏิบัติที่ดีเกี่ยวกับการพัฒนาเด็กปฐมวัย ดังกล่าว

กรมอนามัย (2547) ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก แต่เดิมมีหลายหน่วยงานที่รับผิดชอบ ได้แก่ กรมการพัฒนาชุมชน กรมการศาสนา กรมประชาสงเคราะห์ สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติและกรมอนามัย ซึ่งแต่ละหน่วยงานมีจุดประสงค์ในการก่อตั้งแตกต่างกันไป แต่โดยหลักใหญ่แล้วก็เพื่อเป็นสถานที่สำหรับดูแลเด็กก่อนวัยเรียน เพิ่มโอกาสให้เด็กได้รับการเตรียมความพร้อมมีพัฒนาการด้านร่างกาย จิตใจอารมณ์ สังคม และสติปัญญาอย่างเหมาะสมตามวัย เพื่อแบ่งเบาภาระของผู้ปกครองที่ไม่มีผู้เลี้ยงดูลูกในช่วงเวลากลางวัน ต่อมาเมื่อปี พ.ศ. 2544 มีการประกาศใช้พระราชบัญญัติกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 ตามมาตรา 16 ได้บัญญัติให้อำนาจ และหน้าที่ให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นทุกประเภท รับผิดชอบการจัดบริการสาธารณะให้แก่ประชาชนในพื้นที่รวมถึงการจัดการศึกษาให้เด็กก่อนวัยเรียน ซึ่งการถ่ายโอนภารกิจ อำนาจ หน้าที่ และงบประมาณในการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็กให้กับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นของหลายหน่วยงานเสร็จสมบูรณ์ในปี พ.ศ. 2547

สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา (2550) จากการจัดการศึกษาปฐมวัยของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กนั้นยังมีปัญหาหลายด้านและเป็นมาอย่างช้านานไม่ว่า จะในสถานศึกษาหรือศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นส่วนใหญ่ยังด้อยคุณภาพทั้งทางด้านการบริหาร การจัดการและยังขาดประสบการณ์ในเรื่องของการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ของการศึกษาปฐมวัย รวมทั้งยังขาด

ความเข้าใจเกี่ยวกับ การเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ และอีกปัญหาประการหนึ่งคือบุคลากรยังขาด ความรู้ความเข้าใจในเรื่องปรัชญาการพัฒนาเด็กปฐมวัย และขาดการวิจัยการสังเคราะห์ข้อมูลและการ เผยแพร่ประชาสัมพันธ์ผลงานนั้น ๆ ซึ่งเป็นการเอื้อต่อการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ การวิจัย เพื่อการพัฒนา ซึ่งเป็นวิธีที่จะนำไปสู่การพัฒนาการศึกษาปฐมวัย และพัฒนาองค์ความรู้เพื่อให้เกิด ประโยชน์แก่เด็กปฐมวัย ในระยะยาว

จากรายงานผลการประเมินตนเอง (SAR) การจัดการศึกษาปฐมวัยของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก นั้นยังมีปัญหาหลายด้านและเป็นมาอย่างช้านานไม่ว่า จะในสถานศึกษาหรือศูนย์พัฒนาเด็กเล็กของ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นส่วนใหญ่ยังด้อยคุณภาพทั้งทางด้านการบริหาร การจัดการและยังขาด ประสบการณ์ในเรื่องของการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ของการศึกษาปฐมวัย รวมทั้งยังขาดความ เข้าใจเกี่ยวกับ การเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ และอีกปัญหาประการหนึ่งคือบุคลากรยังขาดความรู้ ความเข้าใจในเรื่องปรัชญาการพัฒนาเด็กปฐมวัย และขาดการวิจัยการสังเคราะห์ข้อมูลและการ เผยแพร่ประชาสัมพันธ์ผลงานนั้น ๆ ซึ่งเป็นการเอื้อต่อการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ การวิจัยเพื่อ การพัฒนา ซึ่งเป็นวิธีที่จะนำไปสู่การพัฒนาการศึกษาปฐมวัย และพัฒนาองค์ความรู้เพื่อให้เกิด ประโยชน์แก่เด็กปฐมวัย ในระยะยาว

จากความเป็นมาและความสำคัญดังกล่าวข้างต้น ผู้วิจัยในฐานะที่เป็นนักวิชาการศึกษา สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ซึ่งรับผิดชอบการบริหารงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ได้เล็งเห็น ความสำคัญของการพัฒนาการบริหารงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก จึงสนใจศึกษาการบริหารงานของศูนย์ พัฒนาเด็กเล็กสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดมหาสารคาม ซึ่งผลการวิจัยครั้งนี้สามารถ นำมาประยุกต์ใช้ในการปรับปรุงและพัฒนาการจัดการศึกษาศูนย์พัฒนาเด็กเล็กอื่น ๆ อันจะส่งผลให้ การจัดการศึกษามีการพัฒนาอย่างมีคุณภาพ ประสบผลสำเร็จและบรรลุวัตถุประสงค์ตามเป้าหมายที่ วางไว้ต่อไป

1.2 คำถามการวิจัย

1.2.1 การบริหารงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัด มหาสารคาม อยู่ในระดับใด

1.2.2 ข้อเสนอแนะการบริหารงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วน ท้องถิ่น จังหวัดมหาสารคาม มีอะไรบ้าง

1.3 วัตถุประสงค์การวิจัย

การศึกษาครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์ของการศึกษา ดังนี้

1.3.1 เพื่อศึกษาระดับการบริหารงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วน ท้องถิ่นจังหวัดมหาสารคาม

1.3.2 เพื่อศึกษาข้อเสนอแนะการบริหารงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครอง ส่วนท้องถิ่น จังหวัดมหาสารคาม

1.4 ขอบเขตของการวิจัย

กลุ่มเป้าหมาย

กลุ่มเป้าหมายที่ใช้ในการศึกษาในครั้งนี้ ผู้ศึกษาได้กำหนดกลุ่มเป้าหมายทั้งสิ้น 141 คน จำแนกเป็นเทศบาล 18 แห่ง องค์การบริหารส่วนตำบล 123 แห่ง ผู้ให้ข้อมูลประกอบด้วยผู้อำนวยการกองการศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ในสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดมหาสารคาม จำนวน 141 คน

ตัวแปรที่ศึกษา

ได้แก่ การบริหารงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดมหาสารคาม คือ

1. ด้านการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก
2. ด้านบุคลากร
3. ด้านอาคารสถานที่สิ่งแวดล้อม และความปลอดภัยของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก
4. ด้านบริหารงานวิชาการ และกิจกรรมตามหลักสูตร
5. ด้านการมีส่วนร่วมส่งเสริมสนับสนุน
6. ด้านส่งเสริมเครือข่ายการพัฒนาเด็กปฐมวัย

1.5 นิยามศัพท์เฉพาะ

เพื่อให้การวิจัยเกิดความชัดเจนและความเข้าใจที่ถูกต้องตรงกัน ผู้วิจัยจึงได้นิยามความหมายของคำที่เกี่ยวข้องในการวิจัยดังนี้

1.5.1 การดำเนินของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก หมายถึง การปฏิบัติกิจกรรมตามมาตรฐานการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น กระทรวงมหาดไทย กำหนดไว้ 6 ด้าน คือ

1.5.1.1 ด้านการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก หมายถึง การดำเนินงานตามแผนพัฒนาการศึกษา แผนการใช้จ่ายงบประมาณ กฎหมายระเบียบ และหนังสือสั่งการ มีการสนับสนุนงบประมาณจากองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น มีการแต่งตั้งคณะกรรมการบริหารจากชุมชน เข้าร่วม การจัดทำงบประมาณค่าใช้จ่ายในด้านบุคลากร เงินเดือน ค่าจ้าง ค่าตอบแทนและสวัสดิการ ตามกฎหมาย

1.5.1.2 ด้านบุคลากร หมายถึง การกำหนดหน้าที่ ลักษณะงาน บุคลากรในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมีการกำหนดคุณสมบัติ ครู ครูผู้ดูแลเด็ก (ทักษะ) มีการกำหนดคุณสมบัติพนักงานจ้าง ผู้บริหารหัวหน้าส่วนราชการการมีความรู้การจัดการศึกษาศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก จัดทำแผนงานโครงการ กิจกรรม เพื่อพัฒนาศักยภาพเด็กปฐมวัย กำหนดอัตรา ครู ผู้ดูแลเด็ก (ทักษะ) ต่อจำนวนนักเรียน อย่างเหมาะสม

1.5.1.3 ด้านอาคาร สถานที่ สิ่งแวดล้อม และความปลอดภัยของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก หมายถึง การกำหนดสถานที่ก่อสร้าง ปรับปรุง อาคาร สถานที่ ให้มีความเหมาะสมภายในและภายนอกอาคาร สะอาดปลอดภัยถูกสุขลักษณะ ห้องนอนอุปกรณ์การนอนมีการทำความสะอาด สถานที่รับประทานอาหาร มีอากาศถ่ายเท สะอาดเหมาะสมและปลอดภัยแก่ปฐมวัย ห้องครัวควร

บทที่ 2

เอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ในการวิจัยครั้งนี้ มุ่งศึกษาการบริหารงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดมหาสารคาม ผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสารแนวคิด ทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อใช้เป็นกรอบในการศึกษาตามลำดับ ดังนี้

- 2.1 แนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวกับการบริหารงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก
- 2.2 การบริหารงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก มี 6 ด้าน
- 2.3 แนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น
- 2.4 สภาพพื้นที่ที่ศึกษา : การบริหารงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดมหาสารคาม
- 2.5 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
- 2.6 กรอบแนวคิดการวิจัย

2.1 แนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวกับการบริหารงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก

2.1.1 ความหมายของการบริหารงาน

ธีระ รุญเจริญ (2550) การบริหาร หมายถึง กิจกรรมต่าง ๆ ที่บุคคลตั้งแต่สองคนขึ้นไป ร่วมมือกันดำเนินการเพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์อย่างใดอย่างหนึ่งหรือหลายอย่าง ที่บุคคลกำหนด โดยใช้กระบวนการอย่างมีระเบียบและใช้ทรัพยากรอย่างเหมาะสม สรุปคือการทำงานให้สำเร็จโดยอาศัยความพยายามหรือการกระทำของคนอื่น (Management is getting things done through other people)

สันติ บุญภิรมย์ (2552) ได้กล่าวว่า การบริหารเป็นการดำเนินการร่วมกันของ บุคคลตั้งแต่ 2 คน ขึ้นไป ให้บรรลุถึงวัตถุประสงค์และเป้าหมายที่ได้กำหนดไว้ โดยใช้ปัจจัยต่าง ๆ เข้ามามีส่วนร่วมสนับสนุนในการดำเนินการให้บรรลุผลสำเร็จตามที่ได้กำหนดไว้

วิโรจน์ สารรัตน์ (2555) กล่าวว่า การบริหาร หมายถึง กระบวนการดำเนินงานเพื่อให้บรรลุจุดมุ่งหมายขององค์กรอย่างมีประสิทธิภาพ โดยอาศัยหน้าที่ในการบริหาร ได้แก่ การวางแผน (Planning) การจัดองค์กร (Organizing) การชี้นำ (Leading) และการควบคุมองค์กร (Controlling)

Herbert A. Simon (1947) กล่าวถึงการบริหารว่าหมายถึงกิจกรรมที่บุคคลตั้งแต่ 2 คน ขึ้นไป ร่วมกันดำเนินการเพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ สรุปได้ว่า การบริหาร หมายถึง ระบบที่ใช้ในการดำเนินการนำเอาทรัพยากรทั้งคนและวัสดุสิ่งของ มาใช้ให้เกิดประโยชน์สูงสุดและบรรลุตามวัตถุประสงค์ขององค์กร การบริหารมีลักษณะเป็นกระบวนการได้แก่กระบวนการคิด การวางแผน

การจัดองค์กร การบริหารงานบุคคล การอำนวยความสะดวก การรายงาน การงบประมาณ การประสานงานการควบคุมงาน การตัดสินใจ และนโยบาย

จากความหมายที่กล่าวมาข้างต้นสรุปได้ว่า การบริหาร คือการดำเนินงาน บุคคลตั้งแต่ 2 คนขึ้นไปเพื่อบรรลุจุดมุ่งหมาย หรือวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้โดยอาศัยทรัพยากรหรือปัจจัยต่าง ๆ ที่จำเป็นต่อการบริหาร เพื่อให้การทำงานขององค์การประสบความสำเร็จลุล่วงตามเป้าหมายที่ได้วางไว้

2.1.2 ความหมายของผู้บริหารจัดการศึกษาศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก

กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นกระทรวงมหาดไทย (2559) ผู้บริหารจัดการศึกษาศูนย์พัฒนาเด็กเล็กประกอบด้วย ผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ผู้บริหารและหัวหน้าส่วนราชการที่รับผิดชอบงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ทั้งนี้เพื่อให้ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีศักยภาพ ในการจัดการศึกษา อบรม เลี้ยงดูและส่งเสริมพัฒนาการสำหรับเด็กเล็กได้อย่างถูกต้องตามหลักวิชาการด้วยความเหมาะสมอย่างมีคุณภาพ

2.1.3 ความหมายของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก

จันทิมา จันทรสุวรรณ (2558) ได้ให้ความหมาย ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ว่าเป็นสถานที่ดูแล และให้การศึกษาเด็ก อายุระหว่าง 3-5 ปี มีฐานะเทียบเท่าสถานศึกษา เป็นศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จัดตั้งเอง และศูนย์พัฒนาเด็กเล็กของส่วนราชการต่าง ๆ ที่ถ่ายโอนให้อยู่ในความดูแลรับผิดชอบขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เช่น ศูนย์อบรมเด็กก่อนเกณฑ์ในวัด/มัสยิด กรมศาสนา ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กกรมการพัฒนารัฐบาล และศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก (เด็ก 3 ขวบ) รับผิดชอบจากสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ ฯลฯ ซึ่งต่อไปนี้เรียกว่าศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น (2559) ได้ให้ความหมาย ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก หมายถึง สถานศึกษาที่ให้การอบรมเลี้ยงดูจัดประสบการณ์ และส่งเสริมพัฒนาการการเรียนรู้ให้เด็กเล็กมีความพร้อม ด้านร่างกาย อารมณ์ - จิตใจ สังคมและสติปัญญา สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

จรัสลักษณ์ รัตนพานิช (2558) ได้ให้ความหมาย ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก หมายถึง สถานศึกษาที่ให้การอบรมเลี้ยงดูจัดประสบการณ์และส่งเสริมพัฒนาการการเรียนรู้ให้เด็กเล็กที่มีอายุตั้งแต่ 2 - 5 ปี ให้มีความพร้อม ด้านร่างกาย อารมณ์ จิตใจ สังคมและสติปัญญา ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กตั้งกระจายอยู่ทั่วประเทศ ส่วนราชการต่าง ๆ ที่ดำเนินการจัดตั้งสถานพัฒนาเด็กปฐมวัย ได้แก่ กรมการพัฒนารัฐบาล กระทรวงมหาดไทย กรมการศาสนา กระทรวงศึกษาธิการ(ปัจจุบันอยู่ในสังกัดกระทรวงวัฒนธรรม) ดำเนินการในวัด/มัสยิด และสำนักงาน คณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (สพช.) ดำเนินการในโรงเรียน โดยเป็นศูนย์พัฒนาเด็กเล็กที่ส่วนราชการต่าง ๆ ถ่ายโอนให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจัดตั้งขึ้นเอง ถือว่าเป็นสถานศึกษาตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542

จากที่กล่าวมาข้างต้นสรุปได้ว่า ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก หมายถึง สถานศึกษาที่ให้การอบรมเลี้ยงดูจัดประสบการณ์และส่งเสริมพัฒนาการการเรียนรู้ให้เด็กเล็กที่มีอายุตั้งแต่ 2 - 5 ปี ให้มีความพร้อม ด้านร่างกาย อารมณ์ จิตใจ สังคมและสติปัญญา ถ่ายโอนให้อยู่ในความดูแลรับผิดชอบขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

2.1.4 ความหมายของการจัดการศึกษาปฐมวัย

สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ (2560) การศึกษาปฐมวัยเป็นการพัฒนาเด็กตั้งแต่แรกเกิดถึง 6 ปีบริบูรณ์ อย่างเป็นองค์รวม บนพื้นฐานการอบรมเลี้ยงดู และการส่งเสริมกระบวนการเรียนรู้ที่สนองต่อธรรมชาติและ พัฒนาการตามวัยของเด็กแต่ละคนให้เต็มตามศักยภาพภายใต้บริบทสังคมและวัฒนธรรมที่เด็กอาศัย อยู่ ด้วยความรักความเอื้ออาทร และความเข้าใจของทุกคนเพื่อสร้างรากฐานพัฒนาคุณภาพชีวิตให้ เด็กพัฒนาไปสู่ความเป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ เกิดคุณค่าต่อตนเอง ครอบครัว สังคม และประเทศชาติ

อภิวัฒน์ บุตรโสภ (2560) การจัดการศึกษาปฐมวัย คือเป็นการจัดในสถานะของการ อบรมเลี้ยงดู และให้ การศึกษาแก่เด็กทุกด้านทั้งด้านร่างกาย อารมณ์ จิตใจ สังคมและสติปัญญา ตาม วัยและ ความสามารถของแต่ละบุคคล เพื่อเป็นพื้นฐานในการดำรงชีวิต และอยู่ในสังคมได้อย่างมี ความสุข ทั้งนี้ในการจัดการศึกษา สำหรับเด็กปฐมวัยต้องอาศัยแนวคิดและหลักการ เป็น แนวทางใน การจัดการศึกษาเพื่อให้การจัดการศึกษาบรรลุผลตามเป้าหมายที่กำหนดไว้

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ศศิพันธุ์ เปี่ยมเปี่ยมสิน และคณะ. (2561) การจัดการศึกษาปฐมวัยเป็น การจัดการศึกษา ให้กับเด็กที่มีอายุตั้งแต่แรกเกิดจนถึง 6 ปี ในลักษณะของการอบรมเลี้ยงดูที่มี ความสำคัญอย่างยิ่งในอันที่จะช่วยส่งเสริมให้เด็กปฐมวัยได้รับการพัฒนาในทุกด้าน ทั้งด้านร่างกาย สังคม อารมณ์ จิตใจ สังคมและสติปัญญา ตลอดจนการปลูกฝังคุณธรรมจริยธรรม ไปในทิศทางที่ ถูกต้องเหมาะสม สอดคล้องกับพัฒนาการตามวัย ความสามารถ และความแตกต่างระหว่างบุคคล เป็นการเตรียมความพร้อมที่จะเรียนรู้ และวางรากฐานบุคลิกภาพ และการพัฒนาสมอง เพื่อให้เด็ก เติบโตขึ้นอย่างมีคุณภาพ และพร้อมที่จะรับการศึกษาในระดับที่สูงขึ้น อย่างมีประสิทธิภาพต่อไป ซึ่ง การจัดการศึกษาดังกล่าวมีลักษณะพิเศษที่แตกต่างไปจากระดับอื่น ๆ

จากความหมายที่กล่าวมาข้างต้นสรุปได้ว่า การจัดการศึกษาปฐมวัย หมายถึงการจัด การศึกษาปฐมวัยเป็นการจัดการศึกษา ให้กับเด็กที่มีอายุตั้งแต่แรกเกิดจนถึง 6 ปี เป็นการจัดใน สถานะของการอบรมเลี้ยงดู และให้การศึกษาแก่เด็กทุกด้าน ทั้งด้านร่างกาย อารมณ์ จิตใจ สังคม และสติปัญญา ตามวัยและ ความสามารถของแต่ละบุคคล เป็นการเตรียมความพร้อมที่จะเรียนรู้ พร้อมที่จะรับการศึกษาในระดับที่สูงขึ้น

2.1.5 ความสำคัญของการจัดการศึกษาปฐมวัย

พิมพ์พิชชา ศรีลับซ้าย (2562) การจัดการศึกษาระดับปฐมวัยเป็นการจัดการศึกษาที่มี ความสำคัญและจำเป็นอย่างยิ่งสำหรับเด็กแรก เกิด - 6 ขวบ เพราะเด็กในวัยนี้เป็นวัยที่กำลังพัฒนา ด้านร่างกาย อารมณ์ จิตใจ สติปัญญาและสังคมควบคู่กันไป ประสบการณ์ที่เด็กได้รับจะมีอิทธิพลต่อ การเสริมสร้างความพร้อมและพัฒนาการขั้นต่อไป ตามหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2546 หลักสูตรสถานศึกษาการจัดการศึกษาสำหรับเด็กปฐมวัยเป็นการจัดในลักษณะของการอบรมเลี้ยงดู และส่งเสริมสุขอนามัยให้แก่เด็กเพื่อพัฒนาการทั้ง 4 ด้าน คือ ด้านร่างกาย ด้านอารมณ์ จิตใจ ด้าน สังคม และด้านสติปัญญาตามวัยและความสามารถของเด็กแต่ละคนเพื่อเป็นพื้นฐานในการดำรงชีวิต และอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข

ปารณีย์ ณ นคร, กัญญา เอี่ยมพญา, นิวัตต์ น้อยมณี (2564) การจัดการศึกษาปฐมวัยถือเป็นช่วงวัยที่มีความสำคัญสูงสุดในการวางรากฐานการพัฒนาคนให้มีความสมบูรณ์เริ่มตั้งแต่การพัฒนาเด็กปฐมวัยให้มีสุขภาพกายและใจที่ดีมีทักษะทางสมอง ทักษะการเรียนรู้และทักษะชีวิตเพื่อให้เติบโตอย่างมีคุณภาพท่ามกลางกระแสการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วของโลก ศตวรรษที่ 21

ประกาศกระทรวงศึกษาธิการ (2563) การพัฒนาคุณภาพเด็กในช่วงปฐมวัยถือเป็นระยะที่สำคัญของการวางรากฐานการพัฒนาคนเนื่องจากเป็นช่วงสมองเจริญเติบโตอย่างรวดเร็ว จึงเป็นโอกาสทองของการพัฒนาทักษะทางสมอง ซึ่งเกี่ยวข้องกับความสามารถในการคิด การกำกับตนเอง อีกทั้ง การศึกษาปฐมวัย จำเป็นต้องมีการปรับปรุงและพัฒนาให้สอดคล้องกับยุทธศาสตร์การขับเคลื่อนการศึกษาไทยที่รัฐมนตรีกระทรวงศึกษาธิการได้ประกาศสร้างความรู้ความเข้าใจกับผู้บริหารทุกระดับ เมื่อวันที่ 8 มิถุนายน 2563

จากความหมายที่กล่าวมาข้างต้นสรุปได้ว่า การจัดการศึกษาระดับปฐมวัยเป็นการจัดการศึกษาที่มีความสำคัญสูงสุดในการวางรากฐานการพัฒนาคนให้มีความสมบูรณ์เริ่มจึงเป็นโอกาสทองของการพัฒนาทักษะทางสมอง ซึ่งเกี่ยวข้องกับความสามารถในการคิด การกำกับตนเองเพื่อให้เติบโตอย่างมีคุณภาพท่ามกลางกระแสการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วของโลก ศตวรรษที่ 21

2.1.6 กระบวนการของการจัดการศึกษาปฐมวัย

สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ (2560) หลักสูตรการศึกษาปฐมวัยมุ่งให้เด็กมีพัฒนาการตามวัยเต็มตามศักยภาพ และมีความพร้อมในการเรียนรู้ต่อไป จึงกำหนดจุดหมายเพื่อให้เกิดกับเด็กเมื่อจบการศึกษา ระดับปฐมวัย ดังนี้

1. ร่างกายเจริญเติบโตตามวัย แข็งแรง และมีสุขนิสัยที่ดี
2. สุขภาพจิตดี มีสุนทรียภาพ มีคุณธรรม จริยธรรม และจิตใจที่ดีงาม
3. มีทักษะชีวิตและปฏิบัติตนตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง มีวินัย และอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข

4. มีทักษะการคิด การใช้ภาษาสื่อสาร และการแสวงหาความรู้ได้เหมาะสมกับวัย

กระทรวงศึกษาธิการ (2546) หลักสูตรการศึกษาปฐมวัยมุ่งให้เด็กมีพัฒนาการที่เหมาะสมกับวัยความสามารถ และความแตกต่างระหว่างบุคคลทั้งทางด้านร่างกาย อารมณ์จิตใจ สังคมและสติปัญญา เมื่อเด็กจบการศึกษาระดับปฐมวัยเด็กจะบรรลุตามมาตรฐานคุณลักษณะที่พึงประสงค์ที่กำหนดไว้ในจุดหมาย 12 ข้อ และในแต่ละช่วงอายุผู้สอนจะต้องคำนึงถึงคุณลักษณะตามวัยของเด็กด้วยมาตรฐานคุณลักษณะที่พึงประสงค์ในหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2546 จะครอบคลุมพัฒนาการด้านร่างกาย อารมณ์จิตใจ สังคม และสติปัญญา ดังนี้

1. ร่างกายเติบโตตามวัย และมีสุขนิสัยที่ดี
2. กล้ามเนื้อใหญ่และกล้ามเนื้อเล็กแข็งแรง ใช้ได้อย่างคล่องแคล่วและประสานสัมพันธ์กัน
3. มีสุขภาพจิตดี และมีความสุข
4. มีคุณธรรม จริยธรรม และมีจิตใจที่ดีงาม

5. ชื่นชมและแสดงออกทางศิลปะ ดนตรี การเคลื่อนไหว และรักการออกกำลังกาย
 6. ช่วยเหลือตนเองได้เหมาะสมกับวัย
 7. รักธรรมชาติ สิ่งแวดล้อม วัฒนธรรม และความเป็นไทย
 8. อยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุขและปฏิบัติตนเป็นสมาชิกที่ดีของสังคม ในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข
 9. ใช้ภาษาสื่อสารได้เหมาะสมกับวัย
 10. มีความสามารถในการคิดและการแก้ปัญหาได้เหมาะสมกับวัย
 11. มีจินตนาการและความคิดสร้างสรรค์
 12. มีเจตคติที่ดีต่อการเรียนรู้ และมีทักษะในการแสวงหาความรู้
- สมบัติ สิ่งหาค่า (2550) ได้ให้ความเห็นว่าจุดมุ่งหมายของการจัดการศึกษาปฐมวัย มีดังนี้
1. เป็นการส่งเสริมพัฒนาการทุกด้านให้เด็กมีความพร้อมทั้งด้านร่างกาย อารมณ์ จิตใจ สังคม และสติปัญญา
 2. ส่งเสริมให้ครอบครัวและชุมชน ได้มีส่วนร่วมในการส่งเสริมพัฒนาการให้แก่เด็กปฐมวัยไปพร้อม ๆ กันด้วย
 3. ส่งเสริมสุขภาพจิต
 4. ฝึกให้เด็กมีนิสัยซื่อสัตย์ มีระเบียบวินัย
 5. ช่วยเหลือตนเอง
 6. ใช้ภาษาที่เหมาะสมกับวัย
 7. อยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข
 8. มีความคิดสร้างสรรค์
 9. มีเจตคติที่ดีต่อการเรียน
- จากความหมายที่กล่าวมาข้างต้นสรุปได้ว่า จุดมุ่งหมายของการจัดการศึกษาปฐมวัยมุ่งให้เด็กมีพัฒนาการที่เหมาะสมกับวัยความสามารถ และความแตกต่างระหว่างบุคคลทั้งทางด้านร่างกาย อารมณ์จิตใจ สังคมและสติปัญญา และมีความพร้อมเพื่อการเรียนรู้ในระดับต่อไป

รูปแบบการจัดการศึกษาปฐมวัย

การจัดการศึกษาปฐมวัยมีการจัดการศึกษาหลายรูปแบบด้วยกัน มีนักการศึกษาได้ให้ความหมายไว้ดังนี้

นนทिया รักตประจิต (2548) กรมศาสนา เริ่มโครงการสอนเด็กก่อนวัยเรียน ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2516 โดยใช้วัดเป็นสถานที่อบรมสั่งสอนเด็ก ทั้งนี้มีวัตถุประสงค์ที่จะให้พระได้ทำประโยชน์แก่สังคม และเป็นการเตรียมเด็กให้มีความรู้พื้นฐานก่อนที่จะเข้าเรียนในชั้นประถมศึกษา ตลอดจนปลูกฝังคุณธรรมวัฒนธรรม อันดีงามให้แก่เด็ก

นนทिया รักตประจิต (2548) องค์การเอกชน ประกอบด้วย สภาองค์กรพัฒนาเด็กและเยาวชน และคณะทำงานด้านเด็ก ซึ่งประกอบด้วยกลุ่มองค์กรต่าง ๆ เช่น มูลนิธิเด็ก มูลนิธิเพื่อการ

พัฒนาเด็ก พิริยานุเคราะห์มูลนิธิ สหทัยมูลนิธิ สมาคมสงเคราะห์เด็กกำพร้าแห่งประเทศไทย มูลนิธิเด็กอ่อนในสลัม เป็นต้น โดยมีเป้าหมายหลักการทำงานเพื่อพัฒนาเด็ก โดยเฉพาะเด็กที่อยู่ในภาวะเสี่ยง ทั้งเด็กด้อยโอกาส เด็กพิการเด็กเร่ร่อน เด็กถูกทอดทิ้ง ฯลฯ

กุลยา ตันติผลาชีวะ (2542) กล่าวว่า iva การศึกษาปฐมวัยเป็นการจัดการศึกษาให้แก่เด็กตั้งแต่แรกเกิด ถึง 8 ขวบ ยกเว้นบางประเทศเช่นประเทศไทยอายุ 0-6 ปี ที่กำหนดขึ้นที่บ้าน ศูนย์บริการหรือโรงเรียนก็ได้โดยรูปแบบของการจัดนี้จำแนกเป็น 2 ลักษณะ คือจัดที่บ้าน (Home-based Programs) หมายถึงการจัดบริหารดูแลที่พำขึ้นที่บ้านกับอีกลักษณะหนึ่ง คือจัดสถานบริการ (Center-based Programs) เป็นบริหารเด็กกลุ่มใหญ่ ซึ่งในการจัดบริหารจำแนกตามอายุได้ 3 กลุ่มคือ

1. กลุ่มเด็กทารก (อายุ 2 ขวบแรก)
2. กลุ่มเด็กเล็ก (อายุ 2-4 ขวบ)
3. กลุ่มเด็กอนุบาลและประถมต้น (อายุ 5-8 ขวบ)

ด้วยลักษณะความแตกต่างของกลุ่มเด็ก ทำให้สถานบริการและโรงเรียนมีความแตกต่างกัน เพื่อให้สอดคล้องกับ 8 ขวบแรก ที่มีพัฒนาการที่เปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว แต่ละขวบปีมีความแตกต่างและก้าวหน้าของพัฒนาการที่ต่างกันมากด้วยเหตุนี้ทำให้การดูแล การเลี้ยงดูการจัดประสบการณ์การเรียนรู้แต่ละวัยต่างกัน เป็นเหตุให้มีรูปแบบของการจัดการบริหารแตกต่างตามวัยของเด็กซึ่งอาจจำแนกเป็นกลุ่มได้ดังนี้

กลุ่มที่ 1 สถานที่ที่รับดูแลและเลี้ยงเด็กเล็ก (Nursery) เป็นบริการการดูแลเด็กจำแนกได้เป็นลักษณะดังนี้

1. ศูนย์ดูแลเด็ก (Child Care Centers) เป็นสถานที่รับดูแลเด็กเพื่อการช่วยเหลือแบ่งเบาภาระของพ่อแม่ที่ต้องทำงานกลางวัน โดยศูนย์จะเน้นการเลี้ยงดูแก่เด็กมากกว่าการให้การศึกษา วัยของเด็กที่รับดูแลอาจเริ่มตั้งแต่วัยทารก เป็นต้นไป หรือรับเฉพาะเด็กเล็ก บริหารอาจจัดให้เฉพาะกลางวันเรียกว่า ศูนย์เลี้ยงเด็กกลางวัน (Day - care center) หรือตลอด 24 ชั่วโมง

2. บ้านรับเลี้ยงเด็ก (Family Day Care) เป็นครอบครัวที่เปิดบริการรับเลี้ยงเด็กกลางวัน ส่วนใหญ่จะเป็นกลุ่มเล็ก ๆ รับเด็กประมาณ 7-12 คน อาจเป็นลูกญาติลูกเพื่อน ลูกเพื่อนบ้าน โดยเลี้ยงควบคู่กับลูกตนเอง การดูแลให้การกินอยู่ตามปกติสบาย ๆ การรับดูแลอาจดูแลทั้งวัน หรือดูแลเป็นชั่วโมง เฉพาะช่วงที่ผู้ปกครองไปธุระก็มี

กลุ่มที่ 2 โรงเรียนเตรียมก่อนเข้าอนุบาล เป็นโรงเรียนที่จัดทำขึ้นเพื่อสนับสนุนการเตรียมเด็กในการเข้าโรงเรียนอนุบาล

กลุ่มที่ 3 โรงเรียนอนุบาล เป็นการบริหารการเรียนการสอนเพื่อเตรียมเด็กเข้าเรียนในระดับประถมศึกษา รับตั้งแต่อายุ 3-6 ขวบ มี 3 ชั้นเรียน คืออนุบาล 1 อนุบาล 2 และอนุบาล 3 เป็นการจัดการศึกษาที่รัฐและเอกชนจัดทำขึ้น ไม่นับเป็นการศึกษาบังคับ สำหรับอเมริกาโรงเรียนอนุบาลที่เปิดในมหาวิทยาลัย หรือวิทยาลัย จัดตั้งขึ้นเพื่อใช้เป็นแหล่งศึกษาเชิงวิชาการเป็นไปตามความต้องการของสถาบันแม่

กลุ่มที่ 4 โรงเรียนเตรียมชั้น ป.1 (Pre - First Grade หรือ Junior First Grade) เป็นโรงเรียนที่จัดขึ้นสำหรับเด็กที่ไม่มีโอกาสเข้าเรียนชั้นอนุบาล ได้เข้าเรียนเพื่อปรับตัวเองก่อนขึ้นชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 เปิดรับเด็กอายุ 6-7 ปีสำหรับประเทศไทยรู้จักกันในนาม ชั้น ป.เตรียมหรือเตรียมชั้นประถมปีที่ 1

กลุ่มที่ 5 โรงเรียนสำหรับเด็กป่วย (Hospital School) โรงพยาบาลบางแห่งจะจัดโรงเรียนในโรงพยาบาลสำหรับเด็กเพื่อได้ศึกษาเล่าเรียน หรือทบทวนบทเรียนขณะอยู่โรงพยาบาล สำหรับเด็กปฐมวัยจะจัดเป็นห้องเล่น (playroom) เป็นห้องที่จัดเตรียมให้ประโยชน์ สำหรับการศึกษาของเด็ก โดยเด็กได้มาเล่นและเรียนรู้ที่ห้องเล่นนี้ แต่บางครั้งผู้จัดอาจต้องไปบริการถึงเตียงหรือห้องเด็กป่วย ซึ่งจะใช้ในกรณีที่เด็กป่วยไม่สามารถเคลื่อนย้ายได้โรงพยาบาลเด็กเป็นโรงพยาบาลหนึ่งที่มีการจัดห้องเล่น และการบริการเครื่องเล่นที่เตียงโดยผู้สอนเป็นทั้งครูและพยาบาล

เยาวยา เดชะคุปต์ (2542) กล่าวว่า การจัดการศึกษาปฐมวัย ที่นิยมจัดกันเป็นสากลแบ่งออกได้เป็น 3 รูปแบบ คือศูนย์เลี้ยงเด็ก (Child Care Center) โรงเรียนเด็กเล็ก (Nursery School) และโรงเรียนอนุบาล (Kindergarten) แต่ทั้ง 3 รูปแบบนี้อาจเรียกชื่อแตกต่างกันไปบ้าง รับเด็กอายุตั้งแต่ 2 ปีครึ่ง ถึง 6 ปีแต่ก็อาจจะมีการยืดหยุ่นได้เช่น สถานศึกษาของเอกชนบางแห่งอาจรับเด็กตั้งแต่ 2 ปีขึ้นไป สถานศึกษาของรัฐบาลรับเด็กอายุ 4 ปีขึ้นไปทั้งนี้ขึ้นอยู่กับเกณฑ์และความพร้อมของแต่ละสถานศึกษาเป็นสำคัญโดยไม่มีการกำหนดลงไปว่าควรจะเป็นรูปแบบใด โดยทั่วไปมักเรียกชื่อต่าง ๆ กันไปทั้งนี้ขึ้นอยู่กับองค์ประกอบต่าง ๆ ต่อไปนี้

1. จุดมุ่งหมายของการจัด
2. เหตุผลและความต้องการของสังคม
3. รูปแบบของการให้บริหารใหม่
4. รูปแบบของสถานที่จัดตั้ง
5. กลุ่มอายุของเด็ก
6. ประเภทของหน่วยงานที่จัด

จากความหมายที่กล่าวมาข้างต้นสรุปได้ว่า รูปแบบการจัดการศึกษาปฐมวัย ไม่ว่าจะเป็นของรัฐบาลและเอกชน นั้นถูกจัดขึ้นเพื่อพัฒนาการทางด้านร่างกาย สติปัญญา อารมณ์ สังคม โดยส่วนใหญ่ แบ่งออกเป็น ศูนย์เลี้ยงเด็ก (Child Care Center) โรงเรียนเด็กเล็ก (Nursery School) และโรงเรียนอนุบาล (Kindergarten)

2.2 การบริหารงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก

กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น (2559) ได้กำหนดมาตรฐานการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ไว้ 6 ด้านเพื่อให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ใช้เป็นแนวทางในการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ให้เป็นไปอย่างมีระบบ มีมาตรฐาน และมีคุณภาพตามหลักวิชาการเพื่อให้ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น สามารถส่งเสริมและพัฒนาให้เด็กปฐมวัยภายในท้องถิ่น มีพัฒนาการสมบูรณ์ตามวัย ครบทั้ง 4 ด้าน ได้แก่ ด้านร่างกาย ด้านอารมณ์ ด้านสังคม และด้านสติปัญญา และมีความพร้อมในการเข้าศึกษาต่อในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานต่อไป ดังนี้

2.2.1 ด้านการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก

ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นถือเป็นสถานศึกษา ตามมาตรา 4 ของพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และแก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2553 และมาตรา 18 กำหนดว่าการจัดการศึกษาปฐมวัยและการศึกษาขั้นพื้นฐานให้จัดในสถานศึกษา ดังต่อไปนี้ (1) สถานพัฒนาเด็กปฐมวัย ได้แก่ ศูนย์เด็กเล็ก ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ศูนย์พัฒนาเด็กก่อนเกณฑ์ของสถาบันศาสนา ศูนย์บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มของเด็กพิการและเด็กซึ่งมีความต้องการพิเศษ หรือสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยที่เรียกชื่ออย่างอื่น ฯลฯ

ดังนั้น องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจึงมีหน้าที่รับผิดชอบ การบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็กในสังกัดให้มีมาตรฐานและมีคุณภาพตามหลักวิชาการกฎหมาย ระเบียบ และหนังสือสั่งการที่เกี่ยวข้อง โดยความร่วมมือสนับสนุนของประชาชนในชุมชนท้องถิ่นนั้น ๆ โดยแบ่งการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเป็น 2 ด้าน ได้แก่ ด้านการบริหารงาน และด้านการบริหารงบประมาณ ดังนี้

2.2.1.1 การบริหารงาน

การจัดตั้ง/ย้าย/รวม/ยุบเลิกศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก

การจัดตั้งศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก

องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นใดประสงค์จะจัดตั้งศูนย์พัฒนาเด็กเล็กในสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นนั้น ต้องมีความพร้อมในการบริหารจัดการศูนย์ ทั้งในด้านงบประมาณ ด้านอาคารสถานที่และด้านบุคลากรในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก โดยให้ดำเนินการตามขั้นตอน ดังนี้

1. จัดเวทีประชาคมในพื้นที่หรือตำบลที่มีความต้องการจัดตั้งศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก เพื่อสำรวจความต้องการของชุมชนในการจัดตั้งศูนย์พัฒนาเด็กเล็กในพื้นที่ดังกล่าว โดยในการจัดตั้งศูนย์พัฒนาเด็กเล็กต้องมีจำนวนเด็กเล็กอายุ 2-5 ปี ที่จะเข้ารับการศึกษามากน้อยกว่า 20 คน (ยกเว้นแต่กรณีพื้นที่เสี่ยงหรือการคมนาคมไม่สะดวกแต่ต้องมีเด็กเล็กไม่น้อยกว่า 15 คน)

2. องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นต้องมีอาคารศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ที่เหมาะสมสำหรับจัดการศึกษาในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กที่จะดำเนินการจัดตั้ง โดยอาจจะเป็นอาคารศูนย์พัฒนาเด็กเล็กที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นก่อสร้างเอง หรืออาคารที่ได้รับการอนุญาตจากหน่วยงาน หรือองค์กรต่าง ๆ อย่างถูกต้องตามกฎหมายเพื่อใช้เป็นอาคารศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก

3. จัดทำแผนดำเนินงานการจัดตั้งศูนย์พัฒนาเด็กเล็กในแต่ละด้าน ได้แก่

- แผนการสำรวจประชากรเด็กเล็กอายุ 2-5 ปี
- แผนการรับนักเรียน และการจัดชั้นเรียน
- แผนการสรรหาบุคลากรในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเพื่อทำหน้าที่ต่าง ๆ ได้แก่ ครู ผู้ดูแลเด็ก (ทักษะ) ผู้ประกอบอาหาร หรือภารโรง เป็นต้น
- แผนการจัดตั้งงบประมาณ เช่น เงินเดือน/ค่าตอบแทน ค่าสวัสดิการค่าอาหารกลางวัน ค่าอาหารเสริม (นม) ค่าจัดการเรียนการสอน สื่อการเรียน วัสดุอุปกรณ์ต่าง ๆ เป็นต้น

การย้าย/รวมศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก

ในกรณีที่ต้องครุปกครองส่วนท้องถิ่นมีความประสงค์หรือมีความจำเป็นต้อง ย้าย/รวมศูนย์พัฒนาเด็กเล็กในสังกัด ให้คณะกรรมการบริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็กพิจารณาเหตุผลความจำเป็นในการย้าย/รวมศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก และให้หัวหน้าศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเสนอองค์ครุปกครองส่วนท้องถิ่นต้นสังกัด เพื่อดำเนินการตามขั้นตอน

การยุบเลิกศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก

ในกรณีที่ต้องครุปกครองส่วนท้องถิ่นมีความประสงค์ หรือมีความจำเป็นต้องยุบเลิกศูนย์พัฒนาเด็กเล็กในสังกัด ให้คณะกรรมการศูนย์พัฒนาเด็กเล็กพิจารณาเหตุผลความจำเป็นในการยุบเลิก ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก

การจัดการศึกษาและการให้บริการในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก

ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเป็นสถานศึกษาที่ให้การอบรมเลี้ยงดูจัดประสบการณ์และส่งเสริมพัฒนาการเรียนรู้ให้เด็กเล็กได้รับการพัฒนา ทั้งด้านร่างกาย อารมณ์ -จิตใจ สังคม และสติปัญญาที่เหมาะสมตามวัยตามศักยภาพของเด็กแต่ละคน ดังนั้น ระยะเวลา การจัดการเรียนรู้และแนวทางการจัดการเรียนรู้ของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กจึงต้องดำเนินการอย่างต่อเนื่องและเหมาะสมเพื่อให้เด็กเล็กได้รับการศึกษาและการพัฒนาเป็นไปตามวัย แต่ละช่วงอายุ สอดคล้องกับสังคม วัฒนธรรม ภูมิปัญญาท้องถิ่น และหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย ให้เด็กเล็กพร้อมที่จะเข้ารับการศึกษาในระดับที่สูงขึ้นต่อไป ดังนี้

การรับสมัครเด็กเข้าศึกษา

การกำหนด ระยะเวลาการศึกษา และการเปิดและปิดภาคเรียน ให้องค์ครุปกครองส่วนท้องถิ่นจัดทำเป็นประกาศตามแนวทาง ดังนี้

1. การรับสมัครเด็กเข้าเรียนให้กำหนด ระยะเวลาการรับสมัครเป็นปีการศึกษาเพื่อให้การพัฒนาเด็กเล็กเป็นไปตามแผนการจัดประสบการณ์และการเรียนรู้ กรณีมีเหตุผลความจำเป็นต้องรับเด็กระหว่างภาคเรียน องค์ครุปกครองส่วนท้องถิ่นต้องรับผิดชอบค่าใช้จ่ายในการจัดการศึกษาของนักเรียนที่รับเข้าระหว่างภาคเรียน

2. การรับเด็กเข้าเรียน กำหนดให้เด็กและผู้ปกครองต้องมีภูมิลำเนาอยู่ในเขตองค์ครุปกครองส่วนท้องถิ่นนั้น หรือต้องย้ายเข้ามาอยู่ในท้องถิ่นนั้น ก่อนเข้าเรียนไม่น้อยกว่า 30 วัน กรณีรับเด็กนอกเขตบริการต้องได้รับความเห็นชอบจากคณะกรรมการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก (กรณีเด็กที่มีเชื้อสัญชาติไทยต้องมีหนังสือรับรองหรือเอกสารอื่นที่ทางราชการออกให้ตามกฎหมาย)

ภาคเรียนที่ 1 เริ่มวันที่ 16 พฤษภาคม ของปีการศึกษานั้น

ภาคเรียนที่ 2 เริ่มวันที่ 1 พฤศจิกายน ของปีการศึกษานั้น

3. หากวันเปิดภาคเรียนตรงกับวันหยุดราชการให้เปิดเรียนในวันทำการถัดไป

4. กรณีรับเด็กเข้าเรียนให้นับอายุเกิดถึงวันที่ 16 พฤษภาคม ของปีการศึกษานั้น

5. การจัดประสบการณ์เรียนรู้ต้องเหมาะสมกับระยะเวลาเรียนและพัฒนาการของเด็ก โดยสามารถนำหน่วยการจัดประสบการณ์เรียนรู้ตามบริบทของสังคม วัฒนธรรม และภูมิปัญญาท้องถิ่น มาเพิ่มเติมให้ครบตามระยะเวลาเรียนที่กำหนด

6. กรณีเด็กย้ายเข้าย้ายออก และจบการศึกษาให้จัดทำทะเบียน นักเรียนให้เป็นปัจจุบัน และออกเป็นหนังสือรับรองจากศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก

การให้บริการส่งเสริมสนับสนุนสำหรับเด็กเล็ก ได้แก่

1. อาหารว่าง
2. อาหารกลางวันตามหลักโภชนาการสำหรับเด็กปฐมวัย
3. อาหารเสริม (นม)
4. วัสดุ สื่อ อุปกรณ์การศึกษา วัสดุครุภัณฑ์ และเครื่องเล่นพัฒนาการเด็ก
5. การตรวจสุขภาพเด็กเล็กประจำปี โดยบุคลากรทางการแพทย์ และสาธารณสุข
6. บริการอื่น ๆ ที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีความพร้อมด้านงบประมาณ และความต้องการของชุมชนโดยได้รับความเห็นชอบจากคณะกรรมการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก

การจัดประสบการณ์การเรียนรู้

ส่งเสริมพัฒนาการเรียนรู้ให้เด็กเล็กมีพัฒนาการครบทั้ง 4 ด้าน (ด้านร่างกาย อารมณ์ - จิตใจ สังคม และสติปัญญา) เหมาะสมตามวัย และเต็มตามศักยภาพของเด็กแต่ละคน ตามมาตรฐานการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครอง ส่วนท้องถิ่น

การปิดศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก

กรณีจำเป็นต้องใช้ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเพื่อจัดประชุม สัมมนา ฝึกอบรม จัดกิจกรรมเสริมหลักสูตร หรือกิจกรรมอื่นใดที่เป็นประโยชน์ต่อราชการและชุมชน หรือมีเหตุจำเป็นอื่นที่ไม่อาจเปิดเรียนได้ตามปกติ ให้ผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ประกาศปิดศูนย์พัฒนาเด็กเล็กได้ไม่เกิน 15 วันทำการ หากเป็นเหตุพิเศษที่เกิดขึ้นจากภัยพิบัติสาธารณะ ให้ผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ประกาศปิดศูนย์พัฒนาเด็กเล็กได้ไม่เกิน 30 วันทำการโดยให้ทำประกาศปิดเป็นหนังสือและต้องกำหนดการเรียนชดเชยให้ครบตามจำนวนวันที่ประกาศปิด

คณะกรรมการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก

ให้ผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเป็นผู้แต่งตั้งคณะกรรมการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก โดยมี จำนวนคณะกรรมการฯ ไม่น้อยกว่า 9 คน แต่ไม่เกิน 15 คน ดังนี้

1. ผู้ทรงคุณวุฒิหรือผู้แทนด้านการศึกษา
2. ผู้แทนศาสนสถาน
3. ผู้แทนจากสมาชิกสภาองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น
4. ผู้แทนชุมชน
5. ผู้แทนด้านสาธารณสุข
6. ผู้แทนผู้ปกครอง

7. ผู้แทนสำนัก/กอง/ส่วน การศึกษา
8. ผู้แทนครูผู้ดูแลเด็ก/ผู้ช่วยครูผู้ดูแลเด็ก
9. หัวหน้าศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก

โดยให้ผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น หรือผู้ที่ได้รับมอบหมายจากผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเป็นที่ปรึกษาของคณะกรรมการมีจำนวนตามความเหมาะสม และให้คณะกรรมการพิจารณาเลือกกรรมการ 1 คน เป็นประธานคณะกรรมการฯ โดยมีหัวหน้าศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเป็นกรรมการและเลขานุการ โดยตำแหน่ง มีผู้แทนครูผู้ดูแลเด็ก หรือครูหรือผู้ดูแลเด็ก 1 คน เป็นกรรมการและผู้ช่วยเลขานุการคณะกรรมการศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมีวาระการดำรงตำแหน่งคราวละ 2 ปี และอาจได้รับการแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งติดต่อกันได้ไม่เกิน 2 วาระ

2.2.1.2 การบริหารงบประมาณ

องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นบริหารงบประมาณที่ใช้ในการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ตามที่ได้รับการอุดหนุนจากกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น หรือจากเงินรายได้ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น หรือจากเงินรายได้ของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ตามแนวทางดังนี้

งบประมาณที่ได้รับการอุดหนุนจากกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น

กรมส่งเสริมการปกครองส่วนท้องถิ่นอุดหนุนงบประมาณที่ใช้ในการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จำนวน 7 รายการดังนี้

1. เงินเดือน และเงินสวัสดิการเกี่ยวกับการศึกษาของบุตรสำหรับหัวหน้าศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ครูและครูผู้ดูแลเด็ก ในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก
2. ค่าตอบแทน เงินเพิ่มค่าครองชีพ ชั่วคราวและเงินประกันสังคม สำหรับพนักงานจ้าง ตำแหน่งผู้ช่วยหัวหน้าศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ผู้ช่วยครูผู้ดูแลเด็ก และผู้ดูแลเด็ก
3. ค่าจัดการเรียนการสอน (รายหัว)
4. ทุนการศึกษาสำหรับผู้ดูแลเด็ก (กรณีที่กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นจัดสรรให้)
5. ค่าสวัสดิการสำหรับหัวหน้าศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ครูครูผู้ดูแลเด็ก ผู้ช่วยหัวหน้าศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ผู้ช่วยครูผู้ดูแลเด็ก และผู้ดูแลเด็กในจังหวัดชายแดนภาคใต้
6. อาหารเสริม (นม)
7. อาหารกลางวัน

โดยศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จะต้องบันทึกข้อมูลในระบบสารสนเทศทางการศึกษาท้องถิ่น (Local Education Center information system : LEC) ประกอบด้วย ข้อมูลพื้นฐานศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ข้อมูลหัวหน้าศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ครูผู้ดูแลเด็ก ครู ผู้ช่วยครูผู้ดูแลเด็ก ผู้ดูแลเด็ก โดยใช้ข้อมูล ณ วันที่ 10 มิถุนายน ของปี พ.ศ. นั้น พร้อมทั้งตรวจสอบและยืนยันข้อมูลตามความเป็นจริง ตามแบบสำรวจและรายงานให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ต้นสังกัดภายในระยะเวลาที่กำหนด

งบประมาณเงินรายได้ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นพิจารณาจัดตั้งงบประมาณสนับสนุนการจัดการศึกษาศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น โดยศูนย์พัฒนาเด็กเล็กจัดทำแผนเสนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ต้นสังกัดพิจารณา ดังนี้

1. แผนพัฒนาการศึกษาศูนย์พัฒนาเด็กเล็กระยะ 5 ปี
2. แผนปฏิบัติการประจำปีงบประมาณศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก
3. แผนปฏิบัติการประจำปีการศึกษาศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก

งบประมาณเงินรายได้ของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก

ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นดำเนินการตามระเบียบกระทรวงมหาดไทย

ว่าด้วยรายได้และการจ่ายเงินของสถานศึกษาสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. ๒๕๖๒ และหนังสือสั่งการที่เกี่ยวข้อง

การจัดหาสื่อ หนังสือวัสดุ อุปกรณ์การเรียน เครื่องเล่นพัฒนาการเด็ก และวัสดุครุภัณฑ์อื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง

ให้ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ถือปฏิบัติตามหนังสือกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น ด่วนมาก ที่ มท.0893.2 / ว 801 ลงวันที่ 11 มีนาคม 2551 เรื่อง การจัดซื้อจัดหาสื่อการเรียนรู้อุปกรณ์การเรียนการสอนของสถานศึกษา ระเบียบ กฎหมาย และหนังสือสั่งการที่เกี่ยวข้อง

การเบิกจ่ายงบประมาณ

ให้ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นถือปฏิบัติตามระเบียบที่เกี่ยวข้องดังต่อไปนี้

1. ระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยวิธีการงบประมาณขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2563
2. ระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยการรับเงิน การเบิกจ่ายเงิน การฝากเงิน การเก็บรักษาเงิน และการตรวจเงินขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2547 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 4) พ.ศ. 2561
3. ระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยรายได้และการจ่ายเงินของสถานศึกษาสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2562
4. ระเบียบ หนังสือสั่งการของกระทรวงมหาดไทย กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น และหนังสือ สั่งการอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง

จากที่กล่าวมาข้างต้นสรุปได้ว่า การบริหารงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กด้านการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก หมายถึง การดำเนินงานตามแผนพัฒนาการศึกษา แผนการใช้จ่ายงบประมาณ กฎหมายระเบียบ และหนังสือสั่งการ มีการสนับสนุนงบประมาณจากองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น มี

การแต่งตั้งคณะกรรมการบริหารจากชุมชนเข้าร่วม การจัดทำงบประมาณค่าใช้จ่ายในด้านบุคลากร เงินเดือน ค่าจ้าง ค่าตอบแทนและสวัสดิการตามกฎหมาย

2.2.2 ด้านบุคลากร

ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจะสามารถดำเนินงานได้อย่างมีมาตรฐานและมีคุณภาพต้องมีการบริหารจัดการด้านบุคลากรที่มีประสิทธิภาพและเป็นระบบ ทั้งนี้ เพื่อให้ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีศักยภาพ ในการจัดการศึกษา อบรม เลี้ยงดูและส่งเสริมพัฒนาการสำหรับเด็กเล็กได้อย่างถูกต้องตามหลักวิชาการด้วยความเหมาะสมอย่างมีคุณภาพ โดยมาตรฐานด้านบุคลากร ประกอบด้วย

2.2.2.1 มาตรฐานตำแหน่ง

ปัจจุบันตำแหน่งของบุคลากรในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ได้แก่ พนักงานส่วนท้องถิ่น ตำแหน่ง ครูผู้ช่วย ครู ครูชำนาญการ ครูชำนาญการพิเศษ ครูเชี่ยวชาญ ครูเชี่ยวชาญพิเศษ พนักงานจ้าง ผู้ดูแลเด็ก (ทักษะ) พนักงานจ้างทั่วไปหรือพนักงานจ้างตามภารกิจที่ปฏิบัติหน้าที่อื่นในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก โดยแต่ละตำแหน่งมีมาตรฐานตำแหน่งซึ่งองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นต้องถือปฏิบัติในการคัดเลือกหรือสรรหาบุคคลเพื่อเข้าสู่ตำแหน่งดังนี้

1. พนักงานส่วนท้องถิ่น ตำแหน่ง ครูผู้ช่วย

ประกาศคณะกรรมการกลางพนักงานเทศบาล เรื่องมาตรฐานทั่วไปเกี่ยวกับตำแหน่ง พนักงานครูและบุคลากรทางการศึกษาเทศบาล (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2565 ประกาศ ณ วันที่ 30 สิงหาคม 2565 และ ประกาศคณะกรรมการกลางพนักงานส่วนตำบล เรื่องมาตรฐานทั่วไปเกี่ยวกับตำแหน่ง พนักงานครูและบุคลากรทางการศึกษาเทศบาล (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2565 ประกาศ ณ วันที่ 30 สิงหาคม 2565 ได้กำหนดมาตรฐานตำแหน่ง ครูผู้ช่วย ดังนี้

คุณสมบัติเฉพาะสำหรับผู้ดำรงตำแหน่ง

1. มีคุณวุฒิปริญญาตรีหรือคุณวุฒิอื่นที่เทียบได้ในระดับเดียวกันในสาขาวิชาทางการศึกษา ศึกษาศาสตร์ เฉพาะสาขาวิชาเอกอนุบาลศึกษา หรือการศึกษาปฐมวัย หรือคุณวุฒิอื่นที่ ก.จ. ก.ท. และ ก.อบต. กำหนด เป็นคุณสมบัติเฉพาะสำหรับตำแหน่งนี้
2. มีใบอนุญาตประกอบวิชาชีพครู หรือหลักฐานที่คุรุสภาออกให้สำหรับปฏิบัติหน้าที่สอน

หน้าที่และความรับผิดชอบ

มีหน้าที่และความรับผิดชอบหลักในการจัดการเรียนรู้ ส่งเสริมและสนับสนุนการจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาผู้เรียน เตรียมความพร้อมและพัฒนาอย่างเข้ม พัฒนาตนเองและวิชาชีพ และปฏิบัติหน้าที่อื่นตามที่ได้รับมอบหมาย

ลักษณะงานที่ปฏิบัติ

การปฏิบัติงานของครูผู้ช่วย ต้องมีการบูรณาการงานทั้ง 3 ด้าน ให้เชื่อมโยงและสอดคล้องกัน ดังนี้

ด้านการจัดการเรียนรู้

1. นำผลการวิเคราะห์หลักสูตร มาจัดทำรายวิชา กิจกรรมการเรียนรู้ และหน่วยการเรียนรู้ให้สอดคล้องกับมาตรฐานการเรียนรู้ และตัวชี้วัดหรือผลการเรียนรู้ ตามหลักสูตร ให้ผู้เรียนได้พัฒนาสมรรถนะและการเรียนรู้เต็มตามศักยภาพ

2. ปฏิบัติการจัดการเรียนรู้โดยออกแบบการจัดการเรียนรู้โดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ให้ผู้เรียนมีความรู้ ทักษะ คุณลักษณะประจำวิชา คุณลักษณะอันพึงประสงค์ และสมรรถนะที่สำคัญ ตามหลักสูตร

3. จัดกิจกรรมการเรียนรู้อำนวยความสะดวกในการเรียนรู้ และส่งเสริมผู้เรียน ได้พัฒนาเต็มตามศักยภาพ เรียนรู้และทำงานร่วมกัน

4. เลือกและใช้สื่อ เทคโนโลยี และแหล่งการเรียนรู้ ที่สอดคล้องกับกิจกรรมการเรียนรู้ ให้ผู้เรียนมีทักษะการคิด

5. วัดและประเมินผลการเรียนรู้ด้วยวิธีการที่หลากหลาย เหมาะสม และสอดคล้องกับมาตรฐานการเรียนรู้ ให้ผู้เรียนพัฒนาการเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง

6. จัดบรรยากาศที่ส่งเสริมและพัฒนาผู้เรียน ให้เกิดกระบวนการคิด ทักษะชีวิต ทักษะการทำงาน ทักษะการเรียนรู้และนวัตกรรม ทักษะด้านสารสนเทศ สื่อ และเทคโนโลยี

7. อบรมปมนิสัยให้ผู้เรียนมีคุณธรรม จริยธรรม คุณลักษณะอันพึงประสงค์ และค่านิยมความเป็นไทยที่ดีงาม

ด้านการส่งเสริมและสนับสนุนการจัดการเรียนรู้

1. จัดทำข้อมูลสารสนเทศของผู้เรียนและรายวิชา เพื่อใช้ในการส่งเสริมสนับสนุนการเรียนรู้และพัฒนาคุณภาพผู้เรียน

2. ดำเนินการตามระบบดูแลช่วยเหลือผู้เรียน โดยใช้ข้อมูลสารสนเทศเกี่ยวกับผู้เรียนรายบุคคล และประสานความร่วมมือกับผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง เพื่อพัฒนาและแก้ปัญหาผู้เรียน

3. ร่วมปฏิบัติงานทางวิชาการ และงานอื่น ๆ ของสถานศึกษา เพื่อยกระดับคุณภาพการจัดการศึกษาของสถานศึกษา

4. ประสานความร่วมมือกับผู้ปกครองหรือผู้เกี่ยวข้อง เพื่อร่วมกันพัฒนาผู้เรียน

ด้านการพัฒนาตนเองและวิชาชีพ

1. พัฒนาตนเองอย่างเป็นระบบและต่อเนื่อง เพื่อให้มีความรู้ ความสามารถ ทักษะ โดยเฉพาะอย่างยิ่งการใช้ภาษาไทยและภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร และการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลเพื่อการศึกษา สมรรถนะทางวิชาชีพครู ความรอบรู้ในเนื้อหาวิชาและวิธีการสอน

2. มีส่วนร่วม และเป็นผู้นำในการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ทาง วิชาชีพ เพื่อพัฒนาการจัดการเรียนรู้

3. นำความรู้ ความสามารถ ทักษะที่ได้จากการพัฒนาตนเองและวิชาชีพมาใช้ในการพัฒนาการจัดการเรียนรู้ การพัฒนาคุณภาพผู้เรียน

วินัย คุณธรรม จริยธรรม และจรรยาบรรณวิชาชีพ

มีวินัย คุณธรรม จริยธรรม ประพฤติปฏิบัติตน เป็นแบบอย่างที่ดี ดำรงชีวิตตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง มีจิตวิญญาณความเป็นครูมีจิตสำนึกความรับผิดชอบต่อวิชาชีพและมีจรรยาบรรณของ วิชาชีพ

การให้ได้รับเงินเดือน

ให้ได้รับเงินเดือนอันดับครูผู้ช่วย

2. พนักงานส่วนท้องถิ่น ตำแหน่ง ครู

ประกาศคณะกรรมการกลางพนักงานเทศบาล เรื่องมาตรฐานทั่วไปเกี่ยวกับตำแหน่ง พนักงานครูและบุคลากรทางการศึกษาเทศบาล (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2565 ประกาศ ณ วันที่ 30 สิงหาคม 2565 และ ประกาศคณะกรรมการกลางพนักงานส่วนตำบล เรื่องมาตรฐานทั่วไปเกี่ยวกับตำแหน่ง พนักงานครูและบุคลากรทางการศึกษาเทศบาล (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2565 ประกาศ ณ วันที่ 30 สิงหาคม 2565 ได้กำหนดมาตรฐานตำแหน่ง ครู ดังนี้

คุณสมบัติเฉพาะสำหรับผู้ดำรงตำแหน่ง

1. มีคุณวุฒิปริญญา สาขาวิชาทางการศึกษา ศีรษะศาสตร์ เฉพาะสาขาวิชาเอกอนุบาล ศึกษาหรือการศึกษาปฐมวัย หรือคุณวุฒิอื่นที่ ก.จ. ก.ท. และก.อบต. กำหนด เป็นคุณสมบัติเฉพาะ สำหรับตำแหน่งนี้

2. ดำรงตำแหน่งครูผู้ช่วย เป็นเวลา 2 ปี และผ่านการประเมินเตรียมความพร้อมและ พัฒนาอย่างเข้มตามมาตรฐานทั่วไปที่ ก.จ. ก.ท. และก.อบต. กำหนด หรือเป็นผู้ที่ ก.จ. ก.ท. และก.อบต. เห็นชอบให้แต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งครู ตามมาตรฐานทั่วไปที่ ก.จ. ก.ท. และก.อบต. กำหนด หรือดำรงตำแหน่งอื่นที่ ก.จ. ก.ท. และ ก.อบต. เทียบเท่า

3. มีใบอนุญาตประกอบวิชาชีพครู

หน้าที่และความรับผิดชอบ

มีหน้าที่และความรับผิดชอบหลักในการจัดการเรียนรู้ ส่งเสริมและสนับสนุนการจัดการ เรียนรู้เพื่อพัฒนาผู้เรียน รวมทั้งพัฒนาตนเองและวิชาชีพ และปฏิบัติหน้าที่อื่นตามที่ได้รับมอบหมาย

ลักษณะงานที่ปฏิบัติ

การปฏิบัติงานของครู ต้องมีการบูรณาการงานทั้ง 3 ด้าน ให้เชื่อมโยงและสอดคล้องกัน ดังนี้

ด้านการจัดการเรียนรู้

1. สร้างและหรือพัฒนาหลักสูตร โดยจัดทำรายวิชา กิจกรรมการเรียนรู้ และหน่วยการเรียนรู้ให้สอดคล้องกับมาตรฐานการเรียนรู้ และตัวชี้วัดหรือผลการเรียนรู้ ตามหลักสูตร ให้ผู้เรียนได้ พัฒนาสมรรถนะและการเรียนรู้เต็มตามศักยภาพ

2. ปฏิบัติการจัดการเรียนรู้โดยออกแบบการจัดการเรียนรู้โดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ให้ ผู้เรียนมีความรู้ ทักษะ คุณลักษณะประจำวิชา คุณลักษณะอันพึงประสงค์ และสมรรถนะที่สำคัญ ตาม หลักสูตร

3. จัดกิจกรรมการเรียนรู้อำนวยความสะดวกในการเรียนรู้ และส่งเสริมผู้เรียน ได้ พัฒนาเต็มตามศักยภาพ เรียนรู้และทำงานร่วมกัน

4. สร้างและหรือพัฒนาสื่อ นวัตกรรม เทคโนโลยี และแหล่งการเรียนรู้ ที่สอดคล้องกับ กิจกรรมการเรียนรู้ให้ผู้เรียนมีทักษะการคิดและสามารถสร้างนวัตกรรมได้

5. วัดและประเมินผลการเรียนรู้ด้วยวิธีการที่หลากหลาย เหมาะสม และสอดคล้องกับ มาตรฐานการเรียนรู้ให้ผู้เรียนพัฒนาการเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง

6. ศึกษา วิเคราะห์ สังเคราะห์ และหรือวิจัย เพื่อแก้ปัญหาหรือพัฒนาการเรียนรู้ที่ ส่งผลกระทบต่อคุณภาพผู้เรียน

7. จัดบรรยากาศที่ส่งเสริมและพัฒนาผู้เรียน ให้เกิดกระบวนการคิด ทักษะชีวิต ทักษะการทำงาน ทักษะการเรียนรู้และนวัตกรรม ทักษะด้านสารสนเทศ สื่อ และเทคโนโลยี

8. อบรมปมนิสัยให้ผู้เรียนมีคุณธรรม จริยธรรม คุณลักษณะอันพึงประสงค์ และค่านิยมความเป็นไทยที่ดีงาม

ด้านการส่งเสริมและสนับสนุนการจัดการเรียนรู้

1. จัดทำข้อมูลสารสนเทศของผู้เรียนและรายวิชา เพื่อใช้ในการส่งเสริมสนับสนุนการเรียนรู้และพัฒนาคุณภาพผู้เรียน

2. ดำเนินการตามระบบดูแลช่วยเหลือผู้เรียน โดยใช้ข้อมูลสารสนเทศเกี่ยวกับผู้เรียนรายบุคคล และประสานความร่วมมือกับผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง เพื่อพัฒนาและแก้ปัญหาผู้เรียน

3. ร่วมปฏิบัติงานทางวิชาการ และงานอื่น ๆ ของสถานศึกษา เพื่อยกระดับคุณภาพการจัดการศึกษาของสถานศึกษา

4. ประสานความร่วมมือกับผู้ปกครอง ภาคราชการ และหรือสถานประกอบการเพื่อร่วมกันพัฒนาผู้เรียน

ด้านการพัฒนาตนเองและวิชาชีพ

1. พัฒนาตนเองอย่างเป็นระบบและต่อเนื่อง เพื่อให้มีความรู้ ความสามารถ ทักษะ โดยเฉพาะอย่างยิ่งการใช้ภาษาไทยและภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร และการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลเพื่อการศึกษา สมรรถนะทางวิชาชีพครู ความรอบรู้ในเนื้อหาวิชาและวิธีการสอน

2. มีส่วนร่วม และเป็นผู้นำในการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ทาง วิชาชีพ เพื่อพัฒนาการจัดการเรียนรู้

3. นำความรู้ ความสามารถ ทักษะที่ได้จากการพัฒนาตนเองและวิชาชีพมาใช้ในการพัฒนาการจัดการเรียนรู้ การพัฒนาคุณภาพผู้เรียน รวมถึงการพัฒนานวัตกรรมการจัดการเรียนรู้

วินัย คุณธรรม จริยธรรม และจรรยาบรรณวิชาชีพ

มีวินัย คุณธรรม จริยธรรม ประพฤติปฏิบัติตน เป็นแบบอย่างที่ดี ดำรงชีวิตตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง มีจิตวิญญาณความเป็นครูมีจิตสำนึกความรับผิดชอบในวิชาชีพครูและมีจรรยาบรรณของ วิชาชีพ

การให้ได้รับเงินเดือน

ให้ได้รับเงินเดือนอันดับครู คศ.1

ผู้ดำรงตำแหน่งครูผู้ใดผ่านการประเมินวิทยฐานะครูชำนาญการ ครูชำนาญการพิเศษ ครูเชี่ยวชาญ ครูเชี่ยวชาญพิเศษ ตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่ ก.จ. ก.ท. และก.อบต. กำหนด ให้ได้รับเงินเดือนอันดับ คศ.2 คศ.3 คศ.4 และ คศ.5 ตามลำดับ

3. พนักงานจ้างตามภารกิจ สำหรับผู้มีทักษะ

สำนักงาน ก.จ. ก.ท. และก.อบต.ได้กำหนดคุณสมบัติสำหรับการจ้างพนักงานจ้างในสถานศึกษา ดังนี้

คุณสมบัติสำหรับการจ้าง

กำหนดลักษณะงานคุณสมบัติเฉพาะสำหรับตำแหน่งโดยใช้ทักษะเฉพาะของบุคคล ซึ่งจะต้องเป็นผู้ที่มีความรู้ความสามารถและทักษะในงานที่จะปฏิบัติไม่ต่ำกว่า 5 ปี และทักษะของบุคคล

ดังกล่าวจะต้องสามารถพิสูจน์ให้เห็นถึงความมีทักษะในงานนั้น ๆ โดยมีหนังสือรับรองการทำงานจาก นายจ้างหรือหน่วยงานซึ่งระบุถึงงานที่ได้ปฏิบัติหรือมีการทดสอบทักษะเฉพาะบุคคลด้วยการทดลอง ปฏิบัติ

หน่วยงานซึ่งระบุถึงลักษณะงานที่ได้ปฏิบัติหรือมีการทดสอบทักษะเฉพาะบุคคลด้วยการทดลอง ปฏิบัติ

4. พนักงานจ้างทั่วไปหรือพนักงานจ้างตามภารกิจที่ปฏิบัติหน้าที่อื่นในศูนย์พัฒนา เด็กเล็กประกอบด้วย

1. ชุรการ/การเงิน/พัสดุ มีบทบาทหน้าที่ดังนี้

ทำหน้าที่ธุรการการเงิน พักดู และงบประมาณของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ตามระเบียบ กฎหมาย และหนังสือสั่งการอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง

2. คนครัว/ผู้ประกอบอาหาร มีบทบาทหน้าที่ดังนี้

1. ประกอบอาหารให้ถูกสุขลักษณะ ถูกอนามัยตามหลักโภชนาการสำหรับเด็กเล็ก แต่งกายสะอาดเรียบร้อย มีสุขภาพดีไม่เป็นโรคติดต่อจัดสถานที่ประกอบอาหารและเครื่องครัวให้ สะอาดเป็นระเบียบ มีการจัดเก็บขยะถูกสุขลักษณะ

2. คนครัว จัดเตรียมอาหารว่าง อาหารกลางวันทำความสะอาดอุปกรณ์วัสดุอุปกรณ์ ต่าง ๆ ตลอดจนดูแลความเรียบร้อยความสะอาดเป็นไปตามสุขลักษณะ

3. ปฏิบัติหน้าที่อื่นตามที่ได้รับมอบหมาย

3. ภารโรง/พนักงานทำความสะอาด มีบทบาทหน้าที่ดังนี้

1. ทำความสะอาด รักษาความสะอาดเป็นระเบียบเรียบร้อย ดูแลบำรุงรักษาอาคาร สถานที่และทรัพย์สินให้อยู่ในสภาพที่ใช้งานได้และมีความปลอดภัยสำหรับเด็กเล็กในศูนย์พัฒนาเด็ก เล็ก

2. ปฏิบัติหน้าที่อื่นตามที่ได้รับมอบหมายจากหัวหน้าศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก

4. ยามรักษาความปลอดภัย มีบทบาทหน้าที่ดังนี้

1. ดูแลรักษาความปลอดภัยของอาคาร ทรัพย์สินบุคลากร และเด็กเล็กในศูนย์ พัฒนาเด็กเล็ก

2. ปฏิบัติหน้าที่อื่นตามที่ได้รับมอบหมายจากหัวหน้าศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก

5. พนักงานจ้างตำแหน่งอื่น ๆ

ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก หรือองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอาจพิจารณากำหนดตำแหน่งและ ดำเนินการจ้างได้ตามระเบียบ ประกาศ หลักเกณฑ์ และหนังสือสั่งการที่เกี่ยวข้อง ตามความเหมาะสม และจำเป็นทั้งนี้ต้องคำนึงถึงสถานะทางการคลังของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก หรือองค์กรปกครองส่วน ท้องถิ่นเป็นสำคัญ

2.2.2.2 ผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

ผู้บริหารและหัวหน้าส่วนราชการขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ถือว่าเป็นผู้ที่มีบทบาท สำคัญในการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นให้มีคุณภาพและได้ มาตรฐาน ดังนั้นผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และหัวหน้าส่วนราชการขององค์กรปกครอง ส่วนท้องถิ่น ควร มีบทบาทหน้าที่ดังนี้

1. กำหนดนโยบาย ยุทธศาสตร์และทิศทางการพัฒนาศูนย์พัฒนาเด็กเล็กอย่างยั่งยืน
2. สนับสนุนงบประมาณด้านบุคลากร สื่อ หนังสือวัสดุอุปกรณ์ วัสดุครุภัณฑ์ การพัฒนาบุคลากร และการบริหารจัดการเพื่อให้ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กได้รับการพัฒนาศักยภาพ การพัฒนาเด็กปฐมวัย คุณภาพครูการจัดสภาพแวดล้อมงานวิชาการและกิจกรรมการเรียนรู้ตามหลักการพัฒนาเด็กปฐมวัย
3. ส่งเสริมให้มีแหล่งเรียนรู้สำหรับเด็ก พ่อแม่ ผู้ปกครอง และการจัดกิจกรรมต่าง ๆ เพื่อเสริมสร้างการเรียนรู้ด้านการพัฒนาเด็กปฐมวัย การเสริมสร้างความรักความอบอุ่นในครอบครัวชุมชน
4. ส่งเสริมสนับสนุนกิจกรรมความร่วมมือของบุคลากรในศูนย์และเครือข่ายการพัฒนาเด็กปฐมวัย
5. ระดมทรัพยากรเพื่อการบริหารจัดการและพัฒนาศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก โดยเน้นการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วน
6. กำกับดูแลการดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ให้เป็นไปอย่างมีคุณภาพได้มาตรฐานตามมาตรฐานการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

2.2.2.3 การบริหารงานบุคคล

1. การกำหนดอัตราบุคลากรในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก

ให้ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก มีอัตราครู เป็นไปตามสัดส่วน (ครู : นักเรียน) 1 : 10 หากมีเศษตั้งแต่ 5 คน ขึ้นไป ให้เพิ่มครูได้อีก 1 คน โดยจัดการศึกษา ห้องละไม่เกิน 20 คน หรือตามความเหมาะสมของพื้นที่

2. การกำหนดค่าตอบแทน สิทธิ สวัสดิการ

ให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นกำหนดค่าตอบแทน สิทธิ และสวัสดิการของ ครู ผู้ดูแลเด็ก (ทักษะ) และบุคลากรภายในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ให้เป็นไปตามประกาศคณะกรรมการกลางพนักงานส่วนท้องถิ่น หนังสือกระทรวงมหาดไทยกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น และหนังสือสั่งการอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง

3. การประเมินผลการปฏิบัติงาน

การประเมินผลการปฏิบัติงานของพนักงานส่วนท้องถิ่น ได้แก่ ครู ผู้ดูแลเด็ก (ทักษะ) และบุคลากรภายในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นยึดหลักเกณฑ์และวิธีการที่คณะกรรมการกลางพนักงานส่วนท้องถิ่นกำหนดด้วยความเป็นธรรมโปร่งใสตรวจสอบได้ และนำผลการประเมินไปใช้เป็นข้อมูลประกอบการพิจารณาในเรื่อง การเลื่อนขั้นเงินเดือน ค่าตอบแทน การได้เงินรางวัล เป็นต้น เพื่อเป็นการเสริมสร้างแรงจูงใจในการปฏิบัติราชการให้มีประสิทธิภาพและประสิทธิผล กรณีที่จะต่อสัญญาจ้างพนักงานจ้างตามภารกิจ หรือบุคลากรอื่น ๆ ให้เป็นไปตามประกาศคณะกรรมการกลางพนักงานส่วนท้องถิ่น เรื่องมาตรฐานทั่วไปเกี่ยวกับพนักงานจ้างหนังสือกระทรวงมหาดไทย กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น และหนังสือสั่งการอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง

4. การพัฒนาบุคลากร

ให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นส่งเสริมสนับสนุนการพัฒนาบุคลากรทางการศึกษา ให้มีความรู้ ทักษะ และประสบการณ์ในวิชาชีพอย่างต่อเนื่องหรือไม่น้อยกว่า 20 ชั่วโมงต่อปีการศึกษา เพื่อพัฒนาประสิทธิภาพในการปฏิบัติงาน

จากที่กล่าวมาข้างต้นสรุปได้ว่า การบริหารงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กด้านบุคลากร หมายถึง การกำหนดหน้าที่ ลักษณะงาน บุคลากรในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมีการกำหนดคุณสมบัติ ครู ครูผู้ดูแลเด็ก (ทักษะ) มีการกำหนดคุณสมบัติพนักงานจ้าง ผู้บริหารหัวหน้าส่วนราชการการมีความรู้การจัดการศึกษาศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก จัดทำแผนงานโครงการ กิจกรรม เพื่อพัฒนาศักยภาพเด็กปฐมวัย กำหนดอัตรา ครู ผู้ดูแลเด็ก (ทักษะ) ต่อจำนวนนักเรียนอย่างเหมาะสม

2.2.3 ด้านอาคาร สถานที่สิ่งแวดล้อม และความปลอดภัยของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก

ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเป็นสถานศึกษาและพัฒนาเด็กปฐมวัยในการจัดประสบการณ์และส่งเสริมพัฒนาการการเรียนรู้ ดังนั้น ในการก่อสร้างหรือปรับปรุงอาคาร สถานที่และจัดภูมิทัศน์ สภาพแวดล้อม ทั้งภายในอาคาร และภายนอกอาคาร ต้องคำนึงถึงความมั่นคง แข็งแรง ถูกสุขลักษณะ มีความเหมาะสมและปลอดภัยแก่เด็กเล็ก เพื่อส่งเสริมพัฒนาการและสุขภาพของเด็ก ให้ผู้ปกครองมีความมั่นใจ ว่างใจ การก่อสร้างและพัฒนาอาคารสถานที่สิ่งแวดล้อม และความปลอดภัยของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กจะมีส่วนช่วยในการส่งเสริมและพัฒนาเด็กเล็ก การจัดสภาพแวดล้อมที่ถูกสุขลักษณะ จะส่งผลต่อสุขภาพโดยตรงในการป้องกัน การแพร่กระจายของโรคติดต่อสามารถลดความเสี่ยงจากการเกิดอุบัติเหตุ ส่งเสริมความปลอดภัยให้กับเด็กและฝึกสุขนิสัยให้เด็กมีพฤติกรรม ที่ถูกต้องซึ่งเป็นพื้นฐานสำคัญของการเติบโตเป็นผู้ใหญ่ที่มีคุณภาพ โดยองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จะต้องให้ความสำคัญในการก่อสร้างอาคาร หรือการปรับปรุงอาคารสถานที่เพื่อจัดการศึกษาปฐมวัยของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ดังนี้

2.2.3.1 อาคารสถานที่

ที่ตั้ง

1. สถานที่ตั้งศูนย์พัฒนาเด็กเล็กควรอยู่ในพื้นที่ที่มีขนาดเหมาะสม และไม่อยู่ในพื้นที่เสี่ยงอันตราย เช่น บริเวณชนถ่ายแก๊ส น้ำมัน สารเคมีหรือสารพิษ ฌาปนกิจสถาน มลภาวะทางอากาศ แสงและเสียงที่มากเกินไปจนหากไม่สามารถหลีกเลี่ยงได้ ต้องมีมาตรการป้องกันอุบัติเหตุตามมาตรฐานความจำเป็น และเหมาะสม

2. ไม่ควรอยู่ใกล้ถนน หรือใกล้ทางรถไฟ โดยเฉพาะที่มีการจราจรคับคั่ง หากมีความจำเป็นต้องสร้างอาคารให้ห่างจากแนวถนนไม่น้อยกว่า 20 เมตร และมีรั้วเพื่อป้องกันอันตราย

3. พื้นที่ก่อสร้างควรเป็นพื้นที่สามารถรับน้ำหนักอาคารได้อย่างปลอดภัย และเป็นพื้นที่ที่น้ำท่วมไม่ถึงกรณีที่มีอาคารเดิมอยู่แล้ว แต่มีสภาพเสี่ยงไม่เหมาะสมองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นควรพิจารณา ตั้งงบประมาณเพื่อปรับปรุง พัฒนาให้เหมาะสม

จำนวนชั้นของอาคาร

อาคารศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ควรเป็นอาคารชั้นเดียว หากเป็นอาคาร 2 ชั้นขึ้นไป ต้องมีมาตรการป้องกันอุบัติเหตุ อุบัติภัย และอัคคีภัยที่อาจเกิดขึ้น และความสูง ของห้องจากพื้นถึงเพดาน ไม่น้อยกว่า 2.00 เมตร

ทางเข้า - ออกตัวอาคาร

ประตูทางเข้า-ออกจากตัวอาคารควรมีอย่างน้อย 2 ทาง มีความกว้างที่สามารถเคลื่อนย้ายเด็กออกจากตัวอาคารได้สะดวกหากเกิดอุบัติเหตุ หรือภาวะฉุกเฉินต่าง ๆ

ประตู - หน้าต่าง

ประตู- หน้าต่าง ต้องมีความแข็งแรง อยู่ในสภาพใช้งานได้ดี มีขนาด และจำนวนเหมาะสมกับขนาดพื้นที่ของห้อง ความสูงของขอบหน้าต่าง ควรสูงจากพื้นไม่น้อยกว่า 80.00 เซนติเมตร นับจากพื้น และ หน้าต่างมีความกว้างและความสูงไม่น้อยกว่า 1 เมตร เพื่อให้เด็กมองเห็นสิ่งแวดล้อมได้กว้างและชัดเจน ไม่ควรมีสิ่งกีดขวางใด ๆ มาปิดกั้นช่องทางลมและแสงสว่าง

บันได

ไม่ลาดหรือชันเกินไป ควรมีความกว้างแต่ละช่วงไม่น้อยกว่า 1 เมตร ลูกตั้งของบันไดสูงไม่เกิน 17.5 เซนติเมตร ลูกนอนกว้างไม่น้อยกว่า 20 เซนติเมตร บันไดทุกขั้นต้องมีลูกกรง และราวบันได มีขนาดเหมาะสมกับมือเด็ก และระยะห่างของลูกกรง ต้องไม่เกิน 17 เซนติเมตร ทั้งนี้ ให้คำนึงถึงความปลอดภัยของเด็กเป็นสิ่งสำคัญ เช่น ปิดกั้นช่องบันไดและช่องลูกกรง บันได (ช่องที่เป็นช่วงอันตรายอยู่ระหว่าง 9-23 เซนติเมตร)

พื้นที่ใช้สอยภายใน

พื้นที่ใช้สอย ต้องจัดให้มีบริเวณพื้นที่ในอาคารที่สะอาด ปลอดภัย และเพียงพอเหมาะสมกับการจัดประสบการณ์การเรียนรู้และจัดกิจกรรมอื่น ๆ ของเด็ก เช่น การเล่น การเรียนรู้ การรับประทานอาหารและการนอน โดยแยกเป็นสัดส่วนจากห้องประกอบอาหาร ห้องส้วม และที่พักของเด็กป่วย เฉลี่ยพื้นที่ใช้สอย 2.00 ตารางเมตร ต่อเด็ก 1 คน หากไม่สามารถแยกเป็นแต่ละห้องได้อาจจัดรวมเป็นห้องอเนกประสงค์ โดยใช้พื้นที่เดียวกันแต่ต่างเวลา และปรับเปลี่ยนวัสดุอุปกรณ์ตามความเหมาะสม และข้อจำกัดของพื้นที่โดยมีแนวทางดังนี้

1. บริเวณพื้นที่สำหรับการนอน ต้องคำนึงถึงความสะอาดเป็นหลัก อากาศถ่ายเทได้สะดวก และอุปกรณ์เครื่องใช้เหมาะสมกับจำนวนเด็ก มีพื้นที่เฉลี่ยประมาณ 2.00 ตารางเมตร ต่อเด็ก 1 คน โดยมีแนวทางในการจัดดำเนินการดังนี้

- จัดให้มีการระบายอากาศที่ดี ปลอดโปร่ง ไม่มีเสียงรบกวน และแสงสว่างไม่จ้าเกินไป

- อุปกรณ์เครื่องนอนต่าง ๆ มีความสะอาด นำไปปิดฝุ่น ตากแดดอย่างน้อยสัปดาห์ละ 1

ครั้ง

- ที่นอน ผ้าปูที่นอน หมอน ปลอกหมอน ผ้าห่ม มีสภาพดี และมีเฉพาะเด็กแต่ละคน ทำความสะอาดอย่างสม่ำเสมอ อย่างน้อยสัปดาห์ละ 1 ครั้ง ด้วยการซัก หรือผึ่งแดด เพื่อลดการแพร่ของเชื้อโรค

- ตรวจตราดูแลไม่ให้มีสัตว์ หรือแมลงต่าง ๆ มารบกวนในบริเวณพื้นที่สำหรับนอน

2. บริเวณพื้นที่สำหรับการเล่นและพัฒนาเด็ก สภาพพื้นที่ห้องส่งเสริมพัฒนาการเรียนรู้ เพื่อส่งเสริมพัฒนาการเด็ก เช่นห้องศูนย์สื่อ ห้องนิทาน ห้องสมุด ฯลฯ ทุกห้องต้องไม่ลื่น และไม่ชื้น ควรเป็นพื้นไม้หรือวัสดุที่มีความปลอดภัยจากอุบัติเหตุ ทำความสะอาดง่าย และอยู่ในสภาพที่สะอาด อยู่เสมอ จัดวางสิ่งของเครื่องใช้ เช่น ตุ๊กตา เป็นระเบียบ และมีการยึดติดกับผนังหรือพื้น อย่างมั่นคง ในกรณีที่เครื่องใช้ชิ้นล้มได้ง่าย เหลี่ยม มุม ที่แหลมคมของเครื่องใช้ต่าง ๆ ต้องหุ้มด้วยวัสดุที่นุ่ม เพื่อป้องกันการกระแทกของเด็ก

3. บริเวณพื้นที่รับประทานอาหาร ต้องคำนึงถึงความสะอาดเป็นหลัก มีอากาศถ่ายเทได้สะดวก มีแสงสว่างเหมาะสม มีอุปกรณ์เครื่องใช้ที่เพียงพอและเหมาะสมกับจำนวนเด็ก ทั้งนี้ บริเวณ

ห้องอาหารโต๊ะ เก้าอี้ ที่ใช้สำหรับรับประทานอาหาร ต้องทำความสะอาดอย่างสม่ำเสมอ และควรจัดให้มีวัสดุอุปกรณ์ต่าง ๆ ที่ใช้มีขนาดเหมาะสมกับเด็ก มีสภาพแข็งแรง ปลอดภัย และใช้งานได้ดี

4. บริเวณสถานที่ประกอบอาหารหรือห้องครัว ต้องแยกห่างจากบริเวณพื้นที่สำหรับเด็กพอสมควร มีเครื่องใช้ที่จำเป็น รวมทั้งที่ล้าง และเก็บภาชนะเครื่องใช้ต่าง ๆ ที่ถูกสุขลักษณะ โดยเน้นเรื่องความปลอดภัยและความปลอดภัยเป็นหลัก ดังนี้

1. สถานที่เตรียมปรุงอาหาร สะอาด เป็นระเบียบ และการขนส่งอาหารที่พร้อมบริโภค ต้องมีการปกปิด

2. มีการระบายอากาศดี ไม่มีกลิ่นคาวรบกวน

3. มีความปลอดภัยสำหรับเด็ก เช่น มีการป้องกันอันตรายที่เกิดกับเด็กได้ จากมีด ของมีคม ถังแก๊ส เป็นต้น

4. โต๊ะเตรียมปรุงอาหารมีสภาพดี สะอาด สูงจากพื้นอย่างน้อย 60 เซนติเมตร

5. ภาชนะใส่อาหารทำด้วยวัสดุที่ปลอดภัย เช่น สแตนเลส อลูมิเนียม เมลามีนสีขาว หรือสีอ่อน ไม่แตกง่าย หรือมีความคม

6. ที่ล้างภาชนะ ควรใช้อ่างที่มีก๊อกน้ำหรือท่อระบายน้ำ ถ้าใช้กะละมัง ต้องมี 3 ใบ วางสูงจากพื้น อย่างน้อย 60 เซนติเมตร และบริเวณที่ล้างจะต้องมีการระบายน้ำได้ดี ไม่เอะอะแอะ

7. ล้างภาชนะ อุปกรณ์ด้วยน้ำยาล้างภาชนะ และน้ำสะอาดอีก 2 ครั้งหรือล้างด้วยน้ำไหล

8. ภาชนะ อุปกรณ์ เมื่อล้างเสร็จแล้วต้องคว่ำให้แห้ง ห้ามเช็ด วางในตะแกรงโปร่ง สะอาดสูงจากพื้นอย่างน้อย 60 เซนติเมตร

9. เชียง มีด ต้องอยู่ในสภาพดี สะอาด แยกใช้ตามประเภทของอาหาร ได้แก่ ผัก ผลไม้ เนื้อสัตว์สุก เนื้อสัตว์ดิบ มีเขียงแยกใช้ตามประเภทอาหาร อย่างน้อย 3 อัน และควรทำความสะอาดทันทีเมื่อใช้เสร็จ

5. ห้องปฐมพยาบาล ต้องแยกเป็นสัดส่วน มีอุปกรณ์ปฐมพยาบาล ตู้ยา เครื่องเวชภัณฑ์ ที่จำเป็น มีผู้รับผิดชอบตรวจสอยาหากหมดอายุต้องเปลี่ยนใหม่ทันทีและขณะอยู่ในห้องปฐมพยาบาล เด็กต้องอยู่ในการดูแลของครูผู้ดูแลเด็ก ครูผู้ช่วยครูผู้ดูแลเด็ก หรือผู้ดูแลเด็กตลอดเวลา กรณีไม่สามารถจัดห้องปฐมพยาบาลเป็นการเฉพาะได้ ต้องจัดให้มีที่ปฐมพยาบาลแยกเป็นสัดส่วนตามความเหมาะสม

6. บริเวณพื้นที่สำหรับใช้ทำความสะอาดร่างกายเด็ก ต้องจัดให้มีบริเวณที่ใช้สำหรับทำความสะอาดร่างกายเด็ก และมีอุปกรณ์ที่จำเป็นตามสมควร อย่างน้อยต้องมีที่ล้างมือและแปรงฟัน ในขนาดและระดับความสูงที่เหมาะสมกับเด็ก ในกรณีที่มีห้องอาบน้ำ จะต้องมีส่วนที่แห้งเพียงพอมีอากาศถ่ายเทโดยสะดวกพื้นไม่ลื่น แยกเป็นสัดส่วนสำหรับเด็กผู้ชายและเด็กผู้หญิง

7. ห้องส้วมสำหรับเด็กต้องจัดให้มีห้องส้วมสำหรับเด็กแยกเป็นสัดส่วนสำหรับเด็กชายและเด็กหญิง โดยเฉลี่ย 1 ที่ต่อเด็ก 10-12 คน โถส้วมต้องมีขนาดเหมาะสมกับตัวเด็ก หรือมีฐานส้วมที่เด็กสามารถก้าวขึ้นลงได้ง่าย ห้องมีแสงสว่างเพียงพออากาศถ่ายเทได้สะดวก พื้นไม่ลื่น หากมีประตูจะต้องไม่ใส่กลอน หรือกุญแจ และมีส่วนสูงที่สามารถมองเห็นเด็กได้จากภายนอก หากห้องส้วมอยู่ภายนอกอาคาร จะต้องไม่ตั้งอยู่ในที่ลับตาคน กรณีไม่สามารถ ทำห้องส้วมสำหรับเด็กเป็นการเฉพาะ

ได้อาจตัดแปลงห้องส้วมที่มีอยู่แล้วให้เหมาะสมและปลอดภัยสำหรับเด็กแยกเป็นสัดส่วนสำหรับเด็กผู้ชายและเด็กผู้หญิง

8. ห้องอเนกประสงค์ สำหรับใช้จัดกิจกรรมพัฒนาเด็ก กรณีที่ไม่มีห้องที่เป็นสัดส่วนการรับประทานอาหาร หรือการนอนต้องคำนึงถึงความสะดวก และการจัดพื้นที่ใช้สอยให้เหมาะสมกับลักษณะของกิจกรรมหากเป็นอาคารชั้นเดียวต้องมีฝ้าใต้หลังคา หากเป็นอาคารที่มีมากกว่า 1 ชั้น ควรจัดให้ชั้นบนสุดมีฝ้าใต้หลังคา โดยมีความสูงจากพื้นถึงเพดานไม่น้อยกว่า 2.00 เมตร แต่กรณีที่มีความสูงเกินกว่า 2.00 เมตร อาจไม่มีฝ้าใต้เพดานก็ได้

9. การกำจัดสิ่งปฏิกูลต่าง ๆ ให้จัดเก็บในภาชนะที่มีฝาปิดมิดชิด และนำออกไปทิ้งภายนอกอาคาร ทุกวัน

2.2.3.2 สิ่งแวดล้อม

ภายในอาคาร

ควรเป็นแสงสว่างจากธรรมชาติ สม่ำเสมอทั่วทั้งห้อง เอื้อต่อการจัดกิจกรรมเพื่อพัฒนาเด็ก เช่น มีแสงสว่างเพียงพอเหมาะสม (ไม่น้อยกว่า 200 ลักซ์) ในการอ่านหนังสือได้อย่างสบายตา ไม่ควรให้เด็กอยู่ในห้องที่ใช้แสงสว่างจากไฟฟ้าต่อเนื่องนานกว่า 2-3 ชั่วโมง เพราะจะทำให้เกิดภาวะเครียด และมีผลถึงฮอร์โมนการเติบโตของเด็ก

1. เสียงตออยู่ในระดับไม่ดังเกินไป อาคารควรตั้งอยู่ในบริเวณที่ระดับเสียงเหมาะสม

2. การถ่ายเทอากาศ ควรมีอากาศถ่ายเทได้สะดวก โดยมีพื้นที่ของหน้าต่าง ประตู และช่องลม รวมกันแล้วไม่น้อยกว่า ร้อยละ 20 ของพื้นที่ห้อง กรณีที่เป็นห้องกระจก หรืออยู่ในบริเวณโรงงานที่มีมลพิษ ต้องมีเครื่องฟอกอากาศ และมีเครื่องปรับอากาศอย่างเหมาะสม บริเวณศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเป็นเขตห้ามสูบบุหรี่ตามกฎหมาย

ภายนอกอาคาร

ควรมีรั้วกั้นบริเวณให้เป็นสัดส่วน เพื่อความปลอดภัยของเด็ก และควรมีทางเข้า - ออก ไม่น้อยกว่า 2 ทาง กรณีมีทางเดียวต้องมีความกว้างไม่น้อยกว่า 2.00 เมตร

สภาพแวดล้อมและมลภาวะ

ควรมีสภาพแวดล้อมที่ปลอดภัย ถูกสุขลักษณะ และควรตั้งอยู่ห่างจากแหล่งอบายมุข ฝุ่นละออง กลิ่น หรือเสียงที่รบกวน มีการจัดระบบสุขาภิบาล การระบายน้ำ การระบายอากาศ และการจัดเก็บสิ่งปฏิกูลให้เหมาะสม ไม่ปล่อยให้เป็นแหล่งเพาะ หรือแพร่เชื้อโรคโดยเฉพาะต้องกำจัดสิ่งปฏิกูลทุกวัน

พื้นที่เล่นกลางแจ้ง

ต้องมีพื้นที่เล่นกลางแจ้ง เฉลี่ยไม่น้อยกว่า 2.00 ตารางเมตร ต่อจำนวนเด็ก 1 คน โดยจัดให้มีเครื่องเล่นกลางแจ้งที่ปลอดภัย และมีจำนวนเพียงพอกับเด็ก ควรเป็นพื้นสนามหญ้า ดินทราย หรือวัสดุที่อ่อนนุ่ม ในกรณีที่ไม่สามารถจัดให้มี ที่เล่นกลางแจ้ง เป็นการเฉพาะ หรือในสถานที่อื่น ๆ ได้ ควรปรับใช้ในบริเวณที่ร่มแทน โดยมีพื้นที่ตามเกณฑ์กำหนดหรืออาจจะจัดกิจกรรมกลางแจ้งสำหรับเด็กในสถานที่อื่น ๆ ที่เหมาะสม เช่น ในบริเวณ ลานวัดหรือในสวนสาธารณะในกรณีที่นาเด็กออกไปเล่นนอกศูนย์ จะต้องคำนึงถึงความปลอดภัยและการดูแลอย่างใกล้ชิดเป็นสำคัญ โดยให้เด็กมีกิจกรรมกลางแจ้งอย่างน้อย 1 ชั่วโมง ในแต่ละวัน

ระเบียง

ต้องมีความกว้างของระเบียงไม่น้อยกว่า 1.50 เมตร หากมีที่นั่งตามระเบียงต้องกว้างไม่น้อยกว่า 1.75 เมตร ขอบระเบียงต้องสูงจากที่นั่งไม่น้อยกว่า 70.00 เซนติเมตร กรณีที่มีอาคารสูง 2 ชั้นขึ้นไป ควรมีลูกกรงกั้นเพื่อความปลอดภัยของเด็ก นอกจากนี้ควรตรวจสอบสภาพความคงทน แข็งแรง และสภาพการใช้งานให้ปลอดภัยสำหรับเด็กอยู่เสมอ

2.2.3.3 ความปลอดภัย

มาตรการป้องกันความปลอดภัย

1. ติดตั้งระบบและอุปกรณ์ในการรักษาความปลอดภัย หรือเครื่องตัดไฟภายในบริเวณอาคาร
2. มีการติดตั้งอุปกรณ์ เครื่องดับเพลิงอย่างน้อย 1 เครื่อง ต่อพื้นที่ 150 ตารางเมตร และถังดับเพลิงติดตั้งสูงจากพื้นถึงหัวถัง ไม่เกิน 1.50 เซนติเมตร ต้องมีการตรวจสอบอย่างสม่ำเสมอ เพื่อให้สามารถใช้งานได้ตามปกติ
3. ติดตั้งปลั๊กไฟให้สูงจากพื้นไม่น้อยกว่า 1.50 เมตร ถ้าติดตั้งต่ำกว่าที่กำหนด จะต้องมียาปิดครอบ เพื่อป้องกันไม่ให้เด็กเล่นได้ และควรหลีกเลี่ยงการใช้สายไฟต่อพ่วง
4. หลีกเลี่ยงเครื่องใช้ไฟฟ้า และอุปกรณ์ต่าง ๆ ที่ทำด้วยวัสดุแตกหักง่าย หรือแหลมคม หากเป็นไม้ ต้องไม่มีเสี้ยนไม้ หรือเหลี่ยมคม
5. จัดให้มีตู้เก็บยา และเครื่องเวชภัณฑ์สำหรับปฐมพยาบาลวางไว้อยู่ในที่สูง สะดวกต่อการหยิบใช้ และเก็บไว้ในที่ปลอดภัย ให้พื้นมือเด็ก
6. จัดให้มีวัสดุกันลื่น ในบริเวณห้องน้ำ ห้องสวมที่มีลักษณะลื่น และเก็บสารจำพวกเคมี หรือน้ำยาทำความสะอาดไว้ในที่ปลอดภัย ให้พื้นมือเด็ก วัสดุกันลื่นที่ใช้ในห้องน้ำ-ห้องสวม ต้องทำความสะอาดสม่ำเสมอ
7. ไม่มีหลุม บ่อน้ำ หรือเศษวัสดุอื่น ๆ ที่อาจเป็นอันตราย ต่อเด็กในบริเวณโดยรอบตัวอาคาร รวมทั้งไม่ควรปลูกต้นไม้ที่มีหนามแหลมคม
8. มีระบบการล็อคประตูในการเข้า-ออก นอกบริเวณอาคาร สำหรับเจ้าหน้าที่เปิด-ปิดได้ ควรมีกริ่งสัญญาณเรียกไว้ที่หน้าประตูสำหรับห้องครัว และที่ประกอบอาหาร ควรมีประตูเปิด-ปิด ที่ปลอดภัยเด็กเข้าไปไม่ได้
9. ติดตั้งอุปกรณ์เพื่อป้องกันพาหะนำโรค เช่น มุ้งลวด ฯลฯ และมีมาตรการในการดูแลรักษาความสะอาดและป้องกันด้านสุขอนามัย
10. มีตู้ หรือชั้นเก็บวัสดุอุปกรณ์ และสื่อการเรียนรู้ที่แข็งแรง มั่นคง มีความสูง ขนาดที่เหมาะสมกับเด็กเล็ก สำหรับสิ่งของเครื่องใช้วัสดุอุปกรณ์ ที่อาจเป็นอันตรายต่อเด็กนั้น ควรจัดแยกให้พื้นมือเด็ก
11. กรณีที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น หรือศูนย์พัฒนาเด็กเล็กจัดให้มีบริการรถรับส่งเด็กนักเรียนในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ต้องกำหนดมาตรการด้านความปลอดภัยของรถรับส่งนักเรียนในเรื่องต่าง ๆ เช่น สภาพรถรับส่งที่ต้องมีสภาพรถสมบูรณ์ ปลอดภัย และมีการตรวจสอบสภาพรถอยู่เป็นประจำ ด้านการตรวจสอบทะเบียนและบัญชีรายชื่อเด็กนักเรียนที่ใช้บริการรถรับส่งประจำวัน ความปลอดภัย

ในการขับขี่ และความประพุดติของพนักงานขับรถ ข้อปฏิบัติของครูผู้ควบคุมเด็กนักเรียนประจำรถ เป็นต้น

มาตรการเตรียมความพร้อมรับสถานการณ์ฉุกเฉิน และอันตรายต่าง ๆ

1. มีการฝึกซ้อมสำหรับการป้องกันอุบัติเหตุ ไม่น้อยกว่าปีละ 1 ครั้ง
 2. บุคลากรในศูนย์ควรได้รับการอบรมด้านการปฐมพยาบาลเบื้องต้น การป้องกันอุบัติเหตุ และความเจ็บป่วยฉุกเฉินของเด็ก
 3. มีโทรศัพท์และหมายเลขโทรศัพท์ฉุกเฉินของส่วนราชการต่าง ๆ เช่น สถานีตำรวจหน่วยป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย โรงพยาบาล ไว้เพื่อติดต่อได้อย่างทันท่วงทีกรณีเกิดเหตุการณ์คับขัน หรือจำเป็นที่อาจเป็นอันตรายต่อเด็ก และควรมีอุปกรณ์ เครื่องมือเครื่องใช้สำหรับการปฐมพยาบาลเบื้องต้นประจำไว้
 4. มีสมุดบันทึกข้อมูลสุขภาพ และพัฒนาการของเด็ก
 5. มีมาตรการในการรับ-ส่งเด็ก กรณีเกิดสถานการณ์ฉุกเฉินและอันตรายต่าง ๆ อย่างเป็นระบบ
 6. มีแผนและแนวทางปฏิบัติกรณีมีเหตุฉุกเฉินเกิดขึ้นกับเด็กที่จะต้องดำเนินการช่วยเหลือโดยด่วน
 7. มีการสำรวจ ประเมิน และจัดการจุดเสี่ยงอาคารสถานที่และสิ่งแวดล้อม
- จากที่กล่าวมาข้างต้นสรุปได้ว่า การบริหารงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กด้านอาคาร สถานที่ สิ่งแวดล้อม และความปลอดภัยของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก หมายถึง การกำหนดสถานที่ก่อสร้าง ปรับปรุง อาคาร สถานที่ ให้มีความเหมาะสมภายในและภายนอกอาคาร สะอาดปลอดภัยถูกสุขลักษณะ ห้องนอนอุปกรณ์การนอนมีการทำความสะอาด สถานที่รับประทานอาหาร มีอากาศถ่ายเท สะอาดเหมาะสมและปลอดภัยแก่ปฐมวัย ห้องครัวควรแยกจากบริเวณพื้นที่สำหรับเด็กมีห้องปฐมพยาบาล ยา อุปกรณ์ที่จำเป็นมีพื้นที่ทำความสะอาดร่างกายเด็ก มีที่ล้างมือแปรงฟัน ห้องส้วมเพียงพอ รั้วภายนอกอาคาร มีทางเข้าทางออกไม่น้อยกว่า 2 ทาง ติดตั้งระบบอุปกรณ์ในการรักษาความปลอดภัย และจัดเตรียมพร้อมรับมือกับสถานการณ์ฉุกเฉิน

2.2.4 ด้านวิชาการและกิจกรรมตามหลักสูตร

การอบรมเลี้ยงดูการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ และส่งเสริมพัฒนาการเด็กเล็ก อายุ 2-5 ปี เป็นภารกิจสำคัญในการจัดการศึกษาศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เพื่อให้เด็กเล็กได้รับการอบรมเลี้ยงดูและได้รับการศึกษาเพื่อการพัฒนาทั้งด้านร่างกาย อารมณ์ -จิตใจ สังคม และสติปัญญาตามวัย และความสามารถของเด็ก โดยมีวัตถุประสงค์หลัก ดังนี้

1. เพื่อส่งเสริมกระบวนการเรียนรู้และส่งเสริมพัฒนาการทั้ง 4 ด้าน (ด้านร่างกาย อารมณ์ -จิตใจสังคม และสติปัญญา)
2. เพื่อพัฒนาเด็กเล็ก ให้มีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ มีคุณลักษณะ และสมรรถนะตามวัย โดยองค์รวมผ่านการเล่นและกิจกรรมที่เหมาะสมตามวัย
3. เพื่อส่งเสริมให้เด็กเล็กสามารถปฏิบัติกิจวัตรประจำวัน และอยู่ร่วมกับผู้อื่นในสังคมได้อย่างมีความสุขและมีคุณภาพ

4. เพื่อแบ่งเบาภาระผู้ปกครองในการอบรมเลี้ยงดูให้สอดคล้องกับวิถีชีวิตของเด็กเล็กตามบริบท และวัฒนธรรมของชุมชน สังคม ในท้องถิ่น

5. เพื่อส่งเสริมความรัก เอื้ออาทร ของสถาบันครอบครัวชุมชน และสังคมท้องถิ่น

2.2.4.1 การจัดประสบการณ์

การจัดประสบการณ์เด็กอายุ 2 ปี

การจัดประสบการณ์สำหรับเด็กอายุ 2 ปี เพื่อให้เด็กได้เรียนรู้จากการเล่นและทำกิจกรรมการเรียนรู้ผ่านประสบการณ์ตรง เกิดความรู้ ทักษะ คุณธรรม จริยธรรม ได้พัฒนาตนเองทั้งด้านร่างกาย อารมณ์ - จิตใจ สังคม และสติปัญญา

1. หลักการจัดประสบการณ์ ควรคำนึงถึงสิ่งสำคัญต่อไปนี้

1. เลี้ยงดูเด็กให้มีสุขภาพที่ดีและปลอดภัย

2. มีปฏิสัมพันธ์ที่ดีกับเด็กด้วยวาจาและท่าทีที่อบอุ่นเป็นมิตร

3. จัดประสบการณ์การเรียนรู้ให้สอดคล้องกับธรรมชาติ ความต้องการและ พัฒนาการ

ของเด็ก

4. จัดสภาพแวดล้อมที่ปลอดภัย เอื้อต่อการเรียนรู้ตามวัยของเด็ก

5. ประเมินการเจริญเติบโตและพัฒนาการเด็กอย่างต่อเนื่องสม่ำเสมอ

6. ประสานความร่วมมือระหว่างครอบครัวชุมชน และสถานศึกษาในการพัฒนาเด็ก

2. แนวทางการจัดประสบการณ์เด็กอายุ 2 ปี ดังนี้

1. ดูแลสุขภาพอนามัยและตอบสนองความต้องการพื้นฐานทางร่างกายและจิตใจของเด็ก

2. สร้างบรรยากาศของความรัก ความอบอุ่น ความไว้วางใจ และความมั่นคงทาง

อารมณ์

3. จัดประสบการณ์ตรง ให้เด็กได้เลือก ลงมือกระทำและเรียนรู้จากประสาทสัมผัส ทั้ง

5 และการเคลื่อนไหวผ่านการเล่น

4. เปิดโอกาสให้เด็กมีปฏิสัมพันธ์กับบุคคลที่แวดล้อมและสิ่งต่าง ๆ รอบตัวเด็กอย่าง

หลากหลาย

5. จัดสถานที่วัสดุอุปกรณ์ เครื่องใช้และของเล่นที่สะอาด ปลอดภัย เหมาะสมกับเด็ก

6. ใช้การสังเกตและติดตามการเจริญเติบโตและพัฒนาการอย่างต่อเนื่องสม่ำเสมอ

7. ให้ครอบครัวชุมชน และสถานศึกษามีส่วนร่วมในการจัดประสบการณ์การเรียนรู้

ให้กับเด็ก

การจัดประสบการณ์เด็กอายุ 3 - 5 ปี

การจัดประสบการณ์สำหรับเด็ก อายุ 3 - 5 ปี (ไม่จัดเป็นรายวิชาแต่จัดในรูปของกิจกรรมบูรณาการผ่านการเล่นทำกิจกรรมการเรียนรู้ 6 กิจกรรม) เพื่อให้เด็กเรียนรู้จากประสบการณ์ตรง เกิดความรู้ ทักษะ คุณธรรม จริยธรรม รวมทั้งเกิดการพัฒนาด้านร่างกาย อารมณ์ จิตใจ สังคม และสติปัญญา

1. หลักการจัดประสบการณ์

1. จัดประสบการณ์ผ่านการเล่นและทำกิจกรรมการเรียนรู้ เพื่อพัฒนาเด็กโดยองค์รวม และอย่างต่อเนื่อง

2. เน้นเด็กเป็นสำคัญ สนองความต้องการความสนใจ ความแตกต่างระหว่างบุคคลและบริบทของสังคมที่เด็กอาศัยอยู่
3. จัดให้เด็กได้รับการพัฒนาโดยให้ความสำคัญทั้งกับกระบวนการและผลผลิต
4. จัดการประเมินพัฒนาการให้เป็นกระบวนการอย่างต่อเนื่อง และเป็นส่วนหนึ่งของการจัดประสบการณ์
5. ให้ผู้ปกครองและชุมชน มีส่วนร่วมในการพัฒนาเด็ก

2. แนวทางการจัดประสบการณ์ ดังนี้

1. จัดประสบการณ์การเรียนรู้ตามหลักสูตรการศึกษาปฐมวัยให้เหมาะสมกับวุฒิภาวะและระดับพัฒนาการเพื่อให้เด็กทุกคนได้พัฒนาเต็มตามศักยภาพ
2. จัดประสบการณ์ให้เด็กเกิดการเรียนรู้ผ่านประสาทสัมผัสทั้ง 5
3. จัดประสบการณ์ในรูปแบบบูรณาการ
4. จัดประสบการณ์ให้เด็กเกิดองค์ความรู้ด้วยตนเอง
5. จัดประสบการณ์ให้เด็กมีปฏิสัมพันธ์กับบุคคลอื่นในบรรยากาศที่อบอุ่นมีความสุขเอื้อต่อการเรียนรู้
6. จัดประสบการณ์ให้เด็กมีปฏิสัมพันธ์กับสื่อและแหล่งการเรียนรู้ที่หลากหลาย และอยู่ในบริบทของชุมชนนั้น ๆ
7. จัดประสบการณ์ที่ส่งเสริมลักษณะนิสัยที่ดี และทักษะการใช้ชีวิตประจำวัน ตลอดจนสอดแทรกคุณธรรมจริยธรรมให้เป็นส่วนหนึ่งของการจัดประสบการณ์การเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง
8. จัดประสบการณ์ให้เด็กทั้งที่มีการวางแผนล่วงหน้า และแผนที่เกิดจากสภาพจริง
9. นาชุมชนและผู้ปกครองมีส่วนร่วมในการจัดประสบการณ์
10. ศึกษาค้นคว้า รวบรวมข้อมูลของเด็กเป็นรายบุคคล ใช้เป็นประโยชน์ในการพัฒนาเด็กและการวิจัยในชั้นเรียน

การจัดประสบการณ์/การจัดกิจกรรมประจำวัน

กิจกรรมประจำวันสำหรับเด็กอายุ 2 - 5 ปี สามารถนำมาจัดเป็นกิจกรรมประจำวันได้หลายรูปแบบ เป็น การช่วยให้ครูผู้สอนและเด็กทราบว่าแต่ละวันจะต้องทำกิจกรรมอะไร เมื่อใดและอย่างไร โดยมี หลักการจัดและขอบข่ายกิจกรรมประจำวันดังนี้

หลักการจัดกิจกรรมประจำวัน

1. กำหนด ระยะเวลาในการจัดกิจกรรมแต่ละกิจกรรมให้เหมาะสมกับวัยของเด็กและยืดหยุ่นได้ตามความต้องการและความสนใจของเด็ก
 - วัย 2 ปี มีความสนใจช่วงสั้นประมาณ 5 นาที
 - วัย 3 ปี มีความสนใจอยู่ได้ประมาณ 8 นาที
 - วัย 4 ปี มีความสนใจอยู่ได้ประมาณ 12 นาที
 - วัย 5 ปี มีความสนใจอยู่ได้ประมาณ 15 นาที
2. กิจกรรมที่ต้องใช้ความคิดทั้งในกลุ่มเล็กและกลุ่มใหญ่ไม่ควรใช้เวลาต่อเนื่องนานเกิน 20 นาที

3. กิจกรรมที่เด็กมีอิสระเลือกเล่นเสรี เช่น การเล่นตามมุม การเล่นกลางแจ้ง ฯลฯ ใช้เวลาประมาณ 40 - 60 นาที

4. กิจกรรมมีความสมดุลระหว่างกิจกรรมในห้องและนอกห้อง กิจกรรมที่ใช้กล้ามเนื้อใหญ่ และกล้ามเนื้อเล็ก กิจกรรมที่เป็นรายบุคคล กลุ่มย่อย และกลุ่มใหญ่ กิจกรรมที่เด็กเป็นผู้ริเริ่มและผู้สอนเป็นผู้ริเริ่ม และกิจกรรมที่ใช้กำลังและไม่ใช้กำลังจัดให้ครบทุกประเภท ทั้งนี้กิจกรรมที่ต้องออกกำลังกายควรจัดสลับกับกิจกรรมที่ไม่ต้องออกกำลังมากนัก เพื่อเด็กจะได้ไม่เหนื่อยเกินไป

ขอบข่ายการจัดกิจกรรมประจำวัน สำหรับเด็กอายุ 2 ปี

กิจกรรมสำหรับเด็กอายุ 2 ปี มีความสำคัญอย่างยิ่งต่อการวางรากฐานการเรียนรู้และการพัฒนาทักษะพื้นฐานของเด็กทั้งทางร่างกาย อารมณ์ จิตใจ สังคม และสติปัญญา การจัดกิจกรรมควรจัดให้สอดคล้องกับความต้องการความสนใจ และความสามารถของเด็กตามวัย โดยบูรณาการกิจกรรมการเรียนรู้ผ่านการอบรมเลี้ยงดูตามวิถีชีวิตประจำวันและการเล่นของเด็กตามธรรมชาติที่เหมาะสมกับวัย ดังนี้

1. การฝึกสุขนิสัยและลักษณะนิสัยที่ดี เป็นกิจกรรมที่สร้างเสริมสุขนิสัยที่ดีในเรื่องการรับประทานอาหาร การนอน การทำความสะอาดร่างกาย การขับถ่าย ตลอดจนปลูกฝังลักษณะนิสัยที่ดีในการดูแลสุขภาพอนามัยและการแสดงมรรยาทที่สุภาพ นุ่มนวลแบบไทย

2. การใช้ประสาทสัมผัสทั้ง 5 เป็นกิจกรรมที่ช่วยกระตุ้นการรับรู้ผู้เรียนประสาทสัมผัสทั้ง 5 ในการมองเห็น การได้ยินเสียง การลิ้มรส การได้กลิ่น และการสัมผัสจับต้อง สิ่งต่าง ๆ ที่แตกต่างกันในด้านขนาด รูปร่าง ความยาว สี น้ำหนัก และผิวสัมผัส เช่น การเล่นเกมที่มีพื้นผิวแตกต่างกัน เป็นต้น

3. การฝึกการประสานสัมพันธ์ระหว่างมือ - ตา เป็นกิจกรรมที่ฝึกความแข็งแรงของกล้ามเนื้อนิ้วมือให้พร้อมที่จะหยิบจับ ฝึกการทำงานอย่างสัมพันธ์กันระหว่างมือและตา เช่น ร้อยลูกปัด เล่นพลาสติกสร้างสรรค์ เล่นหยอดบล็อกรูปทรงลงกล่อง ตอกหมุด โยนรับลูกบอล ตักน้ำหรือทรายใส่ภาชนะ เป็นต้น

4. การเคลื่อนไหวและการทรงตัว เป็นกิจกรรมที่ส่งเสริมการใช้กล้ามเนื้อแขนกับขา มือกับนิ้วมือและส่วนต่าง ๆ ของร่างกายในการเคลื่อนไหวหรือออกกำลังกายทุกส่วนโดยการจัดให้เด็กเคลื่อนไหวกล้ามเนื้อใหญ่ - เล็ก ตามความสามารถของวัย เช่น คว่า คลาน ยืน เดิน เล่นนิ้วมือเคลื่อนไหวส่วนต่าง ๆ ของร่างกายตามเสียงดนตรี วิ่งไล่จับ ปีนป่ายเครื่องเล่นสนาม เล่นชิงช้า ม้าโยก ลากจูงของเล่นมีล้อขีจักรยานสามล้อ เป็นต้น

5. การส่งเสริมด้านอารมณ์ จิตใจ เป็นกิจกรรมที่ส่งเสริมการเลี้ยงดูในการตอบสนองความต้องการของเด็กด้านจิตใจ โดยการจัดสภาพแวดล้อมที่ส่งเสริมให้เด็กเกิดความรู้สึกอบอุ่นและมีความสุข เช่น อุ้ม โอบกอด ตอบสนองต่อความรู้สึกที่เด็กแสดงออก เป็นต้น

6. การส่งเสริมทักษะทางสังคม เป็นกิจกรรมที่ส่งเสริมให้เด็กได้มีปฏิสัมพันธ์กับบุคคลและสิ่งแวดล้อมต่าง ๆ รอบตัวได้ปฏิบัติกิจกรรมต่าง ๆ เช่น เล่นรวมกลุ่มกับผู้อื่น แบ่งปัน รู้จักรอคอย เป็นต้น

7. การส่งเสริมทักษะทางภาษา เป็นกิจกรรมที่ฝึกให้เด็กได้เปล่งเสียงเลียนเสียงพูดของผู้คน เสียงสัตว์ต่าง ๆ รู้จักชื่อเรียกของตนเอง ชื่อพ่อแม่หรือผู้คนใกล้ชิดและชื่อสิ่งต่าง ๆ รอบตัว ตลอดจน

รู้จักสื่อความหมายด้วยคำพูดและท่าทาง เช่น ชี้ชวนและสอนให้รู้จักชื่อเรียกสิ่งต่าง ๆ จากของจริง เล่านิทาน หรือร้องเพลงง่าย ๆ ให้ฟัง เป็นต้น

8. การส่งเสริมจินตนาการและความคิดสร้างสรรค์ เป็นกิจกรรมที่ฝึกให้เด็กได้แสดงออกทางความคิดตามจินตนาการของตนเอง เช่น ชีตเขียนวาดรูป เล่นบทบาทสมมุติ ทำกิจกรรมศิลปะ เล่นของเล่นสร้างสรรค์ เป็นต้น

ขอบข่ายการจัดกิจกรรมประจำวัน สำหรับเด็กอายุ 3 - 5 ปี

1. การพัฒนากล้ามเนื้อใหญ่ เพื่อให้เด็กได้พัฒนาความแข็งแรงของกล้ามเนื้อใหญ่ การเคลื่อนไหว และความคล่องแคล่วในการใช้วัยะต่าง ๆ จึงควรจัดกิจกรรมโดยให้เด็กได้เล่นอิสระ กลางแจ้ง เล่นเครื่องเล่นสนาม เคลื่อนไหวร่างกายตามจังหวะดนตรี ฯลฯ

2. การพัฒนากล้ามเนื้อเล็ก เพื่อให้เด็กได้พัฒนาความแข็งแรงของกล้ามเนื้อเล็ก การประสานสัมพันธ์ระหว่างมือและตา จึงควรจัดกิจกรรมโดยให้เด็กได้เล่นเครื่องเล่นสัมผัส เล่นเกมต่อภาพ ฝึกช่วยเหลือตนเองในการแต่งกาย หยิบจับช้อนส้อมใช้อุปกรณ์ศิลปะ เช่น สีเทียน กรรไกร พู่กัน ดินเหนียว ฯลฯ

3. การพัฒนาอารมณ์ จิตใจ และปลูกฝังคุณธรรม จริยธรรม เพื่อให้เด็กมีความรู้สึกที่ดีต่อตนเองและผู้อื่น มีความเชื่อมั่นกล้าแสดงออก มีวินัยในตนเองรับผิดชอบ ซื่อสัตย์ ประหยัด เมตตา กรุณา เอื้อเฟื้อแบ่งปัน มีมารยาทและปฏิบัติตามวัฒนธรรมไทยและศาสนาที่นับถือ จึงควรจัดกิจกรรมต่าง ๆ ผ่านการเล่นให้เด็กได้มีโอกาสตัดสินใจเลือก ได้รับการตอบสนองตามความต้องการได้ ฝึกปฏิบัติโดยสอดแทรกคุณธรรมจริยธรรม ตลอดเวลาที่โอกาสเอื้ออำนวย

4. การพัฒนาสังคมนิสัย เพื่อให้เด็กมีลักษณะนิสัยที่ดี แสดงออกอย่างเหมาะสมและอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข ช่วยเหลือตนเองในการทำกิจวัตรประจำวัน มีนิสัยรักการทำงาน รู้จักระมัดระวังความปลอดภัยของตนเองและผู้อื่น จึงควรจัดให้เด็กได้ปฏิบัติกิจวัตรประจำวันอย่างสม่ำเสมอ เช่น รับประทานอาหาร พักผ่อนนอนหลับ ขับถ่าย ทำความสะอาดร่างกาย เล่นและทำงานร่วมกับผู้อื่น ปฏิบัติตามกฎกติกาข้อตกลงของส่วนรวมเก็บของเข้าที่เมื่อเล่น หรือทำงานเสร็จ ฯลฯ

5. การพัฒนาการคิด เพื่อให้เด็กได้พัฒนาความคิดรวบยอด สังเกต จำแนกเปรียบเทียบ จัดหมวดหมู่ เรียงลำดับเหตุการณ์ แก้ปัญหา จึงควรจัดกิจกรรมให้เด็กได้สนทนาอภิปรายแลกเปลี่ยนความคิดเห็น เชิญวิทยากรมาพูดคุยกับเด็ก ค้นคว้าจากแหล่งข้อมูลต่าง ๆ ทดลอง ศึกษาออกสถานที่ ประกอบอาหาร หรือจัดให้เด็กได้เล่นเกมการศึกษาที่เหมาะสมกับวัยอย่างหลากหลาย ฝึกการแก้ปัญหาในชีวิตประจำวันและในการทำกิจกรรมทั้งที่เป็นกลุ่มย่อย กลุ่มใหญ่ หรือรายบุคคล

6. การพัฒนาภาษา เพื่อให้เด็กได้มีโอกาสใช้ภาษาสื่อสาร ถ่ายทอดความรู้สึกความนึกคิด ความรู้ความเข้าใจในสิ่งต่าง ๆ ที่เด็กมีประสบการณ์ จึงควรจัดกิจกรรมทางภาษาให้มีความหลากหลายในสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ มุ่งปลูกฝังให้เด็กรักการอ่าน และบุคลากรที่แวดล้อมต้องเป็นแบบอย่างที่ดีในการใช้ภาษา ทั้งนี้ต้องคำนึงถึงหลักการจัดกิจกรรมทางภาษาที่เหมาะสมกับเด็กเป็นสำคัญ

7. การส่งเสริมจินตนาการและความคิดสร้างสรรค์ เพื่อให้เด็กได้พัฒนาความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ ได้ถ่ายทอดอารมณ์ความรู้สึกและเห็นความสวยงามของสิ่งต่าง ๆ รอบตัว โดยใช้กิจกรรมศิลปะและดนตรีเป็นสื่อ ใช้การเคลื่อนไหวและจังหวะตามจินตนาการให้ประดิษฐ์สิ่งต่าง ๆ อย่างอิสระ

ตามความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ของเด็กเล่นบทบาทสมมติในมุมเล่นต่าง ๆ เล่นน้ำ เล่นทราย เล่นก่อสร้าง
สิ่งต่าง ๆ เช่น แท่งไม้รูปทรงต่าง ๆ ฯลฯ

2.2.4.2 การเขียนแผนการจัดประสบการณ์

การจัดประสบการณ์ในระดับเด็กเล็กนั้นไม่สอนเป็นรายวิชา แต่จัดในรูปแบบกิจกรรม
บูรณาการให้เด็กเรียนรู้ผ่านการเล่น ดังนั้นการจัดประสบการณ์ให้เด็กได้พัฒนาครบทุกด้านบรรลุ
จุดมุ่งหมายตามหลักสูตรนั้นครูผู้สอนจำเป็นต้องวางแผนการจัดประสบการณ์และรู้หลักการเขียน
แผนการจัดประสบการณ์ เพื่อเป็นแนว ในการปฏิบัติจริงได้อย่างมีประสิทธิภาพ

จุดประสงค์ของการเขียนแผนการจัดประสบการณ์

1. เพื่อให้ครูผู้สอนวางแผนล่วงหน้าในการจัดกิจกรรม การใช้สื่อ อุปกรณ์ และการวัดผล
ประเมินผล ร่วมกับเด็กได้อย่างเหมาะสมและสอดคล้องกับหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย
2. เพื่อให้ครูผู้สอนนำแผนการจัดประสบการณ์ไปใช้ในการจัดกิจกรรมประจำวันให้บรรลุ
ตามจุดมุ่งหมายที่กำหนด

การทำแผนการจัดประสบการณ์

การจัดทำแผนการจัดประสบการณ์ให้บรรลุจุดหมายของหลักสูตร ผู้สอนควรดำเนินการตาม
ขั้นตอนต่อไปนี้

1. ศึกษาหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2546 และเอกสารอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง
ครูผู้สอนต้องศึกษาหลักสูตรการศึกษาปฐมวัยอย่างละเอียด จนเกิดความเข้าใจว่าจะพัฒนาเด็ก
อย่างไร เพื่อให้บรรลุตามจุดหมายที่หลักสูตรกำหนดไว้ นอกจากนี้ควรศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้อง
เพิ่มเติมเพื่อให้มีความเข้าใจยิ่งขึ้น เช่น คู่มือหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย ข้อมูลพัฒนาการเด็ก
พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542
2. วิเคราะห์หลักสูตรปฐมวัย พุทธศักราช 2546 ความสัมพันธ์ของมาตรฐานคุณลักษณะที่
พึงประสงค์ (จุดมุ่งหมาย) ตัวบ่งชี้ สภาพที่พึงประสงค์ ของเด็กอายุ 2 - 5 ปี ครูผู้สอนต้องวิเคราะห์
ความสัมพันธ์ของมาตรฐาน ตัวบ่งชี้ สภาพที่พึงประสงค์ของเด็กอายุ 2 - 5 ปีเพื่อนำไปพิจารณาสาระ
การเรียนรู้
3. วิเคราะห์สาระการเรียนรู้ ผู้สอนต้องศึกษาหลักสูตรปฐมวัยส่วนที่เป็นสาระการเรียนรู้ที่
กำหนดไว้ 2 ส่วน คือส่วนที่เป็นประสบการณ์สำคัญและส่วนที่เป็นสาระที่ควรเรียนรู้ โดยครูผู้สอน
จะต้องวิเคราะห์และเลือกนำมากำหนดหน่วยการจัดประสบการณ์
4. กำหนดรูปแบบการจัดประสบการณ์ เป็นขั้นตอนที่ครูผู้สอนจะต้องกำหนดรูปแบบการ
จัดประสบการณ์สำหรับเด็กปฐมวัยซึ่งมีหลากหลาย รวมทั้งศึกษาแนวคิดจากนวัตกรรมการสอนแบบ
โครงงาน/โครงการ ที่ผู้สอนต้องใช้สอดแทรกลงในการจัดประสบการณ์ สำหรับรูปแบบที่นิยมใช้จัด
ประสบการณ์ ในระดับปฐมวัยคือหน่วยการจัดประสบการณ์ ครูผู้สอนสามารถกำหนดหน่วยการจัด
ประสบการณ์เป็นรายสัปดาห์ บางสัปดาห์อาจใช้หน่วยการจัดประสบการณ์ตามความสนใจของเด็ก
โดยพิจารณาข้อมูลหลักสูตรสถานศึกษา ตัวเด็ก สภาพแวดล้อม สังคม วัฒนธรรม ประกอบ ทั้งนี้
สามารถยืดหยุ่นตามความเหมาะสม

5. จัดทำหลักสูตรศูนย์พัฒนาเด็กเล็กในรูปแบบการบูรณาการร่วมกับสาระการเรียนรู้ระดับท้องถิ่น สำหรับการจัดประสบการณ์แบบหน่วย ครูผู้สอนต้องกำหนดหัวเรื่องโดยใช้เป็นแกนกลางในการจัดประสบการณ์ให้กับเด็ก

6. เขียนแผนการจัดประสบการณ์ ครูผู้สอนควรพิจารณาเขียนแผนการจัดประสบการณ์ที่ผู้สอนนำไปใช้ได้จริงและเกิดประโยชน์ต่อเด็กปฐมวัยที่ครูผู้สอนรับผิดชอบ ทั้งนี้จะต้องสอดคล้องกับหลักการจัดการศึกษาปฐมวัย

6.1. นำหน่วยการจัดประสบการณ์มากำหนดรายละเอียดสาระการเรียนรู้เมื่อได้หน่วยการจัดประสบการณ์แล้ว ครูผู้สอนกำหนดรายละเอียดสาระการเรียนรู้ให้เข้ากับหัวเรื่องหน่วยการจัดประสบการณ์ สาระการเรียนรู้ประกอบด้วย ประสบการณ์สำคัญและสาระที่ควรเรียนรู้ ซึ่งสาระที่ควรเรียนรู้ในหลักสูตรนั้นเป็นสาระที่ไม่ได้กำหนดรายละเอียดในเนื้อหาให้ทั้งนี้เพื่อประสงค์ให้สามารถยืดหยุ่นได้โดยง่าย สะดวกต่อการปรับให้เหมาะสมกับความสนใจและสิ่งแวดล้อมในชีวิตของเด็ก

6.2. สังเกต หรือระดมความคิดจากเด็ก ครูผู้สอนจะสนทนากับเด็ก เพื่อจะได้ทราบว่าเด็กมีประสบการณ์เดิมในหัวเรื่องนั้นมากน้อยเพียงใด เด็กอยากทราบอะไรเพิ่มเติม และครูผู้สอนควรตรวจสอบหลักสูตรเพื่อเพิ่มเติมสิ่งที่เด็กควรเรียนรู้ในหน่วย หรือหัวเรื่องนั้น ๆ

6.3. เขียนแผนการจัดประสบการณ์ เมื่อได้ขอขยายสาระที่เด็กต้องการรู้และสาระที่ผู้สอนคิดว่าเด็กควรรู้เพิ่มแล้ว ครูผู้สอนต้องเขียนแผนการจัดประสบการณ์ โดยคำนึงถึงมาตรฐานคุณลักษณะที่พึงประสงค์ ตัวบ่งชี้ สภาพที่พึงประสงค์ ในเด็กแต่ละคนกลุ่มอายุที่ผู้สอนรับผิดชอบ ประสบการณ์สำคัญที่คาดว่าจะเกิด สื่อ กิจกรรม และการประเมิน

2.2.4.3 หลักสูตร

หลักสูตรศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นแบ่งเป็น 2 ระดับ

1. ระดับอายุ 2 ปี
2. ระดับอายุ 3 - 5 ปี

โดยหลักสูตรศูนย์พัฒนาเด็กเล็กจะต้องตอบสนองต่อการเปลี่ยนแปลงทางสังคม เศรษฐกิจ และปรับเปลี่ยน ให้สอดคล้องกับธรรมชาติและ การจัดประสบการณ์เรียนรู้ของเด็กเล็ก ดังนั้นศูนย์พัฒนาเด็กเล็กควรดำเนินการจัดทำหลักสูตร ดังนี้

1. ศึกษาทำความเข้าใจหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พ.ศ. 2546 และเอกสารที่เกี่ยวข้องอื่น ๆ รวมทั้งศึกษาข้อมูลเกี่ยวกับตัวเด็กและครอบครัวสภาพปัจจุบัน บริบทของสังคม ประเพณี วัฒนธรรม และภูมิปัญญาท้องถิ่น ปัญหา และความต้องการของชุมชนและท้องถิ่น

2. จัดทำหลักสูตรศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก โดยกำหนด ปรัชญา อัตลักษณ์ เอกลักษณ์ วิสัยทัศน์ ภารกิจ เป้าหมายคุณลักษณะที่พึงประสงค์ สาระการเรียนรู้รายปีการจัดประสบการณ์ การสร้างบรรยากาศการเรียนรู้ การประเมินพัฒนาการสื่อและแหล่งการเรียนรู้ รวมทั้งจัดทำแผนการจัดประสบการณ์ ทั้งนี้ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กอาจกำหนดหัวข้ออื่น ๆ ได้ตามความเหมาะสมและความจำเป็นของสถานศึกษาแต่ละแห่ง

3. การประเมิน เป็นขั้นตอนของการตรวจสอบหลักสูตรของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กแบ่งออกเป็น การประเมินก่อนนำหลักสูตรไปใช้ เป็นการประเมินเพื่อตรวจสอบคุณภาพของหลักสูตรองค์ประกอบของหลักสูตรหลังจากที่ได้จัดทำแล้ว โดยอาศัยความคิดเห็นจากผู้เชี่ยวชาญ ผู้ทรงคุณวุฒิ

ในด้านต่าง ๆ การประเมินระหว่างการทำดำเนินการใช้หลักสูตรเป็นการประเมินเพื่อตรวจสอบว่าหลักสูตรสามารถนำไปใช้ได้ดีเพียงใด ควรมีการปรับปรุงแก้ไขในเรื่องใด และการประเมินหลังการใช้หลักสูตรเป็นการประเมินเพื่อตรวจสอบหลักสูตรทั้งระบบหลังจากที่ใช้หลักสูตรครบแต่ละช่วงอายุ เพื่อสรุปผลว่าหลักสูตรที่จัดทำควรมีการปรับปรุงหรือพัฒนาให้ดีขึ้นอย่างไร

ขั้นตอนการจัดทำหลักสูตรศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก

ศึกษาทำความเข้าใจหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2546 และเอกสารที่เกี่ยวข้องอื่น ๆ รวมทั้งศึกษาข้อมูลเกี่ยวกับตัวเด็กและครอบครัวสภาพปัจจุบัน บริบทของสังคม ประเพณี วัฒนธรรม และภูมิปัญญาท้องถิ่น ปัญหาและความต้องการของชุมชนและท้องถิ่น โดยแต่งตั้งคณะกรรมการจากผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่ายร่วมกันจัดทำหลักสูตรศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก โดยมีขั้นตอนดังนี้

1. กำหนด ปรัชญา อัตลักษณ์ เอกลักษณ์ วิสัยทัศน์ ภารกิจ เป้าหมาย หรืออุดมการณ์
2. โครงสร้างหลักสูตร ประกอบด้วย
 - 2.1 สารการเรียนรู้รายปี
 - 2.2 ระยะเวลาเรียน
 - 2.3 ประสพการณ์สำคัญ
 - 2.4 การจัดชั้น หรือกลุ่มเด็ก
3. การทำแผนการจัดประสพการณ์
4. การสร้างบรรยากาศการเรียนรู้
5. สื่อและแหล่งการเรียนรู้
6. การประเมินพัฒนาการเด็ก
7. การบริหารจัดการหลักสูตร
8. อื่น ๆ

2.2.4.4 สื่อและนวัตกรรมการจัดประสพการณ์เรียนรู้

สื่อเป็นตัวกลางในการถ่ายทอดเรื่องราวเนื้อหาจากผู้ส่งไปยังผู้รับในการเรียน การสอนสื่อเป็นตัวกลางนำความรู้จากผู้สอนสู่เด็ก ทำให้เด็กเกิดการเรียนรู้ตามจุดประสงค์ที่วางไว้ ช่วยให้เด็กได้รับประสพการณ์ตรง ทำให้สิ่งที่ป็นนามธรรมเข้าใจยากกลายเป็นรูปธรรมที่เด็กเข้าใจได้ง่าย เรียนรู้ได้ง่าย รวดเร็ว เพลิดเพลิน เกิดการเรียนรู้และการค้นพบด้วยตนเอง โดยองค์ประกอบส่วนท้องถิ่นสามารถดำเนินการตามแนวทางการจัดหาและคัดเลือกสื่อ ตามแนวปฏิบัติตามหนังสือกระทรวงมหาดไทย ที่ มท 0893.2/ว 801 ลงวันที่ 11 มีนาคม 2551 เรื่อง การจัดซื้อจัดหาสื่อการเรียนรู้และอุปกรณ์การเรียนการสอน

แนวทางการดำเนินการใช้สื่อ

1. ใช้สื่อที่เป็นของจริง สื่อธรรมชาติ และสื่อภูมิปัญญาท้องถิ่น
2. ใช้สื่อจากแหล่งการเรียนรู้ที่อยู่อย่างหลากหลาย ทั้งที่บ้าน ศูนย์ฯ ชุมชน
3. ใช้สื่อที่คำนึงถึงความปลอดภัยต่อตัวเด็ก
4. ใช้สื่อเพื่อพัฒนาเด็กในด้านต่าง ๆ ให้ครบทุกด้านทั้งทางด้านร่างกาย อารมณ์ จิตใจ สังคม และสติปัญญา โดยบูรณาการผ่านการเล่น และเน้นให้เด็กเกิดการเรียนรู้ด้วยการกระทำโดยใช้ประสาทสัมผัสทั้งห้า

5. ใช้สื่อและแหล่งเรียนรู้ให้สอดคล้องกับหน่วยการเรียนรู้ที่ระบุไว้ในแผนการจัดประสบการณ์

6. บูรณาการกิจกรรมการเรียนรู้สู่แหล่งเรียนรู้ในท้องถิ่น

7. เปิดโอกาสให้เด็กเรียนรู้จากสื่อเทคโนโลยีต่าง ๆ เช่น ซีดีรอม วีดีทัศน์

8. เปิดโอกาสให้ผู้ปกครองมีส่วนร่วมในการพัฒนาเด็ก โดยร่วมจัดหาสื่อ

2.2.4.5 การวิจัยในชั้นเรียน

การวิจัยในชั้นเรียนเป็นงานวิจัยที่มุ่งพัฒนากระบวนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้หรือพัฒนาพฤติกรรมของผู้เรียนให้มีคุณภาพตามที่กำหนด ในหลักสูตรหรือสังคมาคตหวัง ซึ่งดำเนินการโดยครูผู้ดูแลเด็กหรือดำเนินการร่วมกับหัวหน้าศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ผู้เรียน โดยส่งเสริมให้ครูทำวิจัยในชั้นเรียนเป็นรายบุคคลหรือรายกลุ่ม ภาคเรียนละ 1 เรื่อง และวิจัยของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก (วิจัย 5 บท) ปีละ 1 เรื่อง

2.2.4.6 การนิเทศการศึกษา

การนิเทศการศึกษา เป็นงานที่ครอบคลุมถึงการให้ความช่วยเหลือให้คำแนะนำปรึกษาทางวิชาการเพื่อให้การดำเนินงานต่าง ๆ ภายในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมีความสอดคล้องกับหลักสูตรฯ การใช้วิธี การนิเทศสามารถทำได้หลากหลาย ทั้งนี้ต้องปฏิบัติสม่ำเสมอและเป็นระบบ โดยยึดหลักดังนี้

1. มีการแต่งตั้งคณะกรรมการนิเทศภายใน
2. มีแผนปฏิบัติการและปฏิทินการนิเทศเพื่อรองรับการนิเทศทั้งภายในและภายนอก
3. ส่งเสริมการมีส่วนร่วม
4. มีการกำหนดประเด็นและเครื่องมือการนิเทศ
5. มีการรายงานผลการนิเทศ
6. นำผลการนิเทศไปใช้ในการปรับปรุงและพัฒนา

2.2.4.7 การวัดและประเมินผล

ครอบคลุมถึงการกำหนดนโยบายเกี่ยวกับการประเมินผล ส่งเสริมความสามารถให้ประเมินผลอย่างถูกต้อง จัดให้มีการวัดและประเมินผลที่เป็นไปตามหลักเกณฑ์ที่กำหนด ปรับปรุงการสร้างเครื่องมือวัดผลให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น และคอยดูแลควบคุมการดำเนินการวัดผลและประเมินผลเป็นระยะ ๆ รวมทั้งการตรวจสอบการจัดทำสมุดประจำชั้นและสมุดประจำตัวนักเรียนให้ถูกต้องเรียบร้อยและเป็นปัจจุบัน

การประเมินพัฒนาการเด็กอายุ 2 - 5 ปี เป็นการประเมินพัฒนาการทางด้านร่างกาย อารมณ์ - จิตใจ สังคม และสติปัญญาของเด็ก โดยถือเป็นกระบวนการต่อเนื่อง และเป็นส่วนหนึ่งของกิจกรรมปกติที่จัดให้เด็กในแต่ละวัน ทั้งนี้ให้มุ่งนำข้อมูลการประเมินมาพิจารณา ปรับปรุง วางแผนการจัดกิจกรรมเพื่อส่งเสริมให้เด็กแต่ละคนได้รับการพัฒนาตามจุดหมายของหลักสูตร การประเมินพัฒนาการควรยึดหลัก ดังนี้

1. ประเมินพัฒนาการของเด็กครบทุกด้านและนำผลมาพัฒนาเด็ก
2. ประเมินเป็นรายบุคคลอย่างสม่ำเสมอต่อเนื่องตลอดปี
3. สภาพการประเมินควรมีลักษณะเช่นเดียวกับการปฏิบัติกิจกรรมประจำวัน
4. ประเมินอย่างเป็นระบบ มีการวางแผน เลือกใช้เครื่องมือและจัดบันทึกไว้เป็นหลักฐาน

5. ประเมินตามสภาพจริงด้วยวิธีการหลากหลายเหมาะกับเด็ก รวมทั้งใช้แหล่งข้อมูลหลาย ๆ ด้าน ไม่ควรใช้วิธีการทดสอบ

6. ประเมินตามสมรรถนะ ดังนี้

- 6.1 ส่วนหลัก 1 การเคลื่อนไหวและสภาวะทางกาย
- 6.2 ส่วนหลัก 2 พัฒนาการด้านสังคม
- 6.3 ส่วนหลัก 3 พัฒนาการด้านอารมณ์
- 6.4 ส่วนหลัก 4 พัฒนาการด้านการคิดและสติปัญญา
- 6.5 ส่วนหลัก 5 พัฒนาการด้านภาษา
- 6.6 ส่วนหลัก 6 พัฒนาการด้านคุณธรรม จริยธรรม
- 6.7 ส่วนหลัก 7 พัฒนาการสร้างสรรค์

7. ประเมินพัฒนาการเด็กด้วยคู่มือเฝ้าระวังและส่งเสริมพัฒนาการเด็กปฐมวัย (DSPM) ของสถาบันพัฒนาการเด็กกราชนครินทร์

สำหรับวิธีการประเมินที่เหมาะสมและควรใช้กับเด็กอายุ 2 - 5 ปี ได้แก่ การสังเกต การบันทึกพฤติกรรม การสนทนา การสัมภาษณ์ การวิเคราะห์ข้อมูลจากผลงานเด็กที่เก็บอย่างมีระบบ

จากที่กล่าวมาข้างต้นสรุปได้ว่า การบริหารงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กด้านบริหารงานวิชาการ และกิจกรรมตามหลักสูตร หมายถึง การบริหารงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กด้านบริหารงานวิชาการ และกิจกรรมตามหลักสูตร หมายถึง การจัดทำหลักสูตรให้สอดคล้องกับสภาพสังคมวัฒนธรรมท้องถิ่น เพื่อใช้จัดประสบการณ์และกิจกรรมประจำวัน มีการเขียนแผนการจัดประสบการณ์ จัดทำสื่อ จัดทำวิจัย ในชั้นเรียน นิเทศ ติดตาม ผลการปฏิบัติงาน และการวัดผลและประเมินผล

2.2.5 ด้านการมีส่วนร่วมและส่งเสริมสนับสนุน

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 ที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พุทธศักราช 2545 และแก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 3) พุทธศักราช 2553 มาตรา 29 กำหนดให้สถานศึกษาร่วมกับบุคคล ครอบครัว ชุมชน องค์กรชุมชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เอกชน องค์กรเอกชน องค์กรวิชาชีพ สถาบันศาสนา สถานประกอบการและสถาบันสังคมอื่น ส่งเสริมความเข้มแข็งของชุมชนโดยจัดกระบวนการเรียนรู้ภายในชุมชนเพื่อให้ชุมชนมีการจัดการศึกษาอบรม มีการแสวงหาความรู้ ข้อมูล ข่าวสาร และรู้จักเลือกสรรภูมิปัญญาและวิทยาการต่าง ๆ เพื่อพัฒนาชุมชนให้สอดคล้องกับสภาพปัญหาและความต้องการรวมทั้งหาวิธีการสนับสนุนให้มีการแลกเปลี่ยนประสบการณ์พัฒนาระหว่างชุมชน และมาตรา 58 ให้มีการระดมทรัพยากรและการลงทุน ด้านงบประมาณ การเงิน และทรัพย์สินทั้งจากรัฐ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น บุคคล ครอบครัว ชุมชน องค์กรชุมชน เอกชน องค์กรเอกชน องค์กรวิชาชีพ สถาบันศาสนา สถานประกอบการ สถาบันสังคมอื่น และต่างประเทศ มาใช้ในการจัดการศึกษา

ดังนั้น ในการพัฒนาศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จึงต้องคำนึงถึงการมีส่วนร่วมและส่งเสริมสนับสนุนกับทุกภาคส่วนในสังคม เพื่อเป็นการระดมความร่วมมือทั้งทรัพยากรและการลงทุนทางสังคมที่มีอยู่ให้เกิดประโยชน์สูงสุดต่อการพัฒนาศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก และส่งเสริมความพร้อมของเด็กเล็กในการเข้ารับการศึกษาระดับขั้นพื้นฐานต่อไปได้อย่างมีประสิทธิภาพ และส่งเสริมความเข้มแข็งของครอบครัวและชุมชนท้องถิ่นสามารถตอบสนองความต้องการของสังคม

จนเป็นที่ยอมรับในศักยภาพของการบริหารจัดการศึกษาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น โดยกระบวนการบริหารจัดการแบบการมีส่วนร่วมเป็นการระดมสรรพกำลังจากทุกภาคส่วนของสังคม ภายใต้ทักษะการบริหารจัดการที่มีประสิทธิภาพของผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ผู้บริหาร และหัวหน้าส่วนราชการขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น รวมทั้งหัวหน้าศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ครูครู ผู้ดูแลเด็ก ผู้ดูแลเด็ก เพื่อเสริมสร้างความสัมพันธ์กับทุกภาคส่วนเพื่อส่งเสริมสนับสนุนการจัดการศึกษาของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กให้เป็นสถานศึกษาและพัฒนาเด็กปฐมวัยที่มีคุณภาพของชุมชนและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นบุคคล ครอบครัวองค์กรชุมชน องค์กรเอกชน องค์กรรัฐ สถาบันการศึกษา และ ศาสนสถาน สามารถมีส่วนร่วมในการดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ได้ดังนี้

2.2.5.1 วิชาการ

1. การมีส่วนร่วมในการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา แผนการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ และส่งเสริมพัฒนาการเด็ก โครงการและกิจกรรมพัฒนาต่าง ๆ ตามแผนพัฒนาการศึกษาศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก

2. การมีส่วนร่วม สนับสนุนทรัพยากรในการทำกิจกรรมต่าง ๆ เช่น ศึกษาแหล่งเรียนรู้นอกสถานที่ ภูมิปัญญาท้องถิ่น รวมถึงการเสริมสร้างความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการพัฒนาการเด็กให้กับผู้ปกครองและชุมชน

3. การมีส่วนร่วมในการประกันคุณภาพการศึกษาของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก

4. การประชาสัมพันธ์การดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กให้ครอบครัวชุมชน ท้องถิ่น และภาคสังคมรับทราบอย่างทั่วถึง

2.2.5.2 อาคารสถานที่

1. ร่วมพัฒนาปรับปรุงอาคารสถานที่และสิ่งแวดล้อมภายในและภายนอกอาคาร

2. ร่วมให้การเฝ้าระวังดูแลความปลอดภัยและทรัพย์สินภายในอาคารศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก

2.2.5.3 งบประมาณ

1. ร่วมระดมทรัพยากรและสนับสนุนการพัฒนาอาคารสถานที่บุคลากร สื่อ วัสดุ ครุภัณฑ์ กิจกรรมศึกษาเรียนรู้นอกสถานที่อาหารเสริม อาหารว่าง อุปกรณ์กีฬา และอื่น ๆ ในการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก

2. ร่วมพิจารณาเสนอแผนงาน/โครงการและงบประมาณในการส่งเสริมและพัฒนาศูนย์ฯ ตามหลักวิชาการและแผนพัฒนาการศึกษาศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก

2.2.5.4 บุคลากร

1. ให้คำปรึกษาแนะนำ ส่งเสริมสนับสนุน ในการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก

2. ร่วมในการอบรมเลี้ยงดูจัดประสบการณ์การเรียนรู้ กิจกรรมต่าง ๆ และดูแลความปลอดภัยเด็กเล็กภายในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก

3. ส่งเสริมสนับสนุนให้ผู้ปกครอง ชุมชน และสังคม ทุกภาคส่วนมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา การพัฒนาบุคลากร และการพัฒนาศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก

2.2.5.5 ความสัมพันธ์กับชุมชน

ส่งเสริมให้ครอบครัวชุมชน และทุกภาคส่วนมีส่วนร่วมการจัดกิจกรรมของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กในด้านต่าง ๆ เช่น

1. จัดกิจกรรมปฐมนิเทศ ประชุมผู้ปกครอง และเยี่ยมบ้าน
2. จัดทำสารสัมพันธ์ระหว่างศูนย์ฯ กับผู้ปกครอง
3. จัดทำป้ายนิเทศและมุมเรียนรู้ผู้ปกครอง
4. จัดนิทรรศการเผยแพร่ผลงานทางวิชาการ นวัตกรรม สื่อการเรียน และผลงานเด็ก
5. ร่วมกิจกรรมวันสำคัญทางศาสนา ประเพณี และโอกาสต่าง ๆ ของท้องถิ่น
6. เข้าร่วมกิจกรรมบำเพ็ญประโยชน์ที่สาธารณะ เช่น ตลาด วัด สวนสาธารณะ ฯลฯ

2.2.5.6 การให้บริการของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กนอกเหนือจากการให้การอบรมเลี้ยงดู

การจัดประสบการณ์การเรียนรู้และส่งเสริมพัฒนาการเด็กปฐมวัย

ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสามารถเป็นแหล่งเรียนรู้ และให้บริการด้านอื่น ๆ แก่ครอบครัวชุมชน และท้องถิ่นได้ดังนี้

1. ด้านอาคารสถานที่

ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สามารถให้บริการด้านอาคารสถานที่แก่ครอบครัวชุมชน หรือประชาชนภายในท้องถิ่น ในวันสำคัญต่าง ๆ หรือการจัดกิจกรรมต่าง ๆ ของชุมชน

2. ด้านวัสดุครุภัณฑ์ต่าง ๆ

ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สามารถให้บริการด้านวัสดุครุภัณฑ์ต่าง ๆ เพื่อประโยชน์ของครอบครัวชุมชนหรือประชาชน

3. ด้านวิชาการสารสนเทศและแหล่งเรียนรู้

ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สามารถให้บริการด้านวิชาการสารสนเทศหรือเป็นแหล่งเรียนรู้ด้านเด็กปฐมวัยให้กับ พ่อแม่ ผู้ปกครอง เยาวชน และชุมชนในการค้นคว้า ศึกษาต่าง ๆ

4. ด้านการเผยแพร่ความรู้ให้กับชุมชน

ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สามารถให้บริการแก่ครอบครัวประชาชน หรือชุมชนในท้องถิ่น โดยให้ครู ผู้ดูแลเด็ก (ทักษะ) เป็นวิทยากรในการเผยแพร่ความรู้ในการอบรมเลี้ยงดูและพัฒนาเด็กปฐมวัยให้มีพัฒนาการที่เหมาะสมตามวัย

5. ด้านการให้บริการสาธารณะ

ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสามารถมีส่วนร่วมช่วยในการสนับสนุนการให้บริการสาธารณะแก่ชุมชนหรือประชาชนได้ ตามบริบทหรือวัฒนธรรมของท้องถิ่น

2.2.5.7 การส่งเสริมสนับสนุนศูนย์พัฒนาเด็กเล็กจากครอบครัวชุมชน และภาคส่วน

ของสังคม

1. การสนับสนุนวัสดุ ครุภัณฑ์ สื่อการเรียนการสอน อุปกรณ์ต่าง ๆ

ครอบครัวชุมชน และภาคส่วนของสังคมสามารถให้การสนับสนุนศูนย์พัฒนาเด็กเล็กในด้านวัสดุ ครุภัณฑ์ สื่อการเรียนการสอน และอุปกรณ์ต่าง ๆ เพื่อประโยชน์ในการพัฒนาเด็กปฐมวัยในท้องถิ่น

2. บริจาคเงินสนับสนุนกิจกรรมต่าง ๆ

เพื่อสนับสนุนการจัดกิจกรรมต่าง ๆ ในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กได้ รวมทั้งการจัดซื้อสื่อการเรียนการสอน วัสดุอุปกรณ์ และครุภัณฑ์ต่าง ๆ ในการพัฒนาเด็กปฐมวัย

3. ให้ความรู้โดยปราชญ์ชาวบ้าน ชุมชน หรือจากเจ้าหน้าที่จากหน่วยงานต่าง ๆ

การสนับสนุนศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก โดยปราชญ์ชาวบ้านถ่ายทอดภูมิปัญญาท้องถิ่นให้แก่บุคลากร และเด็กเล็ก หรือร่วมเป็นครูท้องถิ่นในการพัฒนาเด็กเล็กในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก หรือผู้มีความรู้จากหน่วยงานต่าง ๆ มาถ่ายทอดความรู้เพื่อประโยชน์ในการพัฒนาเด็กปฐมวัย

4. ให้การสนับสนุนแหล่งเรียนรู้ในชุมชน

การสนับสนุนการจัดประสบการณ์เรียนรู้และพัฒนาเด็กปฐมวัยภายในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ได้โดยให้เด็กปฐมวัยเข้าไปเรียนรู้จากสถานที่จริงในแหล่งเรียนรู้ของชุมชน และภาคส่วนต่าง ๆ

5. ให้ข้อมูลข่าวสาร ที่เป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก

การสนับสนุนข้อมูลข่าวสารต่าง ๆ ที่จะเป็ประโยชน์ในการพัฒนาเด็กปฐมวัย พัฒนาครู และพัฒนาศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ในการพัฒนาศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ทุกภาคส่วน ได้แก่ ครอบครัว ผู้ปกครอง ชุมชน องค์กรภาครัฐภาคเอกชน สถาบันการศึกษา และศาสนสถาน สามารถมีส่วนร่วม และส่งเสริมสนับสนุนการพัฒนาศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นได้หลายกิจกรรม เช่น

1. ร่วมระดมสรรพกำลังและทรัพยากรเพื่อการพัฒนาศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก
2. ร่วมคิด ร่วมวางแผน ร่วมปฏิบัติ เพื่อการพัฒนาศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก
3. ร่วมตรวจสอบ ร่วมประเมินศูนย์ฯ ร่วมแก้ไข เพื่อการพัฒนาศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก
4. ฯลฯ

โดยองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นสามารถกำหนดรูปแบบ แนวทาง วิธีดำเนินการ การเสริมสร้างส่งเสริมและสนับสนุนให้เกิดความร่วมมือในการพัฒนาศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก และศักยภาพขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น โดยถือปฏิบัติตามแนวทางหรือระเบียบ หนังสือสั่งการที่เกี่ยวข้อง

จากที่กล่าวมาข้างต้นสรุปได้ว่า การบริหารงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กด้านการมีส่วนร่วม ส่งเสริมสนับสนุน หมายถึง การมีส่วนร่วมด้านวิชาการ การมีส่วนร่วมด้านอาคารสถานที่ การมีส่วนร่วมด้านบุคลากร การส่งเสริมสนับสนุนจากชุมชน และภาคส่วนของสังคม ของ บุคคล ครอบครัว องค์กรชุมชน องค์กรเอกชน องค์กรรัฐ สถาบันการศึกษา และศาสนสถาน และการที่ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมีส่วนร่วมด้านสัมพันธ์ชุมชน การร่วมกิจกรรมที่ชุมชนจัดขึ้น การให้บริการชุมชน

2.2.6 ด้านส่งเสริมเครือข่ายการพัฒนาเด็กปฐมวัย

เพื่อให้ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เป็นสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยที่มีคุณภาพและได้ มาตรฐานในการอบรมเลี้ยงดูจัดประสบการณ์และส่งเสริมพัฒนาการเรียนรู้แก่เด็กปฐมวัยอย่างครอบคลุมกว้างขวาง เพื่อเสริมสร้างและส่งเสริมการพัฒนาเด็กปฐมวัยในระดับพื้นที่ให้มีการบริหารจัดการศึกษาปฐมวัยอย่างมีคุณภาพ ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น รวมทั้ง หัวหน้าศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ครูผู้ดูแลเด็ก ครูผู้ช่วยหัวหน้าศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ผู้ช่วยครูผู้ดูแลเด็ก ผู้ดูแลเด็ก ผู้บริหารและผู้เกี่ยวข้องขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จึงต้องส่งเสริมการสร้างเครือข่ายการพัฒนาเด็กปฐมวัยทั้งในระดับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ระดับอำเภอ ระดับจังหวัด และระดับภาค โดยมีวัตถุประสงค์และแนวทางการดำเนินงาน ดังนี้

1. วัตถุประสงค์

1. เพื่อให้ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเป็นแหล่งแลกเปลี่ยนเรียนรู้ทางการพัฒนาเด็กปฐมวัย

2. เพื่อจัดตั้งเครือข่ายความร่วมมือในการพัฒนาศูนย์พัฒนาเด็กเล็กให้มีศักยภาพในการพัฒนาเด็ก
3. เพื่อเสริมสร้างความเข้มแข็งในการปฏิบัติงานด้านพัฒนาเด็กปฐมวัยระหว่าง ครู ผู้ดูแลเด็ก (ทักซะ) ผู้บริหาร และผู้ที่เกี่ยวข้องขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น รวมทั้งเครือข่ายต่าง ๆ ในระดับพื้นที่
4. เปิดโอกาสให้ทุกภาคส่วนมีส่วนร่วมในการพัฒนาเด็กปฐมวัย

2. แนวทางการดำเนินงาน

เพื่อเป็นการส่งเสริมสนับสนุนการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นทั้งในระดับท้องถิ่น ระดับอำเภอ ระดับจังหวัด และระดับภาค ให้มีมาตรฐานและมีคุณภาพ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นควรกำหนดแนวทาง การดำเนินงานส่งเสริมเครือข่ายการพัฒนาเด็กปฐมวัย ดังนี้

1. ส่งเสริม และสนับสนุนการจัดตั้ง และหรือการแต่งตั้งคณะกรรมการดำเนินงานเครือข่าย/สมาคม/ชมรม เพื่อเสริมสร้างความเข้มแข็งในการปฏิบัติงาน ด้านพัฒนาเด็กปฐมวัยในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น
2. ส่งเสริมสนับสนุนการจัดประชุม การอบรมสัมมนาหัวหน้าศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ครู ครูผู้ดูแล (ทักซะ) ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ระหว่าง องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น/หน่วยงานภายนอก และทุกภาคส่วน เพื่อความร่วมมือในการจัดการศึกษาและพัฒนาศูนย์พัฒนาเด็กเล็กในด้านต่าง ๆ
3. จัดทำแผนงาน โครงการหรือกิจกรรมการส่งเสริมสนับสนุนเครือข่าย/สมาคม/ชมรม ในการจัดการศึกษาการพัฒนาเด็กปฐมวัยและการพัฒนาครูศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอย่างต่อเนื่อง
4. สนับสนุนงบประมาณ บุคลากร วัสดุอุปกรณ์ และสถานที่ในการดำเนินงานตามแผนงาน โครงการหรือกิจกรรมที่กำหนด โดยถือปฏิบัติตามระเบียบ กฎหมาย และหนังสือสั่งการของทางราชการ
5. องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นสามารถกำหนดรูปแบบและกิจกรรมความร่วมมือเพื่อส่งเสริมเครือข่ายการพัฒนาเด็กปฐมวัย การพัฒนาครูและองค์กรให้มีความเข้มแข็งได้ตามบริบท สังคม และวัฒนธรรมของแต่ละท้องถิ่นได้
6. องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอาจจัดตั้งศูนย์พัฒนาเด็กเล็กในสังกัดเป็นศูนย์ต้นแบบของการพัฒนาเด็กปฐมวัย หรือศูนย์เรียนรู้การพัฒนาเด็กปฐมวัย หรือร่วมกับกับศูนย์พัฒนาเด็กเล็กต้นแบบ สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอื่น หรือในสังกัดหน่วยราชการสถาบันการศึกษาหรือภาคเอกชน เพื่อการแลกเปลี่ยนเรียนรู้การพัฒนาการจัดการศึกษาปฐมวัย การพัฒนาเด็กปฐมวัย และพัฒนาครูให้มีความรู้ ทักซะ และศักยภาพในการปฏิบัติงานได้ตามศักยภาพขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

จากที่กล่าวมาข้างต้นสรุปได้ว่า การบริหารงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กด้านส่งเสริมเครือข่ายการพัฒนาเด็กปฐมวัย หมายถึง การที่ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเล็กมีการจัดตั้งเครือข่ายการพัฒนาเด็ก

ปฐมวัย จัดประชุมอบรมสัมมนา จัดทำแผนงานโครงการ หรือกิจกรรมส่งเสริมสนับสนุนเครือข่าย และได้รับการสนับสนุนงบประมาณจากเครือข่าย สมาคม ชมรม

ตารางที่ 2.1 ตารางแสดงองค์ประกอบย่อย และนิยามเชิงปฏิบัติการ และสาระการวัด

องค์ประกอบย่อย และนิยามเชิงปฏิบัติการ (1)	สาระการวัด (2)
1. ด้านการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก หมายถึง การดำเนินงานตามแผนพัฒนาการศึกษา แผนการใช้จ่ายงบประมาณ ระเบียบ และหนังสือสั่งการ มีการสนับสนุนงบประมาณจากองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น มีการแต่งตั้งคณะกรรมการบริหารจากชุมชนเข้าร่วม การจัดทำงบประมาณค่าใช้จ่ายในด้านบุคลากร เงินเดือน ค่าจ้าง ค่าตอบแทนและสวัสดิการตามกฎหมาย	1. การดำเนินงานตามแผนพัฒนาการศึกษา
	2. แผนการใช้จ่ายงบประมาณ
	3. การบริหารจัดการตาม ฎหมายระเบียบ และหนังสือสั่งการ
	4. การสนับสนุนงบประมาณจากองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น
	5. มีการแต่งตั้งคณะกรรมการบริหารมีผู้แทนจากชุมชนเข้าร่วม
	6. การจัดทำงบประมาณค่าใช้จ่ายในด้านบุคลากร เงินเดือน ค่าจ้าง ค่าตอบแทนและสวัสดิการตามกฎหมาย
2. ด้านบุคลากร หมายถึง การกำหนดหน้าที่ลักษณะงาน บุคลากรในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมีการกำหนดคุณสมบัติ ครู ครูผู้ดูแลเด็ก (ทักษะ) มีการกำหนดคุณสมบัติพนักงานจ้าง ผู้บริหาร หัวหน้าส่วนราชการการมีความรู้ การจัดการศึกษาศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก จัดทำแผนงานโครงการ กิจกรรม เพื่อพัฒนาศักยภาพเด็กปฐมวัย กำหนดอัตรา ครู ผู้ดูแลเด็ก (ทักษะ) ต่อจำนวนนักเรียนอย่างเหมาะสม	1. มีการกำหนดหน้าที่ ลักษณะงาน บุคลากรในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก
	2. มีการกำหนดคุณสมบัติ ครู
	3. มีการกำหนดคุณสมบัติพนักงานจ้าง
	4. มีความรู้การจัดการศึกษาศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก
	5. ผู้บริหารหัวหน้าส่วนราชการการจัดทำแผนงานโครงการ กิจกรรม เพื่อพัฒนาศักยภาพเด็กปฐมวัย
	6. การกำหนดอัตรา ครู ผู้ดูแลเด็ก (ทักษะ) ต่อจำนวนนักเรียนอย่างเหมาะสม
3. ด้านอาคารสถานที่สิ่งแวดล้อม และความปลอดภัยของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก หมายถึง การกำหนดสถานที่ก่อสร้าง ปรับปรุง อาคารสถานที่ ให้มีความเหมาะสมภายในและภายนอกอาคาร สะอาดปลอดภัยถูกสุขลักษณะ ห้องนอนอุปกรณ์การนอนมีการทำความสะอาด สถานที่รับประทานอาหารเช้า มีอากาศถ่ายเท สะอาด	1. สถานที่ก่อสร้าง เหมาะสม
	2. การก่อสร้างหรือปรับปรุงอาคาร สถานที่เหมาะสม
	3. ภายในอาคาร สะอาดปลอดภัยถูกสุขลักษณะ
	4. ห้องนอนอุปกรณ์การนอนมีการทำความสะอาด

ตารางที่ 2.1 (ต่อ)

องค์ประกอบย่อย และนิยามเชิงปฏิบัติการ (1)	สาระการวัด (2)
เหมาะสมและปลอดภัยแก่ปฐมวัย ห้องครัวควรแยกจากบริเวณพื้นที่สำหรับเด็กมีห้องปฐมพยาบาล ยา อุปกรณ์ที่จำเป็นมีพื้นที่ทำความสะอาดร่างกายเด็ก มีที่ล้างมือแปรงฟัน ห้องส้วมเพียงพอ รั้วภายนอกอาคาร มีทางเข้าทางออกไม่น้อยกว่า 2 ทาง ติดตั้งระบบอุปกรณ์ในการรักษาความปลอดภัย และจัดเตรียมพร้อมรับมือกับสถานการณ์ฉุกเฉิน	<ol style="list-style-type: none"> 5. สถานที่รับประทานอาหาร มีอากาศถ่ายเทสะอาดเหมาะสมและปลอดภัยแก่เด็กเล็ก 6. ห้องครัวควรแยกจากบริเวณพื้นที่สำหรับเด็ก 7. มีห้องปฐมพยาบาล ยา อุปกรณ์ที่จำเป็น 8. มีพื้นที่ทำความสะอาดร่างกายเด็ก มีที่ล้างมือแปรงฟันเหมาะสม 9. ห้องส้วมเพียงพอ 10. รั้วภายนอกอาคาร มีทางเข้าทางออกไม่น้อยกว่า 2 ทาง 11. ติดตั้งระบบอุปกรณ์ในการรักษาความปลอดภัย 12. มีการเตรียมพร้อมรับมือกับสถานการณ์ฉุกเฉิน
4. ด้านบริหารงานวิชาการ และกิจกรรมตามหลักสูตร หมายถึง การ จัดทำหลักสูตรให้สอดคล้องกับสภาพสังคมวัฒนธรรมท้องถิ่น เพื่อใช้จัดประสบการณ์และกิจกรรมประจำวัน มีการเขียนแผนการจัดประสบการณ์ จัดทำสื่อ จัดทำวิจัยในชั้นเรียน นิเทศ ติดตาม ผลการปฏิบัติงาน และการวัดผลและประเมินผล	<ol style="list-style-type: none"> 1. การจัดทำหลักสูตรให้สอดคล้องกับสภาพสังคมวัฒนธรรมท้องถิ่น 2. การจัดประสบการณ์และกิจกรรมประจำวัน 3. การเขียนแผนการจัดประสบการณ์ 4. การจัดทำสื่อ 5. การจัดทำวิจัยในชั้นเรียน 6. การนิเทศ ติดตาม ผลการปฏิบัติงาน 7. การวัดผลและประเมินผล 8. การจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน 9. การดำเนินงานด้านโภชนาการ 10. การประกันคุณภาพการศึกษา
5. ด้านการมีส่วนร่วมส่งเสริมสนับสนุน หมายถึง การมีส่วนร่วมด้านวิชาการ การมีส่วนร่วมด้านอาคารสถานที่ การมีส่วนร่วมด้านบุคลากร การส่งเสริมสนับสนุนจากชุมชน และภาคส่วนของสังคม ของ บุคคล ครอบครัว	<ol style="list-style-type: none"> 1. การมีส่วนร่วมด้านวิชาการ 2. การมีส่วนร่วมด้านอาคารสถานที่ 3. การมีส่วนร่วมด้านบุคลากร 4. การมีส่วนร่วมด้านสัมพันธ์ชุมชน 5. การร่วมกิจกรรมที่ชุมชนจัดขึ้น 6. การให้บริการชุมชนของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก

ตารางที่ 2.1 (ต่อ)

องค์ประกอบย่อย และนิยามเชิงปฏิบัติการ (1)	สาระการวัด (2)
องค์กรชุมชน องค์กรเอกชน องค์กรรัฐ สถาบันการศึกษา และศาสนสถาน และการที่ ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมีส่วนร่วมด้านสัมพันธ์ชุมชน การร่วมกิจกรรมที่ชุมชนจัดขึ้น การให้บริการ ชุมชน	7. การส่งเสริมสนับสนุนจากชุมชน และภาค ส่วนของสังคม
6. ด้านส่งเสริมเครือข่ายการพัฒนาเด็กปฐมวัย หมายถึง การที่ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเล็กมีการ จัดตั้งเครือข่ายการพัฒนาเด็กปฐมวัย จัดประชุม อบรมสัมมนา จัดทำแผนงานโครงการ หรือ กิจกรรมส่งเสริมสนับสนุนเครือข่าย และได้รับ การสนับสนุนงบประมาณจากเครือข่าย สมาคม ชมรม	1. การจัดตั้งเครือข่ายการพัฒนาเด็กปฐมวัย 2. การจัดประชุมอบรมสัมมนา 3. การจัดทำแผนงานโครงการ หรือกิจกรรม ส่งเสริมสนับสนุนเครือข่าย 4. การสนับสนุนงบประมาณ

2.3 แนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

2.3.1 ความหมายขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ซึ่งตรงกับภาษาอังกฤษว่า Local Government Organization องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นคือหน่วยงานปกครองที่อยู่ใกล้ชิดกับประชาชนมากที่สุดรูปแบบหนึ่ง โดยปกติการปกครองส่วนท้องถิ่นจะเปิดโอกาสให้ประชาชนในเขตท้องถิ่นนั้น ๆ เลือกตั้งผู้แทนของตนเข้าไปทำหน้าที่เป็นผู้บริหารท้องถิ่น อาจแยกออกเป็นลักษณะต่าง เช่น การกระจายอำนาจทางการปกครองของรัฐ การมีอำนาจในการกำหนดนโยบาย และมีความเป็นอิสระของการปกครองตนเองโดยประชาชนในท้องถิ่น นอกจากนี้ยังมีนักวิชาการได้ให้ความหมายไว้ดังนี้

นครินทร์ เมฆไตรรัตน์ (2547) ได้ให้ความเห็นว่า การปกครองท้องถิ่น เป็นการปกครองซึ่งราชการส่วนกลางได้มอบอำนาจในการปกครองและบริหารกิจการงานให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในขอบเขตอำนาจหน้าที่และพื้นที่ของตนที่กำหนดไว้ตามกฎหมาย โดยมีความเป็นอิสระตามสมควร ไม่ต้องอยู่ในบังคับบัญชาของราชการส่วนกลาง ราชการส่วนกลางเป็นเพียงหน่วยกำกับดูแลให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นดำเนินกิจการไปด้วยความเรียบร้อย

ชูศักดิ์ เทียงตรง (2543) การปกครองท้องถิ่นหมายถึง การปกครองที่รัฐบาลกลางเปิดโอกาสให้ประชาชนในท้องถิ่นได้ มีส่วนร่วมในการจัดให้บริการสาธารณะบางประการเพื่อชุมชนของตนเอง การที่ท้องถิ่นจะมีอำนาจหน้าที่และความเป็นอิสระในการดำเนินงานมาน้อยเพียงใด จะขึ้นอยู่กับระบบการปกครองท้องถิ่นของแต่ละประเทศอีกด้วย

อุทัย หิรัญโต (2523) การปกครองท้องถิ่น คือการปกครองที่รัฐบาลมอบอำนาจให้ประชาชนในท้องถิ่นใดท้องถิ่นหนึ่งจัดการปกครองและดำเนินกิจการบางอย่างโดยดำเนินการกันเองเพื่อบำบัดความต้องการของตน การบริหารงานของท้องถิ่นมีการจัดเป็นองค์การมีเจ้าหน้าที่ซึ่งประชาชนเลือกตั้งขึ้นมาทั้งหมดหรือบางส่วน ทั้งนี้มีความเป็นอิสระในการบริหารงาน แต่ รัฐบาลต้องควบคุมด้วยวิธีต่าง ๆ ตามความเหมาะสม จะปราศจากการควบคุมของรัฐหาได้ไม่ เพราะการปกครองท้องถิ่นเป็นสิ่งที่รัฐทำให้เกิดขึ้น

จากความหมายที่กล่าวมาข้างต้นสรุปได้ว่า การปกครองส่วนท้องถิ่น เป็นการกระจายของอำนาจรัฐ ซึ่งมีอำนาจในการกำหนดนโยบาย และมีความเป็นอิสระในการปฏิบัติหน้าที่ตามความเหมาะสม สามารถกำหนดงบประมาณในการบริหารตามอำนาจหน้าที่ของตน และตรากฎหมาย หรือระเบียบข้อบังคับต่าง ๆ ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นได้เพื่อประโยชน์ของประชาชนที่อยู่ภายในชุมชนขึ้นอยู่กับขนาดและพื้นที่ในการบริหาร

องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่เกี่ยวข้องกับการทำวิจัยครั้งนี้มี 2 รูปแบบคือ

1. เทศบาล

เทศบาลถือว่า เป็นหน่วยการปกครองท้องถิ่น ที่จัดตั้งขึ้นในเขตชุมชนที่มีความเจริญและใช้ในการบริหารบ้านเมืองเป็นหลัก ซึ่งหลายประเทศประสบความสำเร็จในการใช้ “เทศบาล” เป็นเครื่องมือที่สำคัญในการปกครองประเทศ โดยเฉพาะประเทศที่พัฒนาแล้วทั้งหลาย สำหรับสังคมไทยเทศบาลเป็นรูปแบบการบริหารราชการส่วนท้องถิ่นในเขตชุมชนเมืองที่ใช้มาตั้งแต่ พ.ศ. 2476

หลักเกณฑ์กฎหมายได้กำหนดให้จัดตั้งเทศบาลขึ้นได้ 3 ประเภทดังนี้

1. เทศบาลตำบล กระทรวงมหาดไทยได้กำหนดหลักเกณฑ์การจัดตั้งเทศบาลตำบลไว้อย่างกว้าง ๆ ดังนี้

1. มีรายได้จริงโดยไม่มีเงินอุดหนุนในปีงบประมาณที่ผ่านมา ตั้งแต่ 12,000,000 บาทขึ้นไป

2. มีประชากรตั้งแต่ 7,000 คนขึ้นไป

3. ความหนาแน่นของประชากรตั้งแต่ 1,500 คน ต่อ 1 ตารางกิโลเมตร

4. ได้รับความเห็นชอบจากราชฎารในท้องถิ่น

2. เทศบาลเมือง มีหลักเกณฑ์การจัดตั้งดังนี้

1. ท้องที่ที่เป็นที่ตั้งศาลากลางจังหวัดทุกแห่ง ให้ยกฐานะเป็นเทศบาลเมืองได้โดยต้องพิจารณาถึงหลักเกณฑ์อื่น ๆ ประกอบ

2. ส่วนท้องที่ที่มีใช่เป็นที่ตั้งศาลากลางจังหวัดจะยกฐานะเป็นเทศบาลเมืองต้องประกอบด้วยหลักเกณฑ์ดังนี้

1. เป็นท้องที่มีพลเมืองตั้งแต่ 10,000 คนขึ้นไป

2. ราษฎรอยู่กันหนาแน่นไม่ต่ำกว่า 3,000 คนต่อตารางกิโลเมตร

3. มีรายได้พอแก่การปฏิบัติหน้าที่อันต้องทำตามที่กฎหมายกำหนดไว้

4. มีพระราชกฤษฎีกายกฐานะเป็นเทศบาลเมือง

3. เทศบาลนคร มีหลักเกณฑ์การจัดตั้งดังนี้

1. เป็นท้องที่มีพลเมืองตั้งแต่ 50,000 คนขึ้นไป
2. ราษฎรอยู่กันหนาแน่นไม่ต่ำกว่า 3,000 คนต่อตารางกิโลเมตร
3. มีรายได้พอแก่การปฏิบัติหน้าที่อันต้องทำตามที่กฎหมายกำหนดไว้

อำนาจหน้าที่ตามพระราชบัญญัติเทศบาล

1. อำนาจหน้าที่ตามมาตรา 50 ได้กำหนดอำนาจหน้าที่ที่เทศบาลตำบลต้องทำ ได้แก่
 1. รักษาความสงบเรียบร้อยของประชาชน
 2. ให้มีและบำรุงทางบกและทางน้ำ
 3. รักษาความสะอาดของถนน หรือทางเดินและที่สาธารณะ รวมทั้งการกำจัดมูลฝอย

และสิ่งปฏิภูล

4. ป้องกันและระงับโรคติดต่อ
 5. ให้มีเครื่องใช้ในการดับเพลิง
 6. จัดการส่งเสริมและสนับสนุนการจัดการศึกษา ศาสนา และการฝึกอบรมให้แก่ประชาชน รวมทั้งการจัดการหรือสนับสนุนการดูแลและพัฒนาเด็กเล็ก
 7. ส่งเสริมการพัฒนาสตรี เด็ก เยาวชน ผู้สูงอายุ และผู้พิการ
 8. บำรุงศิลปะ จารีตประเพณี ภูมิปัญญาท้องถิ่น และวัฒนธรรมอันดีของท้องถิ่น
 9. หน้าที่อื่นตามที่กฎหมายบัญญัติให้เป็นหน้าที่ของเทศบาล
2. อำนาจหน้าที่ตามมาตรา 53 ได้กำหนดอำนาจหน้าที่ที่เทศบาลเมืองต้องทำ ได้แก่
 1. กิจกรรมที่ระบุไว้ในมาตราที่ 50
 2. ให้มีน้ำสะอาดหรือการประปา
 3. ให้มีโรงฆ่าสัตว์
 4. ให้มีและบำรุงสถานีที่ทำการพิทักษ์และรักษาคนเจ็บไข้
 5. ให้มีและบำรุงทางระบายน้ำ
 6. ให้มีและบำรุงส้วมสาธารณะ
 7. ให้มีและบำรุงการไฟฟ้า หรือแสงสว่างโดยวิธีอื่น
 8. ให้มีการดำเนินกิจการโรงรับจำนำหรือสถานสินเชื่อท้องถิ่น
 9. จัดระเบียบการจราจร หรือร่วมมือกับหน่วยงานอื่นในการปฏิบัติหน้าที่ดังกล่าว
3. อำนาจหน้าที่ตามมาตรา 54 ได้กำหนดอำนาจหน้าที่ที่เทศบาลเมืองต้องทำ ได้แก่
 1. ให้มีตลาดท่าเทียบเรือและท่าข้าม
 2. ให้มีสุสานและฌาปนสถาน
 3. บำรุงและส่งเสริมการทำมาหากินของราษฎร
 4. ให้มีและบำรุงการสงเคราะห์มารดาและเด็ก
 5. ให้มีและบำรุงโรงพยาบาล
 6. ให้มีการสาธารณสุข
 7. จัดทำกิจการซึ่งจำเป็นเพื่อการสาธารณสุข
 8. จัดตั้งและบำรุงโรงเรียนอาชีวศึกษา

9. ให้มีและบำรุงสถานที่สำหรับการกีฬาและพลศึกษา
10. ให้มีและบำรุงสวนสาธารณะ สวนสัตว์และสถานที่พักผ่อนหย่อนใจ
11. ปรับปรุงแหล่งเสื่อมโทรม และรักษาความสะอาดเรียบร้อยของท้องถิ่น
12. เทศพาณิชย์

2. องค์การบริหารส่วนตำบล (อบต.)

2.1 ความเป็นมา

พ.ศ. 2537 ได้มีการประกาศใช้พระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. 2537 เป็นกฎหมายที่ใช้จัดระเบียบการบริหารงานในตำแหน่งแทนประกาศคณะปฏิวัติฉบับที่ 329 ลงวันที่ 13 ธันวาคม พ.ศ. 2515 นับตั้งแต่พ.ร.บ. สภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. 2537 มีผลบังคับใช้เมื่อวันที่ 2 มีนาคม พ.ศ. 2538 ทำให้มีการปรับฐานะการบริหารงานในระดับตำบลโดยเฉพาะการเปลี่ยนแปลงรูปแบบใหม่ของสภาตำบลทั่วประเทศออกเป็น 2 รูปแบบดังนี้

1. รูปแบบ “สภาตำบล” ได้รับการยกฐานะเป็นนิติบุคคลอันได้แก่สภาตำบลที่มีรายได้โดยไม่รวมเงินอุดหนุนต่ำกว่า 150,000 บาท

2. รูปแบบ “องค์การบริหารส่วนตำบล” (อบต.) ตั้งขึ้นจากสภาตำบลที่มีรายได้ (โดยไม่รวมเงินอุดหนุน) ในปีงบประมาณที่ล่วงมาติดต่อกัน สามปีเฉลี่ยไม่ต่ำกว่าปีละ 150,000 บาท ได้รับการยกฐานะเป็นองค์การบริหารส่วนตำบล มีฐานะเป็นนิติบุคคลและเป็นราชการบริหารส่วนท้องถิ่น (มาตรา 43)

พ.ศ. 2542 รัฐบาลได้มีการเสนอขอปรับปรุงแก้ไขพระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. 2537 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2542 เพื่อให้สอดคล้องกับรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2540 ในประเด็นต่าง ๆ ทั้งโครงสร้างที่มาของสมาชิกอบต. ตามกฎหมายเดิม และในส่วนที่เป็นอบต. ที่ได้รับการแก้ไขใหม่พร้อม ๆ กันไป

พ.ศ. 2546 รัฐบาลได้เสนอขอปรับปรุงแก้ไข พ.ร.บ. สภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบลแก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 4) พ.ศ. 2546 โดยเนื้อหาส่วนใหญ่แก้ไขชื่อเรียกบุคคลและคำศัพท์กฎหมายที่ให้สอดคล้องกับกฎหมายองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอื่น ๆ

2.2 ความหมายองค์การบริหารส่วนตำบล (อบต.)

องค์การบริหารส่วนตำบล (อบต.) คือหน่วยการบริหารราชการส่วนท้องถิ่น มีฐานะเป็นนิติบุคคลและราชการส่วนท้องถิ่น จัดตั้งขึ้นตามพระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. 2537 ซึ่งมีผลใช้บังคับตั้งแต่วันที่ 2 มีนาคม พ.ศ. 2538

2.3 การจัดตั้งองค์การบริหารส่วนตำบล (อบต.)

พระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. 2537 กำหนดให้สภาตำบลที่มีรายได้โดยไม่รวมเงินอุดหนุนปีงบประมาณที่ล่วงมาติดต่อกัน สามปีเฉลี่ยไม่ต่ำกว่าปีละหนึ่งแสนห้าหมื่นบาท อาจจัดตั้งเป็นองค์การบริหารส่วนตำบลได้โดยทำเป็นประกาศของกระทรวงมหาดไทยและให้ประกาศในราชกิจจานุเบกษา

2.4 การกำกับ ดูแล อบต.กฎหมายกำหนดให้นายอำเภอและผู้ว่าราชการจังหวัดกำกับดูแลอบต. ดังนี้

1. นายอำเภอ

1. ให้ความเห็นชอบร่างข้อบัญญัติตำบล
2. เป็นผู้อนุมัติข้อบัญญัติงบประมาณรายจ่ายของอบต.
3. สั่งให้สภาอบต. ซึ่งได้รับเลือกตั้งพ้นจากตำแหน่ง
4. มีอำนาจเรียกสมาชิกสภาอบต. ผู้บริหารอบต. พนักงานส่วนตำบลและลูกจ้างของอบต. แจ้งหรือสอบสวนตลอดจนเรียกรายงานและเอกสารใด ๆ จาก อบต. มาตรวจสอบ
5. เสนอผู้ว่าราชการจังหวัดยุบสภา อบต. ได้
6. เสนอผู้ว่าราชการจังหวัดสั่งให้ผู้บริหารอบต. ทั้งคณะหรือบางคนออกได้

2. ผู้ว่าราชการจังหวัด

1. เป็นผู้อนุญาตให้ข้าราชการในสังกัดไปปฏิบัติงานในอบต. เป็นการชั่วคราว (ตามคำขอของอบต.)
2. เป็นผู้วินิจฉัยกรณีเกิดความขัดแย้งในเรื่องข้อบัญญัติงบประมาณรายจ่ายระหว่างนายอำเภอ กับ อบต.
3. สั่งให้สมาชิกสภาอบต. ซึ่งได้รับการเลือกตั้งพ้นจากตำแหน่ง

อำนาจหน้าที่ขององค์การบริหารส่วนตำบล

มาตรา 66 องค์การบริหารส่วนตำบลมีอำนาจหน้าที่ในการพัฒนาตำบลทั้งในด้านเศรษฐกิจ สังคมและวัฒนธรรม

มาตรา 67 ภายใต้บังคับแห่งกฎหมาย องค์การบริหารส่วนตำบล มีหน้าที่ต้องทำในเขตขององค์การบริหารส่วนตำบล ดังต่อไปนี้

1. จัดให้มีและบำรุงรักษาทางน้ำและทางบก รักษาความเป็นระเบียบเรียบร้อย การดูแลการจราจร และส่งเสริมสนับสนุนหน่วยงานอื่น ในการปฏิบัติหน้าที่ดังกล่าว
2. รักษาความสะอาดของถนน ทางน้ำทางเดิน และที่สาธารณะ รวมทั้งกำจัดมูลฝอยและสิ่งปฏิกูล
3. ป้องกันโรคและระงับโรคติดต่อ
4. ป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย
5. จัดการส่งเสริมและสนับสนุนการจัดการศึกษา ศาสนา วัฒนธรรมและการฝึกอบรมให้แก่ประชาชน รวมทั้งการจัดการหรือสนับสนุนการดูแลและพัฒนาเด็กเล็กตามแนวทางที่เสนอแนะจากกองทุนเพื่อความเสมอภาคทางการศึกษา
6. ส่งเสริมการพัฒนาสตรี เด็ก เยาวชน ผู้สูงอายุ และผู้พิการ
7. คุ้มครอง ดูแล และบำรุงรักษาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม
8. บำรุงรักษาศิลปะ จารีตประเพณี ภูมิปัญญาท้องถิ่น และวัฒนธรรมอันดีของท้องถิ่น

9. ปฏิบัติหน้าที่อื่นตามที่ทางราชการมอบหมายโดยจัดสรรงบประมาณหรือบุคลากรให้ตามความจำเป็นและสมควร

มาตรา 68 ภายใต้บังคับแห่งกฎหมาย องค์การบริหารส่วนตำบลอาจจัดทำกิจการในเขตขององค์การบริหารส่วนตำบล ดังต่อไปนี้

1. ให้มีน้ำเพื่อการอุปโภค บริโภค และการเกษตร
2. ให้มีและบำรุงการไฟฟ้าหรือแสงสว่างโดยวิธีอื่น
3. ให้มีและบำรุงรักษาทางระบายน้ำ
4. ให้มีและบำรุงสถานที่ประชุม การกีฬา การพักผ่อนหย่อนใจและสวนสาธารณะ
5. ให้มีและส่งเสริมกลุ่มเกษตรกรและกิจการสหกรณ์
6. ส่งเสริมให้มีอุตสาหกรรมในครอบครัว
7. บำรุงและส่งเสริมการประกอบอาชีพของราษฎร
8. การคุ้มครองดูแลและรักษาทรัพย์สินอันเป็นสาธารณสมบัติของแผ่นดิน
9. หาผลประโยชน์จากทรัพย์สินขององค์การบริหารส่วนตำบล
10. ให้มีตลาดท่าเทียบเรือและท่าข้าม
11. กิจการเกี่ยวกับการพาณิชย์
12. การท่องเที่ยว

2.3.2 ความสำคัญของการปกครองท้องถิ่น

สมเกียรติ สุวรรณธานี (2552) จากแนวคิดและหลักการปกครองท้องถิ่น จะเห็นได้ว่าการปกครองท้องถิ่นมีความสำคัญอยู่ 4 ประการ ดังนี้

1. การปกครองท้องถิ่นเป็นรากฐานของการปกครองระบอบประชาธิปไตยเพราะการปกครองท้องถิ่นมีจุดมุ่งหมายเพื่อให้ประชาชนได้รู้จักจัดการปกครองตนเองตามระบอบประชาธิปไตย การมีส่วนร่วมในการปกครองตนเองของประชาชนในระดับท้องถิ่นถือเป็นหัวใจสำคัญที่ส่งเสริมให้ประชาชนมีความเข้าใจถึงกลไกการปกครองตามระบอบประชาธิปไตย

2. การปกครองท้องถิ่นเป็นหัวใจสำคัญที่จำเป็นต่อการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมของประเทศ

3. การปกครองท้องถิ่น สามารถตอบสนองความต้องการของประชาชนได้อย่างรวดเร็วและมีประสิทธิภาพ ตรงกับความต้องการของประชาชนอย่างแท้จริง

4. การปกครองท้องถิ่น ช่วยให้ภารกิจของรัฐบาลกลางลดน้อยลง ทำให้รัฐบาลสามารถอุทิศเวลาเพื่อการปกครองและการบริหารระดับชาติ เพื่อส่วนรวมได้มากยิ่งขึ้น

2.4 สภาพพื้นที่ที่ศึกษา : การบริหารงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดมหาสารคาม

ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กที่ส่วนราชการต่าง ๆ ดำเนินการได้ถ่ายโอนให้เทศบาล และองค์การบริหารส่วนตำบล ซึ่งเป็นหน่วยการปกครองส่วนท้องถิ่น ที่มีกฎหมายจัดตั้งขึ้น เพื่อรองรับการ

กระจายอำนาจจากรัฐบาล เป็นผู้รับผิดชอบดำเนินการแทนตั้งตั้งแต่ปี พ.ศ. 2545 เป็นต้นมาจนถึงปัจจุบัน

องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดมหาสารคาม

องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดมหาสารคาม มีจำนวนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นทั้งสิ้น 141 แห่ง ประกอบไปด้วย เทศบาล 18 องค์การบริหารส่วนตำบล 123 แห่ง มีศูนย์พัฒนาเด็กเล็กในสังกัดทั้งสิ้น 315 แห่ง อยู่ในพื้นที่ 13 อำเภอ ได้แก่

1. อำเภอเมืองมหาสารคาม มีศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก 28 แห่ง ประกอบไปด้วย สังกัดเทศบาลตำบล 1 แห่ง สังกัดองค์การบริหารส่วนตำบล 27 แห่ง
2. อำเภอแกดำ มีศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก 12 แห่ง ประกอบไปด้วย สังกัดเทศบาลตำบล 6 แห่ง สังกัดองค์การบริหารส่วนตำบล 6 แห่ง
3. อำเภอโกสุมพิสัย มีศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก 34 แห่ง ประกอบไปด้วย สังกัดเทศบาลตำบล 1 แห่ง สังกัดองค์การบริหารส่วนตำบล 33 แห่ง
4. อำเภอกันทรวิชัย มีศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก 26 แห่ง ประกอบไปด้วย สังกัดเทศบาลตำบล 5 แห่ง สังกัดองค์การบริหารส่วนตำบล 21 แห่ง
5. อำเภอเชียงยืน มีศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก 17 แห่ง ประกอบไปด้วย สังกัดเทศบาลตำบล 3 แห่ง สังกัดองค์การบริหารส่วนตำบล 14 แห่ง
6. อำเภอบรบือ มีศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก 46 แห่ง ประกอบไปด้วย สังกัดเทศบาลตำบล 1 แห่ง สังกัดองค์การบริหารส่วนตำบล 45 แห่ง
7. อำเภอนาเชือก มีศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก 28 แห่ง ประกอบไปด้วย สังกัดเทศบาลตำบล 1 แห่ง สังกัดองค์การบริหารส่วนตำบล 27 แห่ง
8. อำเภอพยัคฆภูมิพิสัย มีศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก 39 แห่ง ประกอบไปด้วย สังกัดเทศบาลตำบล 1 แห่ง สังกัดองค์การบริหารส่วนตำบล 38 แห่ง
9. อำเภอลำปุม มีศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก 42 แห่ง ประกอบไปด้วย สังกัดเทศบาลตำบล 1 แห่ง สังกัดองค์การบริหารส่วนตำบล 41 แห่ง
10. อำเภอขามศรีสุข มีศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก 10 แห่ง ประกอบไปด้วย สังกัดองค์การบริหารส่วนตำบล 10 แห่ง
11. อำเภอนาคู มีศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก 15 แห่ง ประกอบไปด้วย สังกัดเทศบาลตำบล 3 แห่ง สังกัดองค์การบริหารส่วนตำบล 12 แห่ง
12. อำเภอกุฉินารายณ์ มีศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก 8 แห่ง ประกอบไปด้วย สังกัดองค์การบริหารส่วนตำบล 10 แห่ง
13. อำเภอชื่นชม มีศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก 10 แห่ง ประกอบไปด้วย สังกัดเทศบาลตำบล 10 แห่ง สังกัดองค์การบริหารส่วนตำบล 10 แห่ง

2.5 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

2.5.1 งานวิจัยในประเทศ

ในการศึกษาวิจัยเรื่องการบริหารงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดมหาสารคาม ผู้วิจัยได้ศึกษาและรวบรวมผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการบริหารงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กในประเทศ ดังนี้

รัศมี ตูจินดา (2557) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง การบริหารงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดสิงห์บุรี พบว่า การบริหารงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดสิงห์บุรี อยู่ในระดับปฏิบัติมาก

กษิตรีเดช จิวน้อย (2550) ได้ศึกษาการประเมินผลการดำเนินงาน ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นแบบมีส่วนร่วม กรณีศึกษาในเขตพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลตูมใหญ่ อำเภอเมือง จังหวัดบุรีรัมย์ พบว่า โดยภาพรวม อยู่ในระดับมาก

ทองปวย นางอมทอง (2559) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง แนวทางพัฒนาการปฏิบัติงานตามมาตรฐานการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตอำเภอเมือง จังหวัดร้อยเอ็ด พบว่า ด้านการบริหารจัดการ อยู่ในระดับมาก

จันทร์หา ยิ้มเข็ม (2557) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง แนวทางการดำเนินงานตามมาตรฐานด้านการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดสุโขทัย พบว่า การดำเนินงานตามมาตรฐานด้านการบริหารจัดการ ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดสุโขทัย โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก

ปรีศนิ เจริญใจ (2551) ทำการวิจัยเรื่องการพัฒนาคุณภาพศูนย์พัฒนาเด็กเล็กตามทัศนะขององค์การบริหารส่วนตำบลเทพเสด็จ พบว่า ด้านบุคลากรอยู่ในระดับมาก และกลุ่มตัวอย่างมีความคิดเห็นว่ามี การส่งเสริมผู้ดูแลเด็กให้มีคุณภาพตรงตามมาตรฐานวิชาชีพ ส่งเสริมผู้ดูแลเด็กให้ได้รับการพัฒนาความรู้ความสามารถในการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็กให้มีคุณภาพ

จิราวุฒิ สีมารักษ์ (2553) ซึ่งได้ทำการวิจัยเรื่องการบริหารงานจัดการศึกษาศูนย์พัฒนาเด็กเล็กตามมาตรฐานกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น ในจังหวัดเลย ผลการวิจัยพบว่า ด้านอาคารสถานที่สิ่งแวดล้อม และความปลอดภัย โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมากทุกข้อ คือการถ่ายเทอากาศ ควรมีอากาศถ่ายเทได้สะดวก ติดตั้งระบบและอุปกรณ์ในการรักษาความปลอดภัย หรือเครื่องตัดไฟภายในบริเวณอาคาร และแสงสว่างควรเป็นแสงสว่างจากธรรมชาติ สม่ำเสมอทั่วทั้งห้อง

สมคิด คำดี (2553) ทำการวิจัยเรื่องการบริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็กตามทัศนะของคณะกรรมการบริหารสังกัดเทศบาลในจังหวัดชลบุรี พบว่า ด้านงานอาคารสถานที่และสิ่งแวดล้อมในภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ ได้แก่ การควบคุมดูแลอาคารให้เกิดความปลอดภัย เกิดความสะอาดสบาย ความเพียงพอและเหมาะสมกับเด็ก การรักษาความปลอดภัยในทรัพย์สินของทางราชการ

กนกอร อุณาพรหม (2555) ซึ่งทำการวิจัยเรื่องการจัดการศึกษาศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์การบริหารส่วนตำบลในเขตพื้นที่อำเภอเมืองจังหวัดนครพนม ผลการวิจัยพบว่า ด้านวิชาการและกิจกรรมตามหลักสูตร โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่ามีความคิดเห็นระดับมากทุกข้อ ได้แก่ จัดทำสื่อการเรียนการสอนให้สอดคล้องกับกิจกรรมตามหลักสูตร จัดกิจกรรมในห้องเรียนและนอกห้องเรียนให้เหมาะสมกับพัฒนาการของเด็ก และจัดหาสื่อการเรียนการสอนและของเล่นให้มีจำนวนเพียงพอหลากหลาย และเหมาะสมกับเด็ก

สุนิษา อรัญมิตร (2552) ได้วิจัยเรื่องการดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก กรณีศึกษา ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กองค์การบริหารส่วนตำบลห้วยยาง อำเภอกระนวน จังหวัดขอนแก่น พบว่าสภาพการดำเนินงานของศูนย์เด็กเล็กด้านการมีส่วนร่วมและการสนับสนุนจากชุมชน โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก และพิจารณาค่าเฉลี่ยสูงสุดสามอันดับแรก ได้แก่ ผู้ปกครองเด็ก ประชาชน และหน่วยงานต่าง ๆ ในพื้นที่ของ อบต. ได้มีส่วนร่วมสนับสนุนการจัดกิจกรรมของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กทุกครั้ง ผู้ปกครองให้ความช่วยเหลือและร่วมกิจกรรมของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กทุกครั้ง และประสานงานกับชุมชนในการพัฒนาศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก

เพียงนภา มนยฤทธิ์ (2554) ได้วิจัยเรื่องการปฏิบัติงานตามมาตรฐานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในอำเภอ ธาตุพนม จังหวัดนครพนม พบว่าการปฏิบัติงานตามมาตรฐานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ด้านการส่งเสริมเครือข่ายการพัฒนาปฐมวัย อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่าศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมีการจัดทำแผนงาน ปฏิทินงาน แนวทางการปฏิบัติงานตามกำหนดการและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นส่งเสริมสนับสนุนการประชุมหัวหน้าศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ครูผู้ดูแลเด็ก ผู้ช่วยครูผู้ดูแลเด็กระหว่าง องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เพื่อกำหนดแผนความร่วมมือในการดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก

2.5.2 งานวิจัยในต่างประเทศ

ในการศึกษาวิจัยเรื่องการบริหารงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดมหาสารคาม ผู้วิจัยได้ศึกษาและรวบรวมผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการบริหารงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กในประเทศ ดังนี้

Den, F. (2000) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การศึกษามาตรการด้านความปลอดภัยและแนวทางการป้องกันในเด็กระดับปฐมวัย ผลการวิจัยพบว่า นอกจากการจัดสาระการเรียนรู้ในระดับปฐมวัยแล้ว ความปลอดภัยก็ไม่อาจมองข้ามซึ่งความปลอดภัยดังกล่าวนี้ได้หมายถึงอุบัติเหตุทั่วไปเท่านั้น แต่ยังหมายถึงความมั่นคงต่อจิตใจอีกด้วย โดยเฉพาะบุคคลที่เกี่ยวข้องรอบตัวเด็ก ผู้เชี่ยวชาญได้ให้แนวคิดไว้ว่า ควรมีการออกแบบการสอนที่ปลอดภัย เมื่อเด็กมีปัญหาควรมีการรักษาอย่างเป็นระบบ และควรมีบุคลากรที่เชี่ยวชาญในการวางแผนจัดหลักสูตรความปลอดภัยในสถานศึกษาอีกด้วย

Buford,K (1997) ได้ทำการวิจัยเรื่อง ทักษะของผู้ปกครองที่มีต่อการสอนของนักเรียนระดับอนุบาล ผลการวิจัยพบว่า ผู้ปกครองมีทักษะสอดคล้องกันหลายประการดังนี้

1. สภาพของเด็กก่อนวัยเรียน จำเป็นต้องเริ่มพัฒนาในโปรแกรมการเรียนระดับอนุบาล

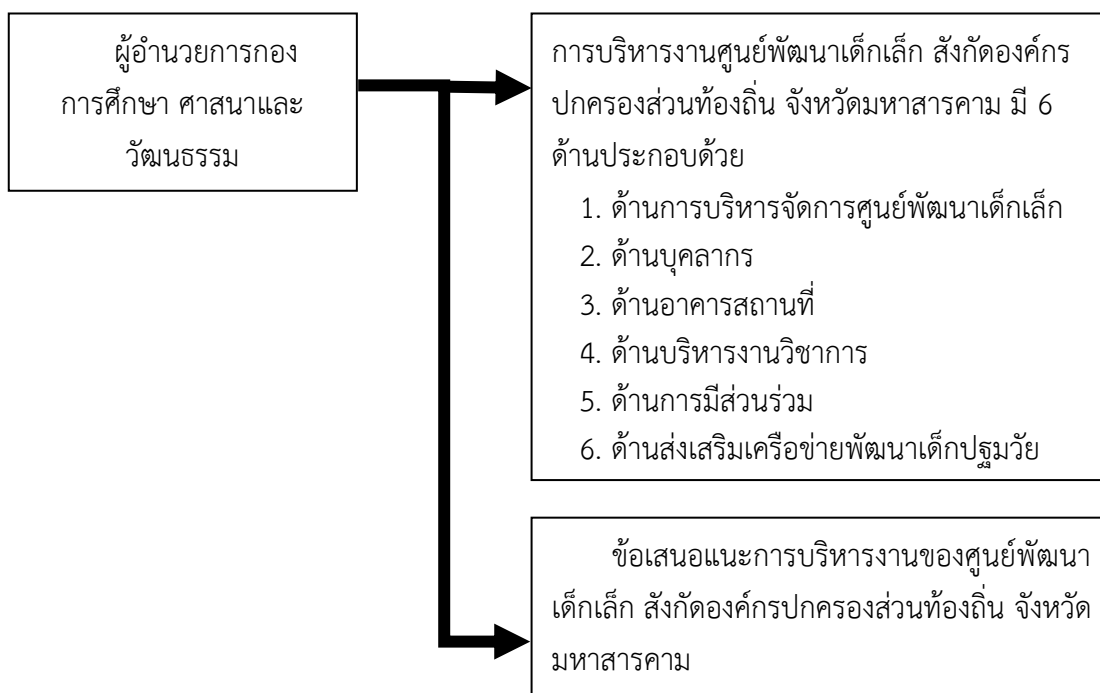
2. การเรียนการสอนระดับอนุบาล ควรเน้นพัฒนาทางด้านอารมณ์ และจิตวิทยาเด็กเป็นสิ่งสำคัญ และลำดับต่อไป คือ การพัฒนาการทางด้านร่างกาย

3. ควรเสริมกิจกรรมในด้านต่าง ๆ ที่ช่วยให้เด็กมีความรู้สึกที่ดีต่อตนเองให้มากที่สุด

Fantuzzo, J.W. (2000) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การมีส่วนร่วมของประชาชนในการศึกษาระดับปฐมวัย มี 3 ลักษณะ คือการมีส่วนร่วมในกิจกรรมที่บ้าน การมีส่วนร่วมในกิจกรรมที่โรงเรียน และการเข้าร่วมประชุมของโรงเรียน สำหรับผู้ปกครองที่เข้ามีส่วนร่วม พบว่า ผู้ปกครองที่มีการศึกษาสูงกว่าจะมีส่วนร่วมในการศึกษาระดับปฐมวัยมากกว่าผู้ปกครองที่มีการศึกษาน้อย และผู้ปกครองที่ติดต่อกับโรงเรียนในระดับสูงไม่มีความสัมพันธ์กับระดับการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการศึกษาของเด็ก

2.6 กรอบแนวคิดการวิจัย

จากเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการบริหารงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดมหาสารคาม ผู้วิจัยได้ศึกษาค้นคว้ากรอบแนวคิดและมาตรฐานการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ซึ่งได้กำหนดมาตรฐานจำนวน 6 ด้าน ได้แก่ ด้านการบริหารจัดการ ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ด้านบุคลากร ด้านอาคารสถานที่ ด้านบริหารงานวิชาการ ด้านการมีส่วนร่วมและด้านส่งเสริมเครือข่ายพัฒนาเด็กปฐมวัยโดยศึกษาจากความคิดเห็นของผู้อำนวยการกองการศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดมหาสารคาม มากำหนดเป็นกรอบแนวคิด



ภาพที่ 2.1 กรอบแนวคิดการวิจัย

บทที่ 3

วิธีการดำเนินการวิจัย

การวิจัยเรื่อง การบริหารงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดมหาสารคาม ผู้วิจัยได้ดำเนินการตามระเบียบวิธีวิจัยดังนี้

- 3.1 กลุ่มเป้าหมาย
- 3.2 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
- 3.3 การสร้างเครื่องมือและหาคุณภาพเครื่องมือ
- 3.4 การเก็บรวบรวมข้อมูล
- 3.5 การวิเคราะห์ข้อมูล

3.1 กลุ่มเป้าหมาย

กลุ่มเป้าหมายที่ใช้ในการวิจัยในครั้งนี้ได้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดมหาสารคาม จำนวน 143 แห่ง จำแนกเป็นเทศบาล 19 แห่ง องค์การบริหารส่วนตำบล 124 แห่ง ผู้ให้ข้อมูลประกอบด้วย ผู้อำนวยการกองการศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม หรือบุคลากรอื่นที่รับผิดชอบศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์การบริหารส่วนตำบล/เทศบาลตำบล สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในจังหวัดมหาสารคาม จำนวน 143 คน

ตารางที่ 3.1 แสดงกลุ่มเป้าหมาย

สังกัด		กลุ่มเป้าหมาย
องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น	จำนวน	ผู้อำนวยการกองการศึกษา
เทศบาล	18	18
อบต.	123	123
รวม	141	141

3.2 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นแบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นหลังจากที่ได้ศึกษาแนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องในประเทศไทยและต่างประเทศ หลักการสร้างเครื่องมือในการวิจัยตลอดจนศึกษาขอบเขต เนื้อของการวิจัยตามวัตถุประสงค์ที่ได้กำหนดขึ้นโดยเป็นแบบสอบถามแบบมาตราประมาณค่า จำนวน 1 ชุด มี 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม สอบถามเกี่ยวกับ เพศ ประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน และประเภทองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น มีลักษณะคำถามเป็นแบบตรวจสอบรายการ (Checklist) โดยมีตัวเลือกที่กำหนดคำตอบไว้ให้ (Forced Choice)

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามข้อมูลเกี่ยวกับมาตรฐานการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น กระทรวงมหาดไทย ของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดองค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดมหาสารคาม กำหนดไว้ 6 ด้าน คือ 1) ด้านการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก 2) ด้านบุคลากร 3) ด้านอาคารสถานที่สิ่งแวดล้อม และความปลอดภัยของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก 4) ด้านบริหารงานวิชาการ และกิจกรรมตามหลักสูตร 5) ด้านการมีส่วนร่วมและส่งเสริมสนับสนุน 6) ด้านส่งเสริมเครือข่ายการพัฒนาเด็กปฐมวัย

แบบสอบถามส่วนนี้เป็นแบบมาตราส่วนค่า (Rating scale) 5 ระดับ ตามแนวคิดของ Likert ลิเคิร์ต ซึ่งมีความหมายดังนี้

- ระดับ 5 หมายถึง มีการปฏิบัติงานในการบริหารงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กระดับมากที่สุด
- ระดับ 4 หมายถึง มีการปฏิบัติงานในการบริหารงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กระดับมาก
- ระดับ 3 หมายถึง มีการปฏิบัติงานในการบริหารงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กระดับปานกลาง
- ระดับ 2 หมายถึง มีการปฏิบัติงานในการบริหารงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กระดับน้อย
- ระดับ 1 หมายถึง มีการปฏิบัติงานในการบริหารงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กระดับน้อยที่สุด

ตอนที่ 3 แบบสอบถามปลายเปิด เพื่อสอบถามข้อเสนอแนะการบริหารงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ในสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดมหาสารคาม ทั้ง 6 ด้าน คือ 1) ด้านการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก 2) ด้านบุคลากร 3) ด้านอาคารสถานที่สิ่งแวดล้อม และความปลอดภัยของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก 4) ด้านบริหารงานวิชาการ และกิจกรรมตามหลักสูตร 5) ด้านการมีส่วนร่วมและส่งเสริมสนับสนุน 6) ด้านส่งเสริมเครือข่ายการพัฒนาเด็กปฐมวัย

3.3 การสร้างเครื่องมือและหาคุณภาพเครื่องมือ

ในการสร้างเครื่องมือผู้ศึกษาได้ดำเนินการดังนี้

1. ศึกษาแนวคิดทฤษฎีเอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับ เรื่องที่ทำการศึกษา
2. สร้างแบบสอบถามแบบตรวจสอบรายการเพื่อสอบถามข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพผู้ตอบแบบสอบถาม และแบบสอบถามแบบมาตราส่วนค่าตามวิธีการของลิเคิร์ต 5 ระดับ ภายในกรอบแนวคิดที่จะศึกษา คือการบริหารงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดมหาสารคาม จำนวน 6 ด้าน ได้แก่

1. ด้านการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก
2. ด้านบุคลากร
3. ด้านอาคารสถานที่สิ่งแวดล้อม และความปลอดภัยของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก
4. ด้านบริหารงานวิชาการ และกิจกรรมตามหลักสูตร
5. ด้านการมีส่วนร่วมและส่งเสริมสนับสนุน
6. ด้านส่งเสริมเครือข่ายการพัฒนาเด็กปฐมวัย

3. นำแบบสอบถามที่สร้างขึ้นเสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษาเพื่อตรวจความถูกต้อง เหมาะสม ทั้งเนื้อหาสาระ การใช้ถ้อยคำ สำนวนภาษา แล้วนำมาจัดทำเป็นแบบสอบถาม

4. นำแบบสอบถามเสนอผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 ท่าน เพื่อตรวจสอบ ปรับปรุงแก้ไข สำนวน ภาษา ตลอดจนเนื้อหาให้สอดคล้องกับจุดประสงค์ของการวัดตามนิยามศัพท์เฉพาะโดยพิจารณา ค่าดัชนีความสอดคล้อง (Index of Item - objective congruence) หรือค่า IOC ซึ่งมีค่า IOC เท่ากับ 1.00 ทุกข้อ

5. ปรับปรุงแบบสอบถาม ตามข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญโดยสรุปว่า ปรับปรุงโครงสร้าง ภาษาให้เข้าใจง่าย ไม่กำกวม ปรับปรุงข้อความคำถามให้มีความสอดคล้องกับคำนิยามเชิงปฏิบัติการและ สาระการวัด ดังแสดงใน ภาคผนวก ง

6. นำแบบสอบถามไปทดสอบ (Try out) กับ ผู้อำนวยการกองการศึกษา ศาสนาและ วัฒนธรรม ในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดกาฬสินธุ์ จำนวน 30 คน

7. นำข้อมูลที่เก็บรวบรวมได้ไปหาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) สัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha coefficient) ตามวิธีการของครอนบาค (Cronbach) ซึ่งมีค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ 0.98 ดังแสดงในตารางที่ 3.2

ตารางที่ 3.2 ค่าความเชื่อมั่น (Reliability) รายด้านและโดยรวมของแบบสอบถาม

การบริหารงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น	ค่าความเชื่อมั่น (Reliability)
1. ด้านการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก	0.81
2. ด้านบุคลากร	0.91
3. ด้านอาคารสถานที่สิ่งแวดล้อม และความปลอดภัยของ ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก	0.84
4. ด้านบริหารงานวิชาการ และกิจกรรมตามหลักสูตร	0.82
5. ด้านการมีส่วนร่วมส่งเสริมสนับสนุน	0.89
6. ด้านส่งเสริมเครือข่ายการพัฒนาเด็กปฐมวัย	0.84
ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามทั้งฉบับ	0.98

3.4 การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้ศึกษาดำเนินการรวบรวมข้อมูลดังนี้

1. ผู้วิจัยขอหนังสือจากบัณฑิตวิทยาลัยมหาวิทยาลัยมหาจุฬาราชวิทยาลัย วิทยาเขตอีสาน ถึงท้องถิ่นจังหวัดมหาสารคาม เพื่อขออนุญาตเก็บรวบรวมข้อมูล จากองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

2. ผู้วิจัยจัดส่งหนังสือขอความอนุเคราะห์เก็บรวบรวมข้อมูลวิจัยไปยังองค์กรปกครองส่วน ท้องถิ่น ที่เป็นกลุ่มเป้าหมายเพื่อขอความร่วมมือในการตอบแบบสอบถามแบบออนไลน์ (Google Form) โดยผู้วิจัยได้สร้าง QR CODE และ Short Urls ในการเข้าไปตอบแบบสอบถามการวิจัย

กลุ่มเป้าหมายทั้งสิ้น 141 คน จำแนกเป็นเทศบาล 18 แห่ง องค์การบริหารส่วนตำบล 123 แห่ง และได้แบบสอบถามกลับคืนมา จำนวน 115 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 82.14

3. ผู้วิจัยกำหนดระยะเวลาในการตอบแบบสอบถาม เพื่อสะดวกในการเก็บข้อมูล และได้กำหนดระยะเวลาในการจัดส่งข้อมูล ภายใน 2 สัปดาห์ หรือ 14 วัน หากเลยระยะเวลาได้ติดตามแบบสอบถามออนไลน์อีกครั้ง ดังนี้

1. ผู้วิจัยกำหนดระยะเวลาในการตอบแบบสอบถามเพื่อสะดวกในการเก็บข้อมูล เริ่มการจัดเก็บข้อมูลวันที่ 3 เมษายน พ.ศ. 2566
ติดตามครั้งที่ 1 วันที่ 17 เมษายน พ.ศ. 2566
ติดตามครั้งที่ 2 วันที่ 24 เมษายน พ.ศ. 2566
2. ปิดรับข้อมูลในวันที่ 28 เมษายน พ.ศ. 2566 เพื่อนำผลมาวิเคราะห์
4. ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล จากกลุ่มเป้าหมายการวิจัย ผ่าน Google Form

3.5 การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้

ผู้ศึกษานำแบบสอบถามที่ได้รับกลับคืนมาตรวจสอบความสมบูรณ์ และจัดระเบียบของข้อมูลแล้ววิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ค่าสถิติดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ เพศ ประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน และประเภทองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น โดยการแจกแจงความถี่ (Frequency) และหาร้อยละ (Percentage) นำเสนอในรูปแบบตารางและความเรียง

ตอนที่ 2 วิเคราะห์การบริหารงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัด องค์การบริหารส่วนตำบล ในจังหวัดมหาสารคาม โดยใช้ค่าเฉลี่ย (\bar{x}) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)

- ค่าเฉลี่ย ระดับ 1.00 - 1.50 หมายถึง การบริหารงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กระดับน้อยที่สุด
- ค่าเฉลี่ย ระดับ 1.51 - 2.50 หมายถึง การบริหารงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กระดับน้อย
- ค่าเฉลี่ย ระดับ 2.51 - 3.50 หมายถึง การบริหารงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กระดับปานกลาง
- ค่าเฉลี่ย ระดับ 3.51 - 4.50 หมายถึง การบริหารงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กระดับมาก
- ค่าเฉลี่ย ระดับ 4.51 - 5.00 หมายถึง การบริหารงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กระดับมากที่สุด

ตอนที่ 3 วิเคราะห์ข้อมูลข้อเสนอแนะเกี่ยวกับ การบริหารงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัด องค์การปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดมหาสารคาม โดยวิธีการจำแนกหมวดหมู่และนำเสนอในรูปแบบความเรียง

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยเรื่อง การศึกษาการบริหารงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดมหาสารคาม เป็นการศึกษาเชิงสำรวจ (Survey Research) มีวัตถุประสงค์ดังนี้ 1) เพื่อศึกษาระดับการบริหารงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดมหาสารคาม 2) เพื่อศึกษาข้อเสนอแนะการบริหารงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดมหาสารคาม

ผู้วิจัยได้ใช้เครื่องมือวิจัย คือ แบบสอบถามแบบอิเล็กทรอนิกส์ออนไลน์ผ่าน Google Form โดยผู้ตอบแบบสอบถามสามารถเข้าผ่านลิงค์ URL หรือ สแกนผ่าน QR CODE ในการเก็บรวบรวมข้อมูลจากผู้อำนวยการกองการศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดมหาสารคาม กลุ่มเป้าหมายทั้งสิ้น 141 คน จำแนกเป็นเทศบาล 18 แห่ง องค์การบริหารส่วนตำบล 123 แห่ง และได้แบบสอบถามกลับคืนมา จำนวน 115 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 82.14 ของแบบสอบถามทั้งหมด เพื่อนำแบบสอบถามมาดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูล โดยครั้งนี้ผู้วิจัยขอเสนอผลการวิเคราะห์ออกเป็น 3 ตอน ตามความมุ่งหมายการวิจัยดังนี้

- 4.1 ข้อมูลสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม
- 4.2 การบริหารงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัด

มหาสารคาม

- 4.3 ข้อเสนอแนะการบริหารงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดมหาสารคาม

4.1 สัญลักษณ์ที่ใช้ในการนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล

เพื่อความเข้าใจที่ตรงกัน ในการแปลความหมาย ผู้วิจัยขอกำหนดสัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

- \bar{X} แทน ค่าเฉลี่ย (mean)
- S.D. แทน ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (standard deviation)

4.2 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ซึ่งประกอบด้วยเพศ ประสบการณ์การทำงาน ประเภทขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ดังแสดงในตารางที่ 4.1

ตารางที่ 4.1 จำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถาม

ข้อมูลทั่วไป	จำนวน	ร้อยละ
เพศ		
ชาย	40	34.80
หญิง	75	65.20
ประสบการณ์การทำงาน		
น้อยกว่า 5 ปี	24	20.90
5-10 ปี	33	28.70
มากกว่า 10 ปี	58	50.40
ประเภทขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น		
องค์การบริหารส่วนตำบล	104	90.40
เทศบาล	11	9.60

จากตารางที่ 4.1 พบว่า กลุ่มเป้าหมายในการวิจัยครั้งนี้ส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง จำนวน 75 คน คิดเป็นร้อยละ 65.20 และเพศชาย จำนวน 40 คน คิดเป็นร้อยละ 34.80

กลุ่มเป้าหมายในการวิจัยครั้งนี้ส่วนใหญ่มีประสบการณ์ในการทำงาน มากกว่า 10 ปี จำนวน 58 คน คิดเป็นร้อยละ 50.40 รองลงมาได้แก่ 5-10 ปี จำนวน 33 คน คิดเป็นร้อยละ 28.70 และ น้อยกว่า 5 ปี จำนวน 24 คน คิดเป็นร้อยละ 20.90 ตามลำดับ

กลุ่มเป้าหมายในการวิจัยครั้งนี้ส่วนใหญ่เป็นองค์การบริหารส่วนตำบล จำนวน 104 คน คิดเป็นร้อยละ 90.40 และเทศบาล จำนวน 11 คน คิดเป็นร้อยละ 9.60

4.3 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลการบริหารงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดมหาสารคาม

ตารางที่ 4.2 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความคิดเห็นที่มีต่อการบริหารงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดมหาสารคาม โดยรวมและรายด้าน (N=115)

การบริหารงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก	ระดับความคิดเห็น		
	\bar{x}	S.D.	ระดับ
1. ด้านการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก	4.12	0.38	มาก
2. ด้านบริหารงานวิชาการ และกิจกรรมตามหลักสูตร	4.12	0.33	มาก
3. ด้านบุคลากร	4.09	0.34	มาก
4. ด้านการมีส่วนร่วมส่งเสริมสนับสนุน	4.01	0.40	มาก

ตารางที่ 4.2 (ต่อ)

การบริหารงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก	ระดับความคิดเห็น		
	\bar{x}	S.D.	ระดับ
5. ด้านอาคารสถานที่สิ่งแวดล้อม และความปลอดภัยของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก	3.95	0.43	มาก
6. ด้านส่งเสริมเครือข่ายการพัฒนาเด็กปฐมวัย	3.95	0.40	มาก
การบริหารงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก	4.04	0.31	มาก

จากตารางที่ 4.2 การบริหารงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก โดยรวมพบว่า การบริหารงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก อยู่ในระดับ มาก (\bar{x} = 4.04) เมื่อพิจารณารายด้าน โดยเรียงจากมากไปน้อย ด้านการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก (\bar{x} = 4.12) ด้านบริหารงานวิชาการ และกิจกรรมตามหลักสูตร (\bar{x} = 4.12) ด้านบุคลากร (\bar{x} = 4.09) ด้านการมีส่วนร่วมส่งเสริมสนับสนุน (\bar{x} = 4.01) ด้านอาคารสถานที่สิ่งแวดล้อม และความปลอดภัยของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก (\bar{x} = 3.95) และด้านส่งเสริมเครือข่ายการพัฒนาเด็กปฐมวัย (\bar{x} = 3.95)

ตารางที่ 4.3 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความคิดเห็นที่มีต่อการบริหารงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดมหาสารคาม ด้านการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก (N=115)

ด้านการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก	ระดับความคิดเห็น		
	\bar{x}	S.D.	ระดับ
1. ท่านมีการจัดทำแผนพัฒนาการศึกษาถูกต้องชัดเจน	4.24	0.54	มาก
2. ท่านมีการจัดทำแผนปฏิบัติการประจำปีงบประมาณถูกต้องชัดเจน	4.23	0.58	มาก
3. ท่านมีการจัดหางบประมาณค่าใช้จ่ายในด้านบุคลากร เงินเดือน ค่าจ้าง ค่าตอบแทนและสวัสดิการตามกฎหมาย	4.12	0.67	มาก
4. ท่านจัดให้มีการแต่งตั้งคณะกรรมการศูนย์พัฒนาเด็กเล็กและมีการประชุมอย่างน้อยปีละ 2 ครั้ง	4.10	0.61	มาก
5. ท่านมีการปฏิบัติตามกฎหมายระเบียบ และหนังสือสั่งการ ในการจัดตั้ง/ย้าย/รวม/ยุบเลิก ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก	4.06	0.61	มาก
6. ท่านได้รับการสนับสนุนงบประมาณจากองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น	3.97	0.64	มาก
ด้านการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก	4.12	0.38	มาก

จากตารางที่ 4.3 การบริหารงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ด้านการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก โดยรวมพบว่า อยู่ในระดับ มาก (\bar{x} = 4.12) เมื่อพิจารณารายข้อ โดยเรียงจากมากไปน้อย ได้แก่ ท่านมีการจัดทำแผนพัฒนาการศึกษาถูกต้องชัดเจน (\bar{x} = 4.24) ท่านมีการจัดทำแผนปฏิบัติการ

ประจำปีงบประมาณถูกต้องชัดเจน (\bar{x} = 4.23) ท่านมีการจัดทำงบประมาณค่าใช้จ่ายในด้านบุคลากร เงินเดือน ค่าจ้าง ค่าตอบแทนและสวัสดิการตามกฎหมาย (\bar{x} = 4.12) ท่านจัดให้มีการแต่งตั้งคณะกรรมการศูนย์พัฒนาเด็กเล็กและมีการประชุมอย่างน้อยปีละ 2 ครั้ง (\bar{x} = 4.10) ท่านมีการปฏิบัติตามกฎหมายระเบียบ และหนังสือสั่งการ ในการ จัดตั้ง/ย้าย/รวม/ยุบเลิก ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก (\bar{x} = 4.06) ท่านได้รับการสนับสนุนงบประมาณจากองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (\bar{x} = 3.97)

ตารางที่ 4.4 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความคิดเห็นที่มีต่อการบริหารงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดมหาสารคาม ด้านบุคลากร (N=115)

ด้านบุคลากร	ระดับความคิดเห็น		
	\bar{x}	S.D.	ระดับ
1. ท่านมีการกำหนดหน้าที่ความรับผิดชอบ ลักษณะงานที่ปฏิบัติ ของบุคลากรในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กชัดเจน	4.24	0.58	มาก
2. ท่านกำหนดคุณสมบัติ ครู ครูผู้ดูแลเด็ก (ทักษะ) ตาม มาตรฐานกำหนดตำแหน่งครบถ้วน	4.12	0.62	มาก
3. ท่านจัดทำแผนงานโครงการ กิจกรรม ต่าง ๆ เพื่อสนับสนุน การจัดการศึกษาของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก	4.11	0.60	มาก
4. ท่านกำหนดสัดส่วนครู ผู้ดูแลเด็ก (ทักษะ) ต่อนักเรียนมีความ เหมาะสม	4.06	0.66	มาก
5. ท่านกำหนดคุณสมบัติ พนักงานจ้าง ตำแหน่งอื่น ๆ ที่ปฏิบัติ หน้าที่ในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ตามระเบียบ ถูกต้องครบถ้วน	4.05	0.59	มาก
6. ท่านมีความรู้ความเข้าใจในการจัดการศึกษาของศูนย์พัฒนา เด็กเล็ก	3.97	0.52	มาก
ด้านบุคลากร	4.09	0.34	มาก

จากตารางที่ 4.4 การบริหารงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ด้านบุคลากร โดยรวมพบว่า อยู่ในระดับ มาก (ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.09) เมื่อพิจารณารายข้อ โดยเรียงจากมากไปน้อย ได้แก่ ท่านมีการ กำหนดหน้าที่ความรับผิดชอบ ลักษณะงานที่ปฏิบัติ ของบุคลากรในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กชัดเจน (\bar{x} = 4.24) ท่านกำหนดคุณสมบัติ ครู ครูผู้ดูแลเด็ก (ทักษะ) ตามมาตรฐานกำหนดตำแหน่งครบถ้วน (\bar{x} = 4.12) ท่านจัดทำแผนงานโครงการ กิจกรรม ต่าง ๆ เพื่อสนับสนุนการจัดการศึกษาของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก (\bar{x} = 4.11) ท่านกำหนดสัดส่วนครู ผู้ดูแลเด็ก (ทักษะ) ต่อนักเรียนมีความเหมาะสม (\bar{x} = 4.06) ท่านกำหนดคุณสมบัติ พนักงานจ้าง ตำแหน่งอื่น ๆ ที่ปฏิบัติหน้าที่ในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ตามระเบียบ ถูกต้องครบถ้วน (\bar{x} = 4.05) ท่านมีความรู้ความเข้าใจในการจัดการศึกษาของศูนย์พัฒนา เด็กเล็ก (\bar{x} = 3.97)

ตารางที่ 4.5 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความคิดเห็นที่มีต่อการบริหารงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดมหาสารคาม ด้านอาคารสถานที่ สิ่งแวดล้อม และความปลอดภัยของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก (N=115)

ด้านอาคารสถานที่ สิ่งแวดล้อม และความปลอดภัยของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก	ระดับความคิดเห็น		
	\bar{X}	S.D.	ระดับ
1. ท่านกำหนดสถานที่ก่อสร้างศูนย์พัฒนาเด็กเล็กอยู่ในพื้นที่มีขนาดเหมาะสม ไม่อยู่ในพื้นที่เสี่ยงอันตราย	4.10	0.64	มาก
2. ท่านมีพื้นที่สำหรับการนอนของเด็กปฐมวัย สะอาด มีอากาศถ่ายเท มีการซักอุปกรณ์การนอนอย่างน้อยสัปดาห์ละ 1 ครั้ง	4.04	0.65	มาก
3. ท่านมีการติดตั้งเครื่องตัดไฟภายในบริเวณอาคาร และมีการติดตั้งอุปกรณ์ดับเพลิง	4.03	0.71	มาก
4. ท่านมีห้องครัวแยกห่างจากบริเวณพื้นที่สำหรับเด็ก มีเครื่องใช้ที่จำเป็น รวมทั้งที่ล้าง และเก็บภาชนะเครื่องใช้ต่าง ๆ ที่ถูกสุขลักษณะ	3.98	0.62	มาก
5. ท่านมีบริเวณที่รับประทานอาหารเช้า มีอากาศถ่ายเท มีแสงสว่างเหมาะสม มีการทำความสะอาดโต๊ะ เก้าอี้ ที่ใช้รับประทานอาหารเช้าอย่างสม่ำเสมอ	3.97	0.62	มาก
6. ท่านมีรั้วกั้นภายนอกอาคาร มีทางเข้าทางออกไม่น้อยกว่า 2 ทาง	3.95	0.64	มาก
7. ท่านมีอาคารเรียนเป็นอาคารชั้นเดียว ทางเข้าทางออกมีอย่างน้อย 2 ทาง	3.92	0.59	มาก
8. ท่านมีพื้นที่ใช้สอยภายในอาคาร สะอาดปลอดภัย เพียงพอและเหมาะสมกับการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ และกิจกรรมอื่น ๆ	3.92	0.71	มาก
9. ท่านมีการฝึกซ้อมป้องกันอุบัติเหตุ ไม่น้อยกว่าปีละ 1 ครั้ง	3.92	0.63	มาก
10. ท่านมีพื้นที่ใช้ทำความสะอาดร่างกายเด็ก มีที่ล้างมือและแปรงฟัน ที่เหมาะสม	3.91	0.67	มาก
11. ท่านมีห้องส้วมแยกชายและหญิง โดยเฉลี่ย 1 ที่ ต่อเด็ก 10-12 คน	3.88	0.62	มาก
12. ท่านมีห้องปฐมพยาบาล แยกเป็นสัดส่วน มีอุปกรณ์ปฐมพยาบาล ตู้ยา เครื่องเวชภัณฑ์ที่จำเป็น	3.78	0.64	มาก
ด้านอาคารสถานที่ สิ่งแวดล้อม และความปลอดภัยของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก	3.95	0.43	มาก

จากตารางที่ 4.5 การบริหารงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ด้านอาคารสถานที่ สิ่งแวดล้อม และความปลอดภัยของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก โดยรวมพบว่า อยู่ในระดับ มาก ($\bar{X} = 3.95$) เมื่อพิจารณา

รายชื่อ โดยเรียงจากมากไปน้อย ได้แก่ ท่านกำหนดสถานที่ก่อสร้างศูนย์พัฒนาเด็กเล็กอยู่ในพื้นที่มีขนาดเหมาะสม ไม่อยู่ในพื้นที่เสี่ยงอันตราย (\bar{x} = 4.10) ท่านมีพื้นที่สำหรับการนอนของเด็กปฐมวัยสะอาด มีอากาศถ่ายเท มีการซักอุปกรณ์การนอนอย่างน้อยสัปดาห์ละ 1 ครั้ง (\bar{x} = 4.04) ท่านมีการติดตั้งเครื่องตัดไฟภายในบริเวณอาคาร และมีการติดตั้งอุปกรณ์ดับเพลิง (\bar{x} = 4.03) ท่านมีห้องครัวแยกห่างจากบริเวณพื้นที่สำหรับเด็ก มีเครื่องใช้ที่จำเป็น รวมทั้งที่ล้าง และเก็บภาชนะเครื่องใช้ต่าง ๆ ที่ถูกสุขลักษณะ (\bar{x} = 3.98) ท่านมีบริเวณที่รับประทานอาหาร มีอากาศถ่ายเท มีแสงสว่างเหมาะสม มีการทำความสะอาดโต๊ะ เก้าอี้ ที่ใช้รับประทานอาหารอย่างสม่ำเสมอ (\bar{x} = 3.97) ท่านมีรั้วกั้นภายนอกอาคาร มีทางเข้าทางออกไม่น้อยกว่า 2 ทาง (\bar{x} = 3.95) ท่านมีอาคารเรียนเป็นอาคารชั้นเดียว ทางเข้าทางออกมีอย่างน้อย 2 ทาง (\bar{x} = 3.92) ท่านมีพื้นที่ใช้สอยภายในอาคาร สะอาด ปลอดภัย เพียงพอและเหมาะสมกับการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ และกิจกรรมอื่น ๆ (\bar{x} = 3.92) ท่านมีการฝึกซ้อมป้องกันอุบัติเหตุ ไม่น้อยกว่าปีละ 1 ครั้ง (\bar{x} = 3.92) ท่านมีพื้นที่ใช้ทำความสะอาดร่างกายเด็ก มีที่ล้างมือและแปรงฟัน ที่เหมาะสม (\bar{x} = 3.91) ท่านมีห้องส้วมแยกชายและหญิง โดยเฉลี่ย 1 ที่ ต่อเด็ก 10-12 คน (\bar{x} = 3.88) ท่านมีห้องปฐมพยาบาล แยกเป็นสัดส่วน มีอุปกรณ์ปฐมพยาบาล ตู้ยา เครื่องเวชภัณฑ์ที่จำเป็น (\bar{x} = 3.78)

ตารางที่ 4.6 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความคิดเห็นที่มีต่อการบริหารงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดมหาสารคาม ด้านบริหารงานวิชาการ และกิจกรรมตามหลักสูตร (N=115)

ด้านบริหารงานวิชาการ และกิจกรรมตามหลักสูตร	ระดับความคิดเห็น		
	\bar{x}	S.D.	ระดับ
1. ท่านมีการให้ครูจัดประสบการณ์และกิจกรรมประจำวัน โดยคำนึงถึงคุณลักษณะเด็กแต่ละช่วงวัย	4.18	0.55	มาก
2. ท่านมีการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา เพื่อมุ่งพัฒนาผู้เรียนให้มีความพร้อมในทุกด้าน	4.17	0.57	มาก
3. ท่านมีการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน เช่นการจัดวันพ่อ วันแม่ วันเด็ก และโครงการต่าง ๆ	4.15	0.55	มาก
4. ท่านมีการดำเนินงานด้านโภชนาการ ตามแนวทางการดำเนินงานโภชนาการในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กของกรมอนามัย	4.15	0.56	มาก
5. ท่านมีการให้ครูเขียนแผนการจัดประสบการณ์ เพื่อให้เด็กพัฒนาครบทุกด้าน	4.14	0.56	มาก
6. ท่านมีการประกันคุณภาพภายในของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก	4.14	0.54	มาก
7. ท่านมีการวัดและประเมินผลที่เป็นไปตามหลักเกณฑ์ที่กำหนดอย่างต่อเนื่อง	4.13	0.53	มาก
8. ท่านมีการให้ครูใช้สื่อในการจัดการเรียนการสอนเพื่อให้เด็กเรียนรู้ได้ง่ายรวดเร็วสอดคล้องกับหน่วยการเรียนรู้	4.10	0.56	มาก

ตารางที่ 4.6 (ต่อ)

ด้านบริหารงานวิชาการ และกิจกรรมตามหลักสูตร	ระดับความคิดเห็น		
	\bar{x}	S.D.	ระดับ
9. ท่านมีการนิเทศ ติดตาม การปฏิบัติงานภายในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก	4.05	0.56	มาก
10. ท่านมีการให้ครูจัดทำวิจัยในชั้นเรียนเพื่อพัฒนาการจัดกิจกรรมการเรียนรู้หรือพัฒนาพฤติกรรมของผู้เรียน	4.02	0.62	มาก
ด้านบริหารงานวิชาการ และกิจกรรมตามหลักสูตร	4.12	0.33	มาก

จากตารางที่ 4.6 การบริหารงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ด้านบริหารงานวิชาการ และกิจกรรมตามหลักสูตร โดยรวมพบว่า อยู่ในระดับ มาก ($\bar{x} = 4.12$) เมื่อพิจารณารายข้อ โดยเรียงจากมากไปน้อย ได้แก่ ท่านมีการให้ครูจัดประสบการณ์และกิจกรรมประจำวัน โดยคำนึงถึงคุณลักษณะเด็กแต่ละช่วงวัย ($\bar{x} = 4.18$) ท่านมีการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา เพื่อมุ่งพัฒนาผู้เรียนให้มีความพร้อมในทุกด้าน ($\bar{x} = 4.17$) ท่านมีการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน เช่นการจัดวันพ่อ วันแม่ วันเด็ก และโครงการต่าง ๆ ($\bar{x} = 4.15$) ท่านมีการดำเนินงานด้านโภชนาการ ตามแนวทางการดำเนินงานโภชนาการในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กของกรมอนามัย ($\bar{x} = 4.15$) ท่านมีการให้ครูเขียนแผนการจัดประสบการณ์ เพื่อให้เด็กพัฒนาครบทุกด้าน ($\bar{x} = 4.14$) ท่านมีการประกันคุณภาพภายในของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ($\bar{x} = 4.14$) ท่านมีการวัดและประเมินผลที่เป็นไปตามหลักเกณฑ์ที่กำหนด อย่างต่อเนื่อง ($\bar{x} = 4.13$) ท่านมีการให้ครูใช้สื่อในการจัดการเรียนการสอนเพื่อให้เด็กเรียนรู้ได้ง่ายรวดเร็ว สอดคล้องกับหน่วยการเรียนรู้ ($\bar{x} = 4.10$) ท่านมีการนิเทศ ติดตาม การปฏิบัติงานภายในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ($\bar{x} = 4.05$) ท่านมีการให้ครูจัดทำวิจัยในชั้นเรียนเพื่อพัฒนาการจัดกิจกรรมการเรียนรู้หรือพัฒนาพฤติกรรมของผู้เรียน ($\bar{x} = 4.02$)

ตารางที่ 4.7 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความคิดเห็นที่มีต่อการบริหารงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดมหาสารคาม ด้านการมีส่วนร่วมส่งเสริมสนับสนุน (N=115)

ด้านการมีส่วนร่วมส่งเสริมสนับสนุน	ระดับความคิดเห็น		
	\bar{x}	S.D.	ระดับ
1. ท่านให้ บุคคล ครอบครัว องค์กรชุมชน องค์กรเอกชน องค์กรรัฐ สถาบันการศึกษา และศาสนสถาน มีส่วนร่วมในการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา สนับสนุนทรัพยากรให้แก่ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก	4.08	0.53	มาก
2. ท่านมีการเข้าร่วมกิจกรรมวันสำคัญทางศาสนา ประเพณี และโอกาสต่าง ๆ ของท้องถิ่น	4.08	0.58	มาก

ตารางที่ 4.7 (ต่อ)

ด้านการมีส่วนร่วมส่งเสริมสนับสนุน	ระดับความคิดเห็น		
	\bar{x}	S.D.	ระดับ
3. ท่านมีการจัดกิจกรรมปฐมนิเทศ ประชุมผู้ปกครอง และเยี่ยมบ้านนักเรียน	4.03	0.64	มาก
4. ท่านให้ บุคคล ครอบครัว องค์กรชุมชน องค์กรเอกชน องค์กรรัฐ สถาบันการศึกษา และศาสนสถาน ร่วมพัฒนาปรับปรุงอาคารสถานที่ ดูแลความปลอดภัยทรัพย์สินภายในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก	4.01	0.62	มาก
5. ท่านให้ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมีการให้บริการแก่ครอบครัวชุมชน และท้องถิ่น ในโอกาสต่าง ๆ	4.01	0.61	มาก
6. ท่านให้ บุคคล ครอบครัว องค์กรชุมชน องค์กรเอกชน องค์กรรัฐ สถาบันการศึกษา และศาสนสถาน ร่วมจัดประสบการณ์การเรียนรู้ และดูแลความปลอดภัยเด็ก	3.97	0.57	มาก
7. ท่านได้มีการให้ประชาชนชาวบ้าน มาถ่ายทอดภูมิปัญญาท้องถิ่นแก่บุคลากรและเด็กเล็ก	3.95	0.54	มาก
ด้านการมีส่วนร่วมส่งเสริมสนับสนุน	4.01	0.40	มาก

จากตารางที่ 4.7 การบริหารงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ด้านการมีส่วนร่วมส่งเสริมสนับสนุน โดยรวมพบว่า อยู่ในระดับ มาก (\bar{x} = 4.01) เมื่อพิจารณารายข้อ โดยเรียงจากมากไปน้อย ได้แก่ ท่านให้ บุคคล ครอบครัว องค์กรชุมชน องค์กรเอกชน องค์กรรัฐ สถาบันการศึกษา และศาสนสถาน มีส่วนร่วมในการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา สนับสนุนทรัพยากรให้แก่ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก (\bar{x} = 4.08) ท่านมีการเข้าร่วมกิจกรรมวันสำคัญทางศาสนา ประเพณี และโอกาสต่าง ๆ ของท้องถิ่น (\bar{x} = 4.08) ท่านมีการจัดกิจกรรมปฐมนิเทศ ประชุมผู้ปกครอง และเยี่ยมบ้านนักเรียน (\bar{x} = 4.03) ท่านให้ บุคคล ครอบครัว องค์กรชุมชน องค์กรเอกชน องค์กรรัฐ สถาบันการศึกษา และศาสนสถาน ร่วมพัฒนาปรับปรุงอาคารสถานที่ ดูแลความปลอดภัยทรัพย์สินภายในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก (\bar{x} = 4.01) ท่านให้ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมีการให้บริการแก่ครอบครัวชุมชน และท้องถิ่น ในโอกาสต่าง ๆ (\bar{x} = 4.01) ท่านให้ บุคคล ครอบครัว องค์กรชุมชน องค์กรเอกชน องค์กรรัฐ สถาบันการศึกษา และศาสนสถาน ร่วมจัดประสบการณ์การเรียนรู้ และดูแลความปลอดภัยเด็ก (\bar{x} = 3.97) ท่านได้มีการให้ประชาชนชาวบ้าน มาถ่ายทอดภูมิปัญญาท้องถิ่นแก่บุคลากรและเด็กเล็ก (\bar{x} = 3.95)

ตารางที่ 4.8 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความคิดเห็นที่มีต่อการบริหารงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดมหาสารคาม ด้านส่งเสริมเครือข่ายการพัฒนาเด็กปฐมวัย (N=115)

ด้านส่งเสริมเครือข่ายการพัฒนาเด็กปฐมวัย	ระดับความคิดเห็น		
	\bar{x}	S.D.	ระดับ
1. ท่านมีการจัดตั้งเครือข่าย สมาคม ชมรม เพื่อสร้างความเข้มแข็งในการพัฒนาเด็กปฐมวัย	3.99	0.52	มาก
2. ท่านมีการจัดทำแผนงาน โครงการ ของเครือข่าย สมาคม ชมรม เพื่อพัฒนาเด็กปฐมวัยและพัฒนาครูอย่างต่อเนื่อง	3.97	0.56	มาก
3. ท่านมีการจัดประชุม อบรม สัมมนา ครู ผู้ดูแลเด็ก (ทักษะ) ของ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และระหว่าง องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นหน่วยงานภายนอก และทุกภาคส่วน เพื่อสร้างความร่วมมือในการจัดการศึกษา	3.93	0.57	มาก
4. ท่านได้รับการสนับสนุนงบประมาณ จากเครือข่าย สมาคม ชมรม ในการดำเนินกิจกรรม ตามระเบียบกฎหมาย หนังสือสั่งการของทางราชการ	3.92	0.63	มาก
ด้านส่งเสริมเครือข่ายการพัฒนาเด็กปฐมวัย	3.95	0.40	มาก

จากตารางที่ 4.8 การบริหารงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก มหาสารคาม ด้านส่งเสริมเครือข่ายการพัฒนาเด็กปฐมวัย โดยรวมพบว่า อยู่ในระดับ มาก ($\bar{x}= 3.95$) เมื่อพิจารณารายชื่อ โดยเรียงจากมากไปน้อย ได้แก่ ท่านมีการจัดตั้งเครือข่าย สมาคม ชมรม เพื่อสร้างความเข้มแข็งในการพัฒนาเด็กปฐมวัย ($\bar{x}= 3.99$) ท่านมีการจัดทำแผนงาน โครงการ ของเครือข่าย สมาคม ชมรม เพื่อพัฒนาเด็กปฐมวัยและพัฒนาครูอย่างต่อเนื่อง ($\bar{x}= 3.97$) ท่านมีการจัดประชุม อบรม สัมมนา ครู ผู้ดูแลเด็ก (ทักษะ) ของ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และระหว่าง องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นหน่วยงานภายนอก และทุกภาคส่วน เพื่อสร้างความร่วมมือในการจัดการศึกษา (ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.93) ท่านได้รับการสนับสนุนงบประมาณ จากเครือข่าย สมาคม ชมรม ในการดำเนินกิจกรรม ตามระเบียบกฎหมาย หนังสือสั่งการของทางราชการ ($\bar{x}= 3.92$)

4.4 ข้อเสนอแนะการบริหารงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดมหาสารคาม

4.4.1 ด้านการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก พบว่ากลุ่มเป้าหมายมีข้อเสนอแนะการบริหารงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดมหาสารคาม ในด้านการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ดังนี้

ควรมีการจัดทำแผนพัฒนาการศึกษาให้สอดคล้องกับแผนพัฒนาท้องถิ่น มีการจัดทำแผนปฏิบัติการประจำปีงบประมาณ เพื่อใช้เป็นแนวทางในการใช้จ่ายงบประมาณ และต้องสอดคล้อง

กับสภาพปัญหาและความต้องการของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ควรมีการยุบศูนย์พัฒนาเด็กเล็กที่อยู่ใกล้เคียงกันเพื่อความสะดวกในการบริหารจัดการตลอดจนการจัดสรรงบประมาณจะมีความคล่องตัวขึ้น ควรจัดสรรงบประมาณให้ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กในส่วนที่ไม่ได้รับจัดสรรจากกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น ควรแต่งตั้งคณะกรรมการที่มีความรู้ความสามารถในการบริหารศูนย์พัฒนาเด็ก และควรมีค่าตอบแทนให้คณะกรรมการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ควรเพิ่มค่าตอบแทนสวัสดิการให้บุคลากรในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กให้มีความเหมาะสมกับสภาพเศรษฐกิจปัจจุบัน

4.4.2 ด้านบุคลากร พบว่ากลุ่มเป้าหมายมีข้อเสนอแนะการบริหารงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์ปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดมหาสารคาม ในด้านบุคลากร ดังนี้

ควรมีการจัดทำคำสั่งแบ่งงานให้มีความชัดเจน จัดสรรบุคลากรให้มีความเพียงพอต่อการปฏิบัติงานในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ครู ครูผู้ดูแลเด็ก (ทักษะ) ยังขาดความรู้ความชำนาญในการสอนเด็กเล็ก ควรต้องมีการอบรมเพื่อพัฒนาตนเองให้มากขึ้น มีการประเมินการปฏิบัติงานเป็นระยะ ควรกำหนดตำแหน่งพนักงานจ้างในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กให้ตรงตามความต้องการของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กแต่ละแห่ง ผู้บริหารควรมีความรู้ในหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2560 และหลักสูตรการศึกษาของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารงาน ควรมีการเพิ่มจำนวนครู ครูผู้ดูแลเด็ก (ทักษะ) เพื่อจะได้ดูแลเด็กได้ทั่วถึง

4.4.3 ด้านอาคารสถานที่ สิ่งแวดล้อม และความปลอดภัยศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก พบว่ากลุ่มเป้าหมายมีข้อเสนอแนะการบริหารงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์ปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดมหาสารคาม ในด้านอาคารสถานที่ สิ่งแวดล้อม และความปลอดภัยศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ดังนี้

สถานที่ก่อสร้างศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ควรอยู่ในพื้นที่มีขนาดที่เหมาะสม ไม่เสี่ยงอันตราย ไม่มีเสียงดังรบกวนการเรียนการสอน ไม่ควรอยู่ใกล้ถนน น้ำไม่ท่วม อาคารเรียนควรเป็นชั้นเดียว ควรมีทางเข้าออกอย่างน้อย 2 ทาง พื้นที่ในอาคารสะอาด ปลอดภัย ระบายอากาศได้ดี พื้นที่สำหรับการนอนควรมีอากาศถ่ายเทได้สะดวก มีพื้นที่เพียงพอไม่ให้เกิดกนอนใกล้กันจนเกินไป โต๊ะ เก้าอี้ ที่ใช้รับประทานอาหารต้องทำความสะอาดอยู่เสมอ มีสภาพแข็งแรง ปลอดภัย ห้องครัวควรแยกออกจากพื้นที่สำหรับเด็ก ห้องปฐมพยาบาล ควรมีอุปกรณ์ปฐมพยาบาล ตู้ยา เครื่องเวชภัณฑ์ที่จำเป็น ที่ล้างมือและแปรงฟัน ต้องมีพื้นที่สำหรับทำความสะอาดร่างกายเด็ก อย่างน้อยต้องมีที่ล้างมือและแปรงฟัน ห้องส้วมสำหรับเด็กแยกเป็นสัดส่วนเด็กชายและเด็กหญิง ควรมีการติดตั้งอุปกรณ์ดับเพลิง มีการตรวจสอบอย่างสม่ำเสมอ เพื่อให้สามารถใช้งานได้ปกติ ต้องมีการฝึกซ้อมสำหรับป้องกันอุบัติเหตุ ไม่น้อยกว่าปีละ 1 ครั้ง

4.4.4 ด้านบริหารงานวิชาการ และกิจกรรมตามหลักสูตร พบว่ากลุ่มเป้าหมายมีข้อเสนอแนะการบริหารงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์ปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดมหาสารคาม ในด้านบริหารงานวิชาการ และกิจกรรมตามหลักสูตร ดังนี้

หลักสูตรสถานศึกษาต้องครอบคลุมภาระงานการจัดการศึกษาทุกด้าน ให้ชุมชนมีส่วนร่วมในการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษามากขึ้น ควรจัดประสบการณ์ให้เด็กตามช่วงอายุ เพื่อให้เกิดความรู้ ทักษะ เพื่อพัฒนาทั้งด้านร่างกาย อารมณ์ จิตใจ สังคม และสติปัญญา ควรเขียนแผนการจัดประสบการณ์ เพื่อจะได้วางแผนในการจัดกิจกรรม ร่วมกับเด็กได้อย่างเหมาะสม สื่อการเรียนการสอน

ต้องมีความหลากหลาย ควรจัดทำวิจัยในชั้นเรียนเพื่อนำผลการวิจัยมาพัฒนาการเรียนของเด็ก ควรมีการนิเทศเพื่อจะได้แนะนำการปฏิบัติงานในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กให้มีความสอดคล้องกับหลักสูตร ควรวัดและประเมินผลเด็กโดยใช้แบบสังเกตแทนแบบทดสอบ ควรให้เด็กได้มีกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน เพื่อส่งเสริมพัฒนาการผ่านกิจกรรมต่าง ๆ ควรให้เด็กได้รับสารอาหารครบ 5 หมู่ ได้รับอาหารตามวัยที่เหมาะสม เพื่อให้มีพัฒนาการตามวัย ควรมีการประกันคุณภาพภายใน ตามที่กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นกำหนด เพื่อให้ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมีคุณภาพมาตรฐานเป็นที่ยอมรับของชุมชน

4.4.5 ด้านการมีส่วนร่วมและส่งเสริมสนับสนุน พบว่ากลุ่มเป้าหมายมีข้อเสนอแนะการบริหารงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์ปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดมหาสารคาม ในด้านการมีส่วนร่วมและส่งเสริมสนับสนุน ดังนี้

ควรมีการประชาสัมพันธ์ให้ชุมชนมีส่วนร่วมในการสนับสนุนงบประมาณในการพัฒนาศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ควรให้ประชาชนในพื้นที่ร่วมกันสอดส่องดูแลทรัพย์สินศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก เปิดโอกาสให้ชุมชนมีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ร่วมกันตรวจสอบอาคาร สนามเด็กเล่น ให้มีสภาพพร้อมใช้งานเป็นการป้องกันอันตรายที่จะเกิดขึ้นกับเด็กเล็ก ควรมีการจัดกิจกรรมปฐมนิเทศประชุม ผู้ปกครอง หรือการที่ครูไปเยี่ยมพบปะกับผู้ปกครองและเด็กเล็กที่บ้าน อันจะช่วยให้เกิดความสัมพันธ์ที่ดีระหว่างบ้านกับโรงเรียน และทำให้ครูได้รู้ได้เห็นข้อเท็จจริงเกี่ยวกับ สภาพแวดล้อมต่าง ๆ ของเด็กเล็ก และนำ ข้อมูลไปวางแผนพัฒนาส่งเสริมช่วยเหลือในด้านต่าง ๆ ควรเปิดโอกาสให้ชุมชนได้ร่วมกิจกรรมกับศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก เพื่อที่จะทำให้ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมีความใกล้ชิดกับชุมชน เพื่อประโยชน์ในการขอความร่วมมือต่าง ๆ ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กควรให้บริการกับชุมชนในโอกาสต่าง ๆ ไม่ว่าจะเป็น อาคารสถานที่ หรือวัสดุอุปกรณ์ แก่ชุมชน ควรมีโครงการที่ให้เด็กได้เรียนรู้สิ่งที่เป็นเอกลักษณ์ภายในชุมชนโดยการให้ประชาชนภายในชุมชนมาเป็นวิทยากรให้ความรู้

4.4.6 ด้านส่งเสริมเครือข่ายการพัฒนาเด็กปฐมวัย พบว่ากลุ่มเป้าหมายมีข้อเสนอแนะการบริหารงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์ปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดมหาสารคาม ในด้านส่งเสริมเครือข่ายการพัฒนาเด็กปฐมวัย ดังนี้

ควรมีการจัดกิจกรรมเพื่อแสดงความคิดเห็น มีการเผยแพร่งานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเครือข่ายอย่างสม่ำเสมอ ควรมีการจัดอบรม สัมมนา ครู ผู้ดูแลเด็ก (ทักษะ) ระหว่าง องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นระดับอำเภอ ระดับจังหวัด หรือระดับประเทศ เพื่อสร้างเครือข่าย ควรมีการจัดทำแผนการดำเนินงานของเครือข่าย เพื่อเป็นแนวทางในการพัฒนาการศึกษาปฐมวัย ควรมีเครือข่ายจากภาครัฐและเอกชนสนับสนุนงบประมาณศูนย์พัฒนาเด็กเล็กในส่วนที่ยังมีไม่เพียงพอ

4.5 แนวทางการบริหารงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์ปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดมหาสารคาม

4.5.1 ด้านการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก

ดำเนินการวางแผนและจัดทำแผนพัฒนาการศึกษา เพื่อใช้เป็นแผนดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ยุบศูนย์พัฒนาเด็กเล็กที่อยู่ใกล้เคียงกันเพื่อความสะดวกในการบริหารจัดการ จัดทำแผนปฏิบัติการประจำปีงบประมาณ เพื่อขอรับงบประมาณจากองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นต้นสังกัด และจากกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น

4.5.2 ด้านบุคลากร

การกำหนดหน้าที่ความรับผิดชอบ ลักษณะงานที่ปฏิบัติ ของบุคลากรในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก กำหนดคุณสมบัติ ครู ครูผู้ดูแลเด็ก (ทักษะ) ตามมาตรฐานกำหนดตำแหน่ง และกำหนดตำแหน่ง พนักงานจ้าง ตำแหน่งอื่น ๆ มีความถูกต้องครบถ้วน และการนิเทศประเมินการปฏิบัติงานของบุคลากรในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเป็นระยะ

4.5.3 ด้านอาคารสถานที่ สิ่งแวดล้อม และความปลอดภัยศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก

การกำหนดสถานที่ก่อสร้างศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ควรอยู่ในพื้นที่มีขนาดที่เหมาะสม ไม่เสี่ยงอันตราย กำหนดพื้นที่สำหรับเด็กให้เหมาะสม สะอาดปลอดภัย ติดตั้งอุปกรณ์ ความปลอดภัยสำหรับเด็ก เช่น เครื่องตัดกระแสไฟฟ้า อุปกรณ์ดับเพลิง

4.5.4 ด้านบริหารงานวิชาการ และกิจกรรมตามหลักสูตร

การจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา เพื่อมุ่งพัฒนาผู้เรียนให้มีความพร้อมทุกด้าน จัดทำแผนการจัดการ ประสพการณ์ตามช่วงอายุ เพื่อให้เกิดความรู้ ทักษะ เพื่อพัฒนาทั้งด้านร่างกาย อารมณ์ จิตใจ สังคม และสติปัญญา การนิเทศ วัดและประเมินผล การปฏิบัติงานภายในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กการจัดการจัด กิจกรรมส่งเสริมและพัฒนาผู้เรียน และการประกันคุณภาพภายในของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก

4.5.5 ด้านการมีส่วนร่วมและส่งเสริมสนับสนุน

การประชาสัมพันธ์ให้ชุมชนมีส่วนร่วมในการสนับสนุนงบประมาณในการพัฒนาศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก มีการจัดกิจกรรมปฐมนิเทศ ประชุมผู้ปกครอง หรือการจัดโครงการเยี่ยมบ้านนักเรียน ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กร่วมกิจกรรมของชุมชน และให้บริการชุมชนในโอกาสต่าง ๆ

4.5.6 ด้านส่งเสริมเครือข่ายการพัฒนาเด็กปฐมวัย

การเผยแพร่งานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเครือข่ายอย่างสม่ำเสมอ การจัดอบรม สัมมนา ครู ผู้ดูแลเด็ก (ทักษะ) ระหว่าง องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นระดับอำเภอ ระดับจังหวัด หรือระดับประเทศ เพื่อสร้างเครือข่าย การจัดทำแผนการดำเนินงานของเครือข่าย เพื่อเป็นแนวทางในการพัฒนา การศึกษาปฐมวัย

บทที่ 5

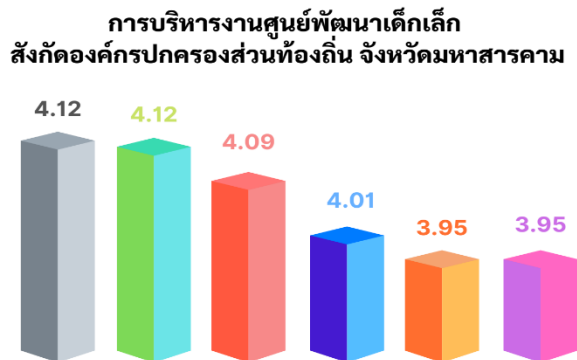
สรุป อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ

การศึกษา การบริหารงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดมหาสารคาม ผู้วิจัยขอเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลตามลำดับ ดังนี้

- 5.1 สรุปผลการวิจัย
- 5.2 อภิปรายผลการวิจัย
- 5.3 ข้อเสนอแนะ

5.1 สรุปผลการวิจัย

5.1.1 การบริหารงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก โดยรวมพบว่า การบริหารงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก อยู่ในระดับ มาก ($\bar{x} = 4.04$) เมื่อพิจารณารายด้าน โดยเรียงจากมากไปน้อย ด้านการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ($\bar{x} = 4.12$) ด้านบริหารงานวิชาการ และกิจกรรมตามหลักสูตร ($\bar{x} = 4.12$) ด้านบุคลากร ($\bar{x} = 4.09$) ด้านการมีส่วนร่วมส่งเสริมสนับสนุน ($\bar{x} = 4.01$) ด้านอาคารสถานที่สิ่งแวดล้อม และความปลอดภัยของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ($\bar{x} = 3.95$) และด้านส่งเสริมเครือข่ายการพัฒนาเด็กปฐมวัย ($\bar{x} = 3.95$) แสดงดังภาพที่ 5.1 ดังนี้



1. ด้านการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก
2. ด้านบริหารงานวิชาการ และกิจกรรมตามหลักสูตร
3. ด้านบุคลากร
4. ด้านการมีส่วนร่วมส่งเสริมสนับสนุน
5. ด้านอาคารสถานที่สิ่งแวดล้อม และความปลอดภัยของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก
6. ด้านส่งเสริมเครือข่ายการพัฒนาเด็กปฐมวัย

ภาพที่ 5.1 ภาพสรุปการบริหารงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก

5.1.2 ข้อเสนอแนะการบริหารงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์ปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดมหาสารคาม พบว่า

5.1.2.1 ด้านการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก พบว่ากลุ่มเป้าหมายมีข้อเสนอแนะการบริหารงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์ปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดมหาสารคาม ในด้านการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ดังนี้

ควรมีการจัดทำแผนพัฒนาการศึกษาให้สอดคล้องกับแผนพัฒนาท้องถิ่น มีการจัดทำแผนปฏิบัติการประจำปีงบประมาณ เพื่อใช้เป็นแนวทางในการใช้จ่ายงบประมาณ และต้องสอดคล้องกับสภาพปัญหาและความต้องการของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ควรมีการยุบศูนย์พัฒนาเด็กเล็กที่อยู่ใกล้เคียงกันเพื่อความสะดวกในการบริหารจัดการตลอดจนการจัดสรรงบประมาณจะมีความคล่องตัวขึ้น ควรจัดสรรงบประมาณให้ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กในส่วนที่ไม่ได้รับจัดสรรจากกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น ควรแต่งตั้งคณะกรรมการที่มีความรู้ความสามารถในการบริหารศูนย์พัฒนาเด็ก และควรมีค่าตอบแทนให้คณะกรรมการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ควรเพิ่มค่าตอบแทนสวัสดิการให้บุคลากรในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กให้มีความเหมาะสมกับสภาพเศรษฐกิจปัจจุบัน

5.1.2.2 ด้านบุคลากร พบว่ากลุ่มเป้าหมายมีข้อเสนอแนะการบริหารงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์ปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดมหาสารคาม ในด้านบุคลากร ดังนี้

ควรมีการจัดทำคำสั่งแบ่งงานให้มีความชัดเจน จัดสรรบุคลากรให้มีความเพียงพอต่อการปฏิบัติงานในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ครู ครูผู้ดูแลเด็ก (ทักษะ) ยังขาดความรู้ความชำนาญในการสอนเด็กเล็ก ควรต้องมีการอบรมเพื่อพัฒนาตนเองให้มากขึ้น มีการประเมินการปฏิบัติงานเป็นระยะ ควรกำหนดตำแหน่งพนักงานจ้างในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กให้ตรงตามความต้องการของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กแต่ละแห่ง ผู้บริหารควรมีความรู้ในหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2560 และหลักสูตรการศึกษาของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารงาน ควรมีการเพิ่มจำนวนครู ครูผู้ดูแลเด็ก (ทักษะ) เพื่อจะได้ดูแลเด็กได้ทั่วถึง

5.1.2.3 ด้านอาคารสถานที่ สิ่งแวดล้อม และความปลอดภัยศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก พบว่ากลุ่มเป้าหมายมีข้อเสนอแนะการบริหารงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์ปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดมหาสารคาม ในด้านอาคารสถานที่ สิ่งแวดล้อม และความปลอดภัยศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ดังนี้

สถานที่ก่อสร้างศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ควรอยู่ในพื้นที่มีขนาดที่เหมาะสม ไม่เสี่ยงอันตราย ไม่มีเสียงดังรบกวนการเรียนการสอน ไม่ควรอยู่ใกล้ถนน น้ำไม่ท่วม อาคารเรียนควรเป็นชั้นเดียว ควรมีทางเข้าออกอย่างน้อย 2 ทาง พื้นที่ในอาคารสะอาด ปลอดภัย ระบายอากาศได้ดี พื้นที่สำหรับการนอนควรมีอากาศถ่ายเทได้สะดวก มีพื้นที่เพียงพอไม่ให้เกิดกนอนใกล้กันจนเกินไป โตะ เก้าอี้ ที่ใช้รับประทานอาหารต้องทำความสะอาดอยู่เสมอ มีสภาพแข็งแรง ปลอดภัย ห้องครัวควรแยกออกจากพื้นที่สำหรับเด็ก ห้องปฐมพยาบาล ควรมีอุปกรณ์ปฐมพยาบาล ตู้ยา เครื่องเวชภัณฑ์ที่จำเป็น ที่ล้างมือและแปรงฟัน ต้องมีพื้นที่สำหรับทำความสะอาดร่างกายเด็ก อย่างน้อยต้องมีที่ล้างมือและแปรงฟัน ห้องส้วมสำหรับเด็กแยกเป็นสัดส่วนเด็กชายและเด็กหญิง ควรมีการติดตั้งอุปกรณ์ดับเพลิง มีการตรวจสอบอย่างสม่ำเสมอ เพื่อให้สามารถใช้งานได้อย่างปกติ ต้องมีการฝึกซ้อมสำหรับป้องกันอุบัติเหตุ ไม่น้อยกว่าปีละ 1 ครั้ง

5.1.2.4 ด้านบริหารงานวิชาการ และกิจกรรมตามหลักสูตร พบว่ากลุ่มเป้าหมายมีข้อเสนอแนะการบริหารงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์ปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดมหาสารคาม ในด้านบริหารงานวิชาการ และกิจกรรมตามหลักสูตร ดังนี้

หลักสูตรสถานศึกษาต้องครอบคลุมภาระงานการจัดการศึกษาทุกด้าน ให้ชุมชนมีส่วนร่วมในการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษามากขึ้น ควรจัดประสบการณ์ให้เด็กตามช่วงอายุ เพื่อให้เกิดความรู้ ทักษะ เพื่อพัฒนาทั้งด้านร่างกาย อารมณ์ จิตใจ สังคม และสติปัญญา ควรเขียนแผนการจัดประสบการณ์ เพื่อจะได้วางแผนในการจัดกิจกรรม ร่วมกับเด็กได้อย่างเหมาะสม สื่อการเรียนการสอน ต้องมีความหลากหลาย ควรจัดทำวิจัยในชั้นเรียนเพื่อนำผลการวิจัยมาพัฒนาการเรียนของเด็ก ควรมีการนิเทศเพื่อจะได้แนะนำการปฏิบัติงานในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กให้มีความสอดคล้องกับหลักสูตร ควรวัดและประเมินผลเด็กโดยใช้แบบสังเกตแบบทดสอบ ควรให้เด็กได้มีกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน เพื่อส่งเสริมพัฒนาการผ่านกิจกรรมต่าง ๆ ควรให้เด็กได้รับสารอาหารครบ 5 หมู่ ได้รับอาหารตามวัยที่เหมาะสม เพื่อให้มีพัฒนาการตามวัย ควรมีการประกันคุณภาพภายใน ตามที่กรมส่งเสริมการปกครองส่วนท้องถิ่นกำหนด เพื่อให้ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมีคุณภาพมาตรฐานเป็นที่ยอมรับของชุมชน

5.1.2.5 ด้านการมีส่วนร่วมและส่งเสริมสนับสนุน พบว่ากลุ่มเป้าหมายมีข้อเสนอแนะการบริหารงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์ปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดมหาสารคาม ในด้านการมีส่วนร่วมและส่งเสริมสนับสนุน ดังนี้

ควรมีการประชาสัมพันธ์ให้ชุมชนมีส่วนร่วมในการสนับสนุนงบประมาณในการพัฒนาศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ควรให้ประชาชนในพื้นที่ร่วมกันสอดส่องดูแลทรัพย์สินศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก เปิดโอกาสให้ชุมชนมีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ร่วมกันตรวจสอบอาคาร สนามเด็กเล่น ให้มีสภาพพร้อมใช้งานเป็นการป้องกันอันตรายที่จะเกิดขึ้นกับเด็กเล็ก ควรมีการจัดกิจกรรมปฐมนิเทศ ประชุม ผู้ปกครอง หรือการที่ครูไปเยี่ยมพบปะกับผู้ปกครองและเด็กเล็กที่บ้าน อันจะช่วยให้เกิดความสัมพันธ์ที่ดีระหว่างบ้านกับโรงเรียน และทำให้ครูได้รู้ได้เห็นข้อเท็จจริงเกี่ยวกับสภาพแวดล้อมต่าง ๆ ของเด็กเล็ก และนำ ข้อมูลไปวางแผนพัฒนาส่งเสริมช่วยเหลือในด้านต่าง ๆ ควรเปิดโอกาสให้ชุมชนได้ร่วมกิจกรรมกับศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก เพื่อที่จะทำให้ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมีความใกล้ชิดกับชุมชนเพื่อประโยชน์ในการขอความร่วมมือต่าง ๆ ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กควรให้บริการกับชุมชนในโอกาสต่าง ๆ ไม่ว่าจะเป็น อาคารสถานที่ หรือวัสดุอุปกรณ์ แก่ชุมชน ควรมีโครงการที่ให้เด็กได้เรียนรู้สิ่งที่เป็นเอกลักษณ์ภายในชุมชนโดยการให้ปราชญ์ภายในชุมชนมาเป็นวิทยากรให้ความรู้

5.1.2.6 ด้านส่งเสริมเครือข่ายการพัฒนาเด็กปฐมวัย พบว่ากลุ่มเป้าหมายมีข้อเสนอแนะการบริหารงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์ปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดมหาสารคาม ในด้านส่งเสริมเครือข่ายการพัฒนาเด็กปฐมวัย ดังนี้

ควรมีการจัดกิจกรรมเพื่อแสดงความคิดเห็น มีการเผยแพร่ผลงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเครือข่ายอย่างสม่ำเสมอ ควรมีการจัดอบรม สัมมนา ครู ผู้ดูแลเด็ก (ทักษะ) ระหว่าง องค์การปกครองส่วนท้องถิ่นระดับอำเภอ ระดับจังหวัด หรือระดับประเทศ เพื่อสร้างเครือข่าย ควรมีการจัดทำแผนการดำเนินงานของเครือข่าย เพื่อเป็นแนวทางในการพัฒนาการศึกษาปฐมวัย ควรมีเครือข่ายจากภาครัฐและเอกชนสนับสนุนงบประมาณศูนย์พัฒนาเด็กเล็กในส่วนที่ยังมีไม่เพียงพอ

5.2 อภิปรายผล

จากผลการวิจัยเรื่องการบริหารงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดมหาสารคาม สามารถอภิปรายผลได้ดังนี้

5.2.1 ระดับการระดับการบริหารงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดมหาสารคาม พบว่า โดยรวมอยู่ในระดับมาก กล่าวคือ ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กที่สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นต่าง ๆ มีความพร้อมที่จะปฏิบัติงาน ตามมาตรฐานการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กได้รับการสนับสนุนงบประมาณจากกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น ไม่ว่าจะเป็นงบประมาณด้านบุคลากร เงินสนับสนุนอาหารกลางวัน อาหารเสริม (นม) โรงเรียน สื่อการเรียนการสอน อีกทั้งองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่สังกัดยังสนับสนุนเพิ่มเติม สอดคล้องกับรัศมี ตูจินดา (2557) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง การบริหารงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดสิงห์บุรี พบว่า การบริหารงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดสิงห์บุรี อยู่ในระดับปฏิบัติมาก ผลการวิจัยปรากฏเช่นนี้ เนื่องจากศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จัดตั้งขึ้นเพื่อตอบสนองนโยบายของกระทรวงมหาดไทยในเรื่องการจัดทำการศึกษาท้องถิ่นให้ได้คุณภาพและเป็นมาตรฐาน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจึงต้องจัดการศึกษาระดับปฐมวัยภายใต้ความร่วมมือของชุมชนเพื่อกระจายโอกาสการเตรียมความพร้อมและพัฒนาเด็กโดยองค์รวมอย่างเหมาะสมตามวัย เต็มตามศักยภาพ ตลอดจนเพื่อแบ่งเบาภาระของผู้ปกครอง และเป็นพื้นฐานในระดับการศึกษาที่สูงขึ้นต่อไป ดังนั้น การบริหารงานจึงเป็นกิจกรรมของผู้บริหารและบุคลากรทั้งหลายจะต้องร่วมมือกันดำเนินงานเพื่อให้การบริหารการศึกษา เป็นการพัฒนาให้เด็กมีความสมบูรณ์ทั้งทางร่างกาย อารมณ์ สังคม จิตใจและสติปัญญาเต็มศักยภาพ สอดคล้องกับชัชวาลย์ จิ๋ว (2550) ได้ศึกษาการประเมินผลการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นแบบมีส่วนร่วม กรณีศึกษาในเขตพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลคูเมือง อำเภอมือเหล็ก จังหวัดบุรีรัมย์ พบว่า โดยภาพรวม อยู่ในระดับมาก

จากผลการวิจัยเรื่องการบริหารงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดมหาสารคาม สามารถอภิปรายผลรายด้านได้ ดังนี้

5.2.1.1 ระดับการบริหารงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดมหาสารคาม ด้านการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก พบว่า โดยรวมอยู่ในระดับมาก กล่าวคือ ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น มีการจัดทำแผนพัฒนาการศึกษา แผนปฏิบัติการประจำปีงบประมาณ มีการจัดตั้งคณะกรรมการศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเพื่อให้คำแนะนำ กำหนดแนวทางการดำเนินงานในด้านต่าง ๆ ให้มีคุณภาพ มีการปฏิบัติตามกฎหมายหนังสือสั่งการอย่างเคร่งครัด สอดคล้องกับทองบัว นาจอมทอง (2559) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง แนวทางพัฒนาการปฏิบัติงานตามมาตรฐานการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตอำเภอมือเหล็ก จังหวัดร้อยเอ็ด พบว่า ด้านการบริหารจัดการ อยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเนื่องจากศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมีคณะกรรมการดำเนินการตรวจสอบการใช้งบประมาณศูนย์พัฒนาเด็กเล็กอย่างเหมาะสม ทำให้การใช้งบประมาณเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาของเด็กเล็กมีความต่อเนื่องและเกิดประสิทธิภาพสูงสุด สอดคล้องกับจันทร์ชาน ยิ้มเข้ม (2557) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง แนวทางการดำเนินงานตามมาตรฐานด้านการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัด

สุโขทัย พบว่า การดำเนินงานตามมาตรฐานด้านการบริหารจัดการ ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดสุโขทัย โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก อาจเนื่องมาจาก ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมีมาตรฐานการดำเนินงานที่ต้องปฏิบัติจึงทำให้ครูต้องศึกษาการดำเนินงานตามมาตรฐานเพื่อนำผลการศึกษามาเป็นแนวทาง และพัฒนาการบริหารงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กให้มีคุณภาพและเกิดประสิทธิผล

5.2.1.2 ระดับการบริหารงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดมหาสารคาม ด้านบุคลากร พบว่า โดยรวมอยู่ในระดับมาก กล่าวคือ ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมีการกำหนดหน้าที่ความรับผิดชอบของบุคลากร ครูมีคุณสมบัติตรงตามตำแหน่ง สัดส่วนครูต่อเด็กเล็กมีความเหมาะสม ผู้บริหารมีความรู้ความเข้าใจในการศึกษาตลอดจนสนับสนุนงบประมาณในการจัดการศึกษา สอดคล้องกับปรีศณี เจริญใจ (2551) ทำการวิจัยเรื่องการพัฒนาคุณภาพศูนย์พัฒนาเด็กเล็กตามทัศนะขององค์การบริหารส่วนตำบลเทพเสด็จ พบว่า ด้านบุคลากรอยู่ในระดับมาก และกลุ่มตัวอย่างมีความคิดเห็นว่าการส่งเสริมผู้ดูแลเด็กให้มีคุณภาพตรงตามมาตรฐานวิชาชีพ ส่งเสริมผู้ดูแลเด็กให้ได้รับการพัฒนาความรู้ความสามารถในการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็กให้มีคุณภาพ สอดคล้องกับวีรศิมิ ตูจินดา (2557) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง การบริหารงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดสิงห์บุรี พบว่า ด้านบุคลากรอยู่ในระดับมาก คือครูมีความรู้ความสามารถ และมีประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน พนักงานส่วนตำบลที่มีหน้าที่เกี่ยวข้องด้านการจัดการศึกษา มีความรู้ ความสามารถในการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สัดส่วนเด็กต่อครูผู้ดูแลเด็กมีความเหมาะสม ผู้บริหารมีความรู้ความเข้าใจในการดำเนินงานจัดการศึกษาเด็กเล็กและหัวหน้าศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมีความรู้ความสามารถในการบริหารจัดการศึกษาศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ครูมีความรู้ความสามารถ และมีประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน พนักงานส่วนตำบลที่มีหน้าที่เกี่ยวข้องด้านการจัดการศึกษา มีความรู้ ความสามารถในการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ที่ผลการวิจัยอยู่ในระดับปฏิบัติการที่มาก เนื่องจากกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นได้สนับสนุนให้ครูได้ศึกษาต่อในระดับชั้นปริญญาตรี คณะครุศาสตร์ สาขาการศึกษาปฐมวัย เพื่อนำความรู้ที่ได้มาใช้ในการพัฒนาการเรียนการสอนตลอดจนได้จัดทำโครงการอบรม สัมมนาให้กับพนักงานส่วนท้องถิ่นเพื่อเพิ่มพูนความรู้ด้านการศึกษาอย่างสม่ำเสมอทุกปีงบประมาณ

5.2.1.3 ระดับการบริหารงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดมหาสารคาม ด้านอาคารสถานที่ สิ่งแวดล้อม และความปลอดภัยศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก พบว่า โดยรวมอยู่ในระดับมาก กล่าวคือ ส่วนใหญ่ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กได้รับงบประมาณจากกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น ในการก่อสร้างศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ซึ่งได้ก่อสร้างตามแบบแปลนที่กำหนด ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กจึงมีอาคารเรียนที่เหมาะสม มีพื้นที่ใช้สอยในอาคารเหมาะสมสะอาด มีอุปกรณ์ตัดไฟภายในบริเวณอาคาร มีการติดตั้งอุปกรณ์ดับเพลิง มีการฝึกซ้อมป้องกันการอุบัติภัย สอดคล้องกับจิราวุฒิสีมาธิรักษ์ (2553) ซึ่งได้ทำการวิจัยเรื่องการบริหารงานจัดการศึกษาศูนย์พัฒนาเด็กเล็กตามมาตรฐานกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น ในจังหวัดเลย ผลการวิจัยพบว่า ด้านอาคารสถานที่สิ่งแวดล้อม และความปลอดภัย โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก และสอดคล้องกับสมคิด คำดี (2553) ทำการวิจัยเรื่องการบริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็กตามทัศนะของคณะกรรมการบริหารสังกัดเทศบาลในจังหวัดชลบุรี พบว่า ด้านงานอาคารสถานที่และสิ่งแวดล้อมในภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ

ได้แก่ การควบคุมดูแลอาคารให้เกิดความปลอดภัย เกิดความสะดวกสบาย ความเพียงพอและเหมาะสมกับเด็ก การรักษาความปลอดภัยในทรัพย์สินของทางราชการ

5.2.1.4 ระดับการบริหารงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดมหาสารคาม ด้านบริหารงานวิชาการ และกิจกรรมตามหลักสูตร พบว่า โดยรวมอยู่ในระดับมาก กล่าวคือครูจัดประสบการณ์และกิจกรรมประจำวัน โดยคำนึงถึงคุณลักษณะเด็กแต่ละช่วงวัย มีการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา เพื่อมุ่งพัฒนาผู้เรียนให้มีความพร้อมในทุกด้าน จัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน เช่นการจัดวันพ่อ วันแม่ วันเด็ก และโครงการต่าง ๆ ดำเนินงานด้านโภชนาการ ตามแนวทางการดำเนินงานโภชนาการในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กของกรมอนามัย ครูเขียนแผนการจัดประสบการณ์ เพื่อให้เด็กพัฒนาครบทุกด้าน มีการประกันคุณภาพภายในการวัดและประเมินผลที่เป็นไปตามหลักเกณฑ์ที่กำหนด ครูใช้สื่อในการจัดการเรียนการสอน และมีการนิเทศ ติดตาม การปฏิบัติงานภายในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สอดคล้องกับกนกอร อุณาพรหม (2555) ซึ่งทำการวิจัยเรื่องการจัดการศึกษาศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์การบริหารส่วนตำบลในเขตพื้นที่อำเภอเมืองจังหวัดนครพนม ผลการวิจัยพบว่า ด้านวิชาการและกิจกรรมตามหลักสูตร โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่ามีความคิดเห็นระดับมากทุกข้อ ได้แก่ จัดทำสื่อการเรียนการสอนให้สอดคล้องกับกิจกรรมตามหลักสูตร จัดกิจกรรมในห้องเรียนและนอกห้องเรียนให้เหมาะสมกับพัฒนาการของเด็ก และจัดหาสื่อการเรียนการสอนและของเล่นให้มีจำนวนเพียงพอหลากหลาย และเหมาะสมกับเด็ก สอดคล้องกับ ทองบัว นาจอมทอง (2559) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง แนวทางพัฒนาการปฏิบัติงานตามมาตรฐานการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตอำเภอเมืองจังหวัดร้อยเอ็ด พบว่า ด้านบริหารงานวิชาการ และกิจกรรมตามหลักสูตร อยู่ในระดับมาก ที่เป็นเช่นนี้เพราะศูนย์พัฒนาเด็กเล็กได้มีการจัดโภชนาการมีความเหมาะสมส่งเสริมให้เด็กได้รับสารอาหารครบทั้ง 5 หมู่ การส่งเสริมสุขภาพอนามัยของผู้เรียน มีความสม่ำเสมอ เช่น การตรวจสุขภาพ การแปรงฟัน การจัดกิจกรรมพัฒนาด้านร่างกาย สร้างสุขนิสัยที่ดี ให้มีความเหมาะสมกับวัย

5.2.1.5 ระดับการบริหารงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดมหาสารคาม ด้านการมีส่วนร่วมส่งเสริมสนับสนุน พบว่า โดยรวมอยู่ในระดับมาก กล่าวคือ ครอบครัวยุวมชน องค์กรเอกชน องค์กรรัฐ สถาบันการศึกษา และศาสนสถาน มีส่วนร่วมในการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา สนับสนุนทรัพยากรให้แก่ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ร่วมกิจกรรมวันสำคัญทางศาสนา ประเพณี และโอกาสต่าง ๆ ของท้องถิ่น จัดกิจกรรมปฐมนิเทศ ประชุมผู้ปกครอง และเยี่ยมบ้านนักเรียนร่วมพัฒนาปรับปรุงอาคารสถานที่ ดูแลความปลอดภัยทรัพย์สินภายในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ให้บริการแก่ครอบครัวยุวมชน และท้องถิ่น ในโอกาสต่าง ๆ ให้ประชาชนชาวบ้าน มาถ่ายทอดภูมิปัญญาท้องถิ่นแก่บุคลากรและเด็กเล็ก สอดคล้องกับ บัณฑิตมี ตูจันดา (2557) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง การบริหารงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดสิงห์บุรี พบว่า ด้านการมีส่วนร่วมส่งเสริมสนับสนุน โดยภาพรวมมีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก คือมีการประชุมชี้แจง และปฐมนิเทศผู้ปกครองก่อนเปิดภาคเรียนรองลงมา คือครูออกเยี่ยมบ้านของเด็กเป็นประจำอย่างสม่ำเสมอ และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเผยแพร่ประชาสัมพันธ์กิจกรรมการดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กอย่างต่อเนื่อง นั้นแสดงให้เห็นถึงการดำเนินงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นภายใต้มาตรฐานการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในด้านการมีส่วนร่วมและ

การสนับสนุนจากชุมชนที่กำหนดแนวทางการดำเนินงานโดยให้มีการประชุมชี้แจงให้ประชาชนในท้องถิ่นได้รับทราบ มีการประสานงาน และประชาสัมพันธ์การดำเนินงานแก่ประชาชน อันจะก่อให้เกิดความร่วมมือและการสนับสนุนจากชุมชน การจัดให้มีกิจกรรมระหว่างศูนย์พัฒนาเด็กเล็กและผู้ปกครอง จะส่งผลให้เกิดการทำงานที่ส่งผลดีในภาพรวมเนื่องจากผู้ปกครอง ชุมชน มีความเข้าใจในเรื่องของการบริหาร การจัดการเรียนรู้ และการจัดกิจกรรมต่าง ๆ ของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สอดคล้องกับสุนิษา อรัญมิตร (2552) ได้วิจัยเรื่องการดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก กรณีศึกษา ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กองค์การบริหารส่วนตำบลห้วยยาง อำเภอกระนวน จังหวัดขอนแก่น พบว่าสภาพการดำเนินงานของศูนย์เด็กเล็กด้านการมีส่วนร่วมและการสนับสนุนจากชุมชน โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก และพิจารณาค่าเฉลี่ยสูงสุดสามอันดับแรก ได้แก่ ผู้ปกครองเด็ก ประชาชน และหน่วยงานต่าง ๆ ในพื้นที่ขององค์การบริหารส่วนตำบล ได้มีส่วนร่วมสนับสนุนการจัดกิจกรรมของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กทุกครั้ง ผู้ปกครองให้ความช่วยเหลือและร่วมกิจกรรมของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กทุกครั้ง และประสานงานกับชุมชนในการพัฒนาศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก

5.2.1.6 ระดับการบริหารงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดมหาสารคาม ด้านส่งเสริมเครือข่ายการพัฒนาเด็กปฐมวัย พบว่า โดยรวมอยู่ในระดับมาก กล่าวคือ ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กจัดตั้งเครือข่าย เพื่อสร้างความเข้มแข็งในการพัฒนาเด็กปฐมวัย มีการจัดประชุมครู ผู้ดูแลเด็ก (ทักซะ) ระหว่างองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเพื่อกำหนดแผนความร่วมมือในการดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กอย่างต่อเนื่อง ได้รับการสนับสนุนงบประมาณ ในการดำเนินกิจกรรม ตามระเบียบกฎหมาย หนังสือสั่งการของทางราชการ สอดคล้องกับจิราวุฒิ สีมารักษ์ (2553) ซึ่งได้ทำการวิจัยเรื่องการดำเนินงานจัดการศึกษาศูนย์พัฒนาเด็กเล็กตามมาตรฐานกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น ในจังหวัดเลย ผลการวิจัย พบว่า ด้านส่งเสริมเครือข่ายการพัฒนาเด็กปฐมวัย การดำเนินงานจัดการศึกษาศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ตามมาตรฐานกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น ในจังหวัดเลย โดยรวมอยู่ในระดับมาก และสอดคล้องกับเพียงนา มนยฤทธิ์ (2554) ได้วิจัยเรื่องการปฏิบัติงานตามมาตรฐานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในอำเภอ ธาตุพนม จังหวัดนครพนม พบว่าการปฏิบัติงานตามมาตรฐานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ด้านการส่งเสริมเครือข่ายการพัฒนาปฐมวัย อยู่ในระดับมาก

5.3 ข้อเสนอแนะ

จากผลการวิจัยการบริหารงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดมหาสารคาม ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะดังนี้

5.3.1 ข้อเสนอแนะจากผลการวิจัย

5.3.1.1 ด้านการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก พบว่า การสนับสนุนงบประมาณจากองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น มีค่าเฉลี่ยอยู่ในลำดับสุดท้าย ดังนั้นศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ควรมีการจัดทำแผนงานโครงการเพื่อขอรับงบประมาณสนับสนุนจากองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเพิ่มเติม

5.3.1.2 ด้านด้านบุคลากร พบว่า ความรู้ความเข้าใจในการจัดการศึกษาของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก มีค่าเฉลี่ยอยู่ในลำดับสุดท้าย ดังนั้น ผู้บริหารควรมีสนับสนุนการจัดการศึกษาของศูนย์

พัฒนาเด็กเล็ก ควรเข้ารับการอบรมเพื่อเพิ่มเติมความรู้และนำความรู้มาใช้ในการจัดการศึกษาของ ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กต่อไป

5.3.1.3 ด้านอาคารสถานที่ สิ่งแวดล้อม และความปลอดภัยศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก พบว่า ห้องปฐมพยาบาล แยกเป็นสัดส่วน มีอุปกรณ์ปฐมพยาบาล ตู้ยา เครื่องเวชภัณฑ์ที่จำเป็น มีค่าเฉลี่ย อยู่ในลำดับสุดท้าย ดังนั้น ศูนย์พัฒนาเด็กควรจัดทำห้องพยาบาล และจัดหาอุปกรณ์ เครื่องเวชภัณฑ์ ที่จำเป็น เพื่อจะได้เป็นห้องปฐมพยาบาลเด็กเล็กเบื้องต้นก่อนจะส่งไปรักษาที่โรงพยาบาลต่อไป

5.3.1.4 ด้านบริหารงานวิชาการ และกิจกรรมตามหลักสูตร พบว่า การให้ครูจัดทำวิจัย ในชั้นเรียนเพื่อพัฒนาการจัดกิจกรรมการเรียนรู้หรือพัฒนาพฤติกรรมของผู้เรียน มีค่าเฉลี่ยอยู่ใน ลำดับสุดท้าย ดังนั้น ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กควรส่งเสริมให้ครูมีการจัดทำวิจัยในชั้นเรียนมากขึ้น เพื่อให้ครู รู้วิธีการแก้ไขปัญหาหรือพัฒนาผู้เรียนและเป็นการสร้างนวัตกรรมทางการศึกษามาช่วยในการจัดการ เรียนการสอน นอกจากนี้จะมีความสำคัญต่อผู้เรียนแล้วยังมีความสำคัญต่อครูผู้สอนที่จะพัฒนาการ จัดการเรียนการสอนของตนเองและพัฒนาทักษะการทำวิจัย เพื่อนำไปสู่การขอผลงานทางวิชาการ

5.3.1.5 ด้านการมีส่วนร่วมส่งเสริมสนับสนุน พบว่า การให้ปราชญ์ชาวบ้าน มา ถ่ายทอดภูมิปัญญาท้องถิ่นแก่บุคลากรและเด็กเล็ก มีค่าเฉลี่ยอยู่ในลำดับสุดท้าย ดังนั้น ศูนย์พัฒนา เด็กเล็ก ควรจัดทำโครงการ โดยให้ปราชญ์ชาวบ้าน หรือผู้มีความรู้มาถ่ายทอดความรู้แก่บุคลากรและ เด็กเล็ก เพื่อให้เด็กได้เรียนรู้วัฒนธรรมประเพณีของท้องถิ่น สร้างความรอบรู้และพัฒนาการทางด้าน ต่าง ๆ ให้แก่เด็กเล็ก

5.3.1.6 ด้านส่งเสริมเครือข่ายการพัฒนาเด็กปฐมวัย พบว่า การสนับสนุนงบประมาณ จากเครือข่าย สมาคม ชมรม ในการดำเนินกิจกรรม ตามระเบียบกฎหมาย หนังสือสั่งการของทาง ราชการ มีค่าเฉลี่ยอยู่ในลำดับสุดท้าย ดังนั้น ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ควรมีการประชาสัมพันธ์การ ดำเนินงาน เปิดโอกาสให้ชุมชนหรือผู้มีส่วนร่วมต่าง ๆ เข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนาศูนย์พัฒนาเด็ก เล็ก สนับสนุน งบประมาณ ส่งเสริมความมีระหว่างชุมชนกับศูนย์พัฒนาเด็กเล็กให้มากขึ้น

5.3.2 ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

5.3.2.1 ควรศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการบริหารงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดองค์กร ปกครองส่วนท้องถิ่น

5.3.2.2 ควรศึกษาแนวทางการสร้างเครือข่ายของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดองค์กร ปกครองส่วนท้องถิ่น

5.3.2.3 ควรศึกษาความคิดเห็นจากครู ครูผู้ดูแลเด็ก (ทักษะ) ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัด องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

บรรณานุกรม

1. ภาษาไทย

- กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น. (2559). *มาตรฐานการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2559*.
- กรมอนามัย. (2547). *คู่มือการดำเนินงานโครงการศูนย์เด็กเล็กน่ายุ่*. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ องค์การรับส่งสินค้าและพัสดุภัณฑ์.
- กระทรวงศึกษาธิการ. (2546). *คู่มือหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2546*. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ ครูสภาลาดพร้าว
- กุลยา ตันติผลาชีวะ. (2547). *การจัดกิจกรรมการเรียนรู้สำหรับเด็กปฐมวัย*. กรุงเทพฯ : เอ็ดดิสันเพรสโปรดักส์.
- จรีลักษณ์ รัตนพันธ์. (2558). *ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก*. เข้าถึงได้จาก <https://shorturl.asia/nVxqc>
- ชนาธิป บุษมาาศ. (2022). *การพัฒนาหนังสือเพื่อส่งเสริมพัฒนาการเด็กปฐมวัย*. บทความวิชาการ คณะครุศาสตร์มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรี
- ชูศักดิ์ เทียงตรง. (2543). *ระบบการเมืองการปกครองฝรั่งเศส*. นนทบุรี : สถาบันพระปกเกล้าโกสสินทร์วงศ์ .
- ธีระ รุญเจริญ. (2550). *การบริหารโรงเรียนยุคปฏิรูปการศึกษา*. กรุงเทพฯ : เอ็กชเปอร์เน็ต.
- นครินทร์ เมฆไตรรัตน์. (2547). *สารานุกรมการปกครองท้องถิ่นไทย*. หมวดแนวคิดพื้นฐาน : รัฐกับการปกครองท้องถิ่น. สถาบันพระปกเกล้า. กรุงเทพฯ : ธรรมดาเพรส.
- ประกาศกระทรวงศึกษาธิการ. (2563). *เรื่องนโยบายและแนวปฏิบัติในการจัดการศึกษาและการเรียนรู้สำหรับเด็กปฐมวัย*. ประกาศ ณ วันที่ 7 สิงหาคม พ.ศ. 2563
- ปรีศนี เจริญใจ. (2546). *การพัฒนาคุณภาพศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์การบริหารส่วนตำบลเทพเสด็จ อำเภอดอยสะเก็ด จังหวัดเชียงใหม่*. การค้นคว้าอิสระรัฐประศาสนศาสตร์ ปารณีย์ ณ นคร, กัญกร เอี่ยมพญา, นิวัตต์ น้อยมณี. (2564). *แบบภาวะผู้นำที่ส่งผลต่อการบริหารงานตามมาตรฐานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดฉะเชิงเทรา*. วารสาร เทคโนโลยีและสื่อสารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์มหาวิทยาลัยมหาสารคาม
- ศศิพันธุ์ เปี่ยมเปี่ยมสิน และคณะ. (2561). *การศึกษาปฐมวัย*. ศูนย์บริการสื่อและ สิ่งพิมพ์กราฟ ฟิคไซท์. สืบค้นจาก shorturl.asia/8us00
- พิมพ์พิชชา ศรีลับซ้าย. (2562). *การบริหารงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กของผู้บริหารการศึกษา สังกัดองค์การบริหารส่วนตำบล จังหวัดนนทบุรี*. บทความวิจัย วารสารมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชพฤกษ์
- เยาวพา เดชะคุปต์. (2542). *การบริหารและการนิเทศการศึกษาปฐมวัย*. กรุงเทพฯ : เจ้าพระยาระบบการพิมพ์.
- วีโรจน์ สารรัตน์. (2555). *แนวคิด ทฤษฎี และประเด็นเพื่อการบริหารทางการศึกษา* (พิมพ์ครั้งที่ 8). กรุงเทพฯ : ทิพย์วิสุทธิ

- สันติ บุญภิรมย์. (2552). *หลักการบริหารการศึกษา*. กรุงเทพฯ : บุ๊คพ้อยท์
- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2550). *สภาวะการศึกษาไทย ปี 2550/2551 ปัญหาความเสมอภาคและคุณภาพของ การศึกษาไทย*. กรุงเทพฯ : ผู้แต่ง.
- สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน
กระทรวงศึกษาธิการ. (2560). *หลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2560*. สืบค้นจาก <http://1ab.in/bUD>
- สุนิษา อรัญมิตร. (2552). *การดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก กรณีศึกษาศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก องค์การบริหารส่วนตำบลห้วยยาง อำเภอกระนวน จังหวัดขอนแก่น*. รายงานการศึกษา อิศระ ศศ.ม. (การบริหารการศึกษา). ขอนแก่น : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- อภิวัฒน์ บุตรโสภา. (2560). *การจัดการศึกษาระดับปฐมวัยของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก*. Journal of Roi Kaensarn Academi. สืบค้นจาก shorturl.asia/Ym9hS
- อุทัย หิรัญโต. (2523). *“การปกครองท้องถิ่น”*. กรุงเทพฯ : โอเดียนสโตร์

2. วิทยานิพนธ์

- กนกอร อุณาพรหม. (2555). *การจัดการศึกษาศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดองค์การบริหารส่วนตำบลในเขตพื้นที่อำเภอเมืองจังหวัดนครพนม*. วิทยานิพนธ์ปริญญารัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร.
- กษิต์เดช จิ์น้อย. (2550). *การประเมินผลการดำเนินงาน ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์การปกครองส่วนท้องถิ่นแบบมีส่วนร่วม : กรณีศึกษาในเขตพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลตูมใหญ่ อำเภอเมือง จังหวัดบุรีรัมย์*. วิทยานิพนธ์ปริญญารัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชา นโยบาย สาธารณะ, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- จันทรา ยิ้มเข็ม. (2557). *แนวทางการดำเนินงานตามมาตรฐานด้านการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดองค์การปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดสุโขทัย*. วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม
- จันทิมา จันทร์สุวรรณ. (2558). *การบริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็กของเทศบาล*. ดุษฎีนิพนธ์ปริญญาปรัชญาดุษฎีบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- จิราวุฒิ สีมาร์กษ. (2553). *การดำเนินงานจัดการศึกษาศูนย์พัฒนาเด็กเล็กตามมาตรฐานกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นในจังหวัดเลย*. วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย.
- ทองป๋วย นาจอมทอง. (2559). *แนวทางพัฒนาการปฏิบัติงานตามมาตรฐานการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดองค์การปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตอำเภอเมือง จังหวัดร้อยเอ็ด*. วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารจัดการศึกษา, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม

- นนทยา รัตประจิด. (2548). *การศึกษาความต้องการในการจัดการศึกษาปฐมวัยในสถานศึกษาปฐมวัยของกองทัพอากาศ*. วิทยานิพนธ์ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต, สาขาการศึกษาปฐมวัย, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- รัศมี ตูจินดา. (2557). *การบริหารงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดสิงห์บุรี*. วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยราชภัฏกาญจนบุรี.
- สมเกียรติ สุวรรณธานี. (2552). “*การมีส่วนร่วมของประชาชนในการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่น ในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลประทาย*” *จังหวัดนครราชสีมา*. วิทยานิพนธ์ปริญญารัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยอีสาน.
- สมคิด คำดี. (2553). *การบริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็กตามทัศนะของคณะกรรมการบริหารสังกัดเทศบาลในจังหวัดชลบุรี*. วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี.
- สมบัติ สิงห์คำ. (2550). *ศึกษาปัญหาการจัดการศึกษาระดับปฐมวัยของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสิงห์บุรี*. วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี.

3. ภาษาอังกฤษ

- Buford, K. (1997). *Parent Perception of Early Childhood Education*. Dissertation Abstracts International. 66(3)
- Den, F. (2000). *Studies in safety promotion for preschool children*.
- Fantuzzo, J.W. (2000). *Family involvement: a multivariate assessment of family*
- Herbert A. Simon. (1747). *Administrative Behavior*. New York: Macmillian.

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก
รายชื่อผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือ

รายชื่อผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือ

- | | |
|-----------------|--|
| 1. ชื่อ-นามสกุล | นายบุญถม พลศรี |
| วุฒิการศึกษา | รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต (รป.ม.) |
| สาขา | รัฐประศาสนศาสตร์ |
| สถาบัน | มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม |
| สถานที่ทำงาน | องค์การบริหารส่วนตำบลโคกพระ |
| ตำแหน่ง | นายกองค์การบริหารส่วนตำบลโคกพระ |
| 2. ชื่อ-นามสกุล | นายศุภชัย ดอนสามารถ |
| วุฒิการศึกษา | ครุศาสตรมหาบัณฑิต (ค.ม.) |
| สาขา | การบริหารการศึกษา |
| สถาบัน | มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม |
| สถานที่ทำงาน | โรงเรียนสง่างสงเปลือยวิทยาคม |
| ตำแหน่ง | ผู้อำนวยการโรงเรียน |
| 3. ชื่อ-นามสกุล | ดร. จักรี ศรีจารุเมธีญาณ |
| วุฒิการศึกษา | รัฐประศาสนศาสตรดุษฎีบัณฑิต (รป.ด.) |
| สาขา | รัฐประศาสนศาสตร์ |
| สถาบัน | มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม |
| สถานที่ทำงาน | มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตอีสาน |
| ตำแหน่ง | ประธานหลักสูตร/อาจารย์ประจำหลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรบัณฑิตสาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ |

ภาคผนวก ข
หนังสือขอความอนุเคราะห์



มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย
วิทยาเขตอีสาน

๐/๗๓ หมู่ ๑๒ ตำบลในเมือง
อำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น ๔๐๐๐๐๐
โทร ๐ ๔๓๒๕ ๓๔๔๘ โทรสาร ๐ ๔๓๒๕ ๕๓๑๖
www.mruc.ac.th

ที่ อว ๗๙๑๔/ว๐๔๒๐

๒๗ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๖

เรื่อง ขอบความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือวิจัย

เจริญพร นายบุญถม พลศรี

ด้วย นายวิษุ ฉัตรศรี เลขทะเบียนนักศึกษา ๖๔๒๐๔๔๐๔๓๒๐๑๘ นักศึกษาหลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา รุ่นที่ ๑๐/๒๕๖๔ กำลังทำสารนิพนธ์ เรื่อง “การบริหารงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดมหาสารคาม (THE ADMINISTRATION OF CHILD DEVELOPMENT CENTERS UNDER THE LOCAL GOVERNMENT ORGANIZATION, MAHA SARAKHAM PROVINCE)” ซึ่งในการศึกษาครั้งนี้จำเป็นต้องให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบและพิจารณาเนื้อหาของเครื่องมือการวิจัยก่อนที่จะนำไปใช้เก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อทำการศึกษาต่อไป

ในการนี้ เห็นว่าท่านเป็นผู้มีความรู้ ความสามารถ และมีประสบการณ์เป็น อย่างดี จึงใคร่ขอความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญในการตรวจสอบและพิจารณาเครื่องมือวิจัยของนักศึกษา และหวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดีเช่นเคย ขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

จึงเจริญพรมมาเพื่อพิจารณา

ขอเจริญพร

(พระครูสุตฺถจริยวิธาน, ผศ.ดร.)

รองอธิการบดี

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตอีสาน

ปฏิบัติการแทนอธิการบดี

มีนัดต่อพวันเป็นอยู่
เจ้าอาวาส

หลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตอีสาน

ติดต่อประสานงาน : นายวิษุ ฉัตรศรี ๐๘๘-๗๔๒๗๑๕๓

นายบุญถม พลศรี
นายกองค์การบริหารส่วนตำบลโคกพระ



มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย
วิทยาเขตอีสาน
๑/ตล พยุ ๒๒ ตำบลในเมือง
อำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น ๔๐๐๐๐
โทร ๐ ๔๓๒๔ ๖๖๖๘ โทรสาร ๐ ๔๓๒๔ ๖๖๖๒
www.mru.ac.th

ที่ ฮว ๗๙๑๔/ว๐๔๒๐

๒๗ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๖

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือวิจัย

เจริญพร นายสุภชัย ดอนสามารถ

ด้วย นายวิษุ ฉัตรศรี เลขทะเบียนนักศึกษา ๖๔๒๐๔๔๐๔๓๒๐๑๘ นักศึกษาลัทธิศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา รุ่นที่ ๑๐/๒๕๖๔ กำลังทำสารนิพนธ์ เรื่อง “การบริหารงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดมหาสารคาม (THE ADMINISTRATION OF CHILD DEVELOPMENT CENTERS UNDER THE LOCAL GOVERNMENT ORGANIZATION, MAHA SARAKHAM PROVINCE)” ซึ่งในการศึกษาครั้งนี้จำเป็นต้องให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบและพิจารณาเนื้อหาของเครื่องมือการวิจัยก่อนที่จะนำไปใช้เก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อทำการศึกษาต่อไป

ในการนี้ เห็นว่าท่านเป็นผู้มีความรู้ ความสามารถ และมีประสบการณ์เป็น อย่างดี จึงใคร่ขอความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญในการตรวจสอบและพิจารณาเครื่องมือวิจัยของนักศึกษา และหวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดีเช่นเคย ขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

จึงเจริญพรมมาเพื่อพิจารณา

ขอเจริญพร

(พระครูสุจริยวัฒน์, ผศ.ดร.)

รองอธิการบดี

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตอีสาน
ปฏิบัติการแทนอธิการบดี

- ยินดีเป็นผู้ให้คำตอบ

(นายสุภชัย ดอนสามารถ)

หลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตอีสาน
ติดต่อประสานงาน : นายวิษุ ฉัตรศรี ๐๘๘-๗๔๒๗๑๕๓



บันทึกข้อความ

ส่วนงาน บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตอีสาน โทร. ๐-๔๓๒๔-๑๘๕๕

ที่ อว ๗๙๑๔/๐๐๗๗

วันที่ ๒๗ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๖

เรื่อง ขอบความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือวิจัย

เจริญพร ดร.จักรี ศรีจารุเมธีญาณ

ด้วย นายวิษุ ฉัตรศรี เลขทะเบียนนักศึกษา ๖๔๒๐๔๔๐๔๓๒๐๑๘ นักศึกษาหลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา รุ่นที่ ๑๐/๒๕๖๔ กำลังทำสารนิพนธ์ เรื่อง “การบริหารงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดมหาสารคาม (THE ADMINISTRATION OF CHILD DEVELOPMENT CENTERS UNDER THE LOCAL GOVERNMENT ORGANIZATION, MAHA SARAKHAM PROVINCE)” ซึ่งในการศึกษาครั้งนี้จำเป็นต้องให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบและพิจารณาเนื้อหาของเครื่องมือการวิจัยก่อนที่จะนำไปใช้เก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อทำการศึกษาต่อไป

ในการนี้ เห็นว่าท่านเป็นผู้มีความรู้ ความสามารถ และมีประสบการณ์เป็นอย่างดี จึงใคร่ขอความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญในการตรวจสอบและพิจารณาเครื่องมือวิจัยของนักศึกษา และหวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดีเช่นเคย ขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

จึงเจริญพรมมาเพื่อโปรดพิจารณา

(พระครูสุธีจรรย์วัฒน์, ผศ.ดร.)

รองอธิการบดี

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตอีสาน

(ดร.จักรี ศรีจารุเมธีญาณ)



มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย
วิทยาเขตอีสาน

๗/เขต ๗๗ ๑๓ ตำบลในเมือง
อำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น ๔๐๐๐๐
โทร. ๐ ๔๓๒๓ ๑๑๑๑ โทรสาร ๐ ๔๓๒๓ ๑๑๑๒
www.mru.ac.th

ที่ อว ๗๔๑๔/๐๖๒๔

๒๔ มีนาคม ๒๕๖๖

เรื่อง ขออนุญาตลงพื้นที่เก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อการวิจัย

เรียน ท้องถิ่นจังหวัดมหาสารคาม

ดำเนินการด้วยระบบคอมพิวเตอร์ เลขที่ ๒๖๐๗	จังหวัดมหาสารคาม
<input checked="" type="radio"/> ฝ่ายบริหารทั่วไป	<input type="radio"/> กลุ่มงานมาตรฐานฯ
<input type="radio"/> กลุ่มงานส่งเสริมฯ	<input type="radio"/> กลุ่มงานกฎหมายฯ
<input type="radio"/> กลุ่มงานการเงินฯ	<input type="radio"/> กลุ่มงานประสานฯ

เนื่องด้วย นายวิษุ ฉัตรศรี เลขทะเบียนนักศึกษา ๖๔๒๐๔๔๐๔๓๒๐๑๘ นักศึกษาหลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา รุ่นที่ ๑๐/๒๕๖๔ กำลังทำสารนิพนธ์ เรื่อง “การบริหารงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดมหาสารคาม” ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต โดยมี ดร.อัครเดช นิละโยธิน เป็นที่ปรึกษาสารนิพนธ์

ดังนั้น เพื่อความถูกต้องสมบูรณ์ของข้อมูลเกี่ยวกับหน่วยงานที่ใช้ในการทำสารนิพนธ์ และเป็นไปตามกระบวนการของการทำสารนิพนธ์ดังกล่าว มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตอีสาน จึงใคร่ขอความอนุเคราะห์ข้อมูลเพื่อใช้ประกอบเป็นข้อมูลเบื้องต้นในการทำสารนิพนธ์และขออนุญาตใช้หน่วยงานของท่านเป็นพื้นที่ในการทำสารนิพนธ์เป็นลำดับต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อพิจารณาให้ความอนุเคราะห์ และขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(ดร.เอกชาตรี สุขเสน)

ผู้ช่วยอธิการบดีวิทยาเขตอีสาน

รักษาการแทนรองอธิการบดีวิทยาเขตอีสาน

ปฏิบัติการแทนอธิการบดี

หลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตอีสาน

ติดต่อประสานงาน : นายวิษุ ฉัตรศรี ๐๘๘-๗๔๒๗๑๕๓

ภาคผนวก ค
แบบสอบถาม



แบบสอบถามเพื่อการทำวิจัย

การบริหารงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดมหาสารคาม

คำชี้แจง

1. แบบสอบถามนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาระดับการบริหารงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดมหาสารคาม และเพื่อศึกษาข้อเสนอแนะการบริหารงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดมหาสารคาม

2. แบบสอบถามฉบับนี้ใช้กับผู้อำนวยการกองการศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม จังหวัดมหาสารคาม แบ่งออกเป็น 3 ตอน ได้แก่

ตอนที่ 1 ข้อมูลสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 การบริหารงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดมหาสารคาม

ตอนที่ 3 ข้อเสนอแนะการบริหารงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดมหาสารคาม

3. ข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถามนี้จะเก็บรักษาเป็นความลับ โดยนำไปวิเคราะห์และประมวลผลแล้วนำเสนอในภาพรวม เพื่อใช้ประโยชน์สำหรับการวิจัยเท่านั้น จึงไม่มีผลกระทบใด ๆ ต่อท่าน ขอขอบคุณอย่างยิ่งที่ให้ความอนุเคราะห์ในการตอบแบบสอบถาม



นายวิษุ ฉัตรศรี

นักศึกษาปริญญาโท สาขาวิชาการบริหารการศึกษา
มหาวิทยาลัยมหาสารคาม วิทยาเขตอิสาน

แบบสอบถามงานวิจัย
การบริหารงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัด
มหาสารคาม

ตอนที่ 1 สถานภาพทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่อง หน้าข้อความที่ตรงกับสถานภาพของท่าน

1. เพศ
 - ชาย
 - หญิง
2. ประสบการณ์การทำงาน
 - น้อยกว่า 5 ปี
 - 5 - 10 ปี
 - มากกว่า 10 ปี
3. ประเภทขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น
 - อบต.
 - เทศบาล

ตอนที่ 2 ระดับการบริหารงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัด
มหาสารคาม

คำชี้แจง กรุณาทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องว่างตามระดับการปฏิบัติ ดังนี้

- 5 หมายถึง มีระดับการปฏิบัติอยู่ในระดับ มากที่สุด
- 4 หมายถึง มีระดับการปฏิบัติอยู่ในระดับ มาก
- 3 หมายถึง มีระดับการปฏิบัติอยู่ในระดับ ปานกลาง
- 2 หมายถึง มีระดับการปฏิบัติอยู่ในระดับ น้อย
- 1 หมายถึง มีระดับการปฏิบัติอยู่ในระดับ น้อยที่สุด

ข้อ	การบริหารงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วน ท้องถิ่นจังหวัดมหาสารคาม	ระดับการปฏิบัติ				
		5	4	3	2	1
ด้านการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก						
1	ท่านมีการจัดทำแผนพัฒนาการศึกษาถูกต้องชัดเจน					
2	ท่านมีการจัดทำแผนปฏิบัติการประจำปีงบประมาณถูกต้อง ชัดเจน					
3	ท่านมีการปฏิบัติตามกฎหมายระเบียบ และหนังสือสั่งการ ในการ จัดตั้ง/ย้าย/รวม/ยุบเลิก ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก					

ข้อ	การบริหารงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดมหาสารคาม	ระดับการปฏิบัติ				
		5	4	3	2	1
4	ท่านได้รับการสนับสนุนงบประมาณจากองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น					
5	ท่านจัดให้มีการแต่งตั้งคณะกรรมการศูนย์พัฒนาเด็กเล็กและการประชุมอย่างน้อยปีละ 2 ครั้ง					
6	ท่านมีการจัดทำงบประมาณค่าใช้จ่ายในด้านบุคลากร เงินเดือน ค่าจ้าง ค่าตอบแทนและสวัสดิการตามกฎหมาย					
ด้านบุคลากร						
7	ท่านมีการกำหนดหน้าที่ความรับผิดชอบ ลักษณะงานที่ปฏิบัติของบุคลากรในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กชัดเจน					
8	ท่านกำหนดคุณสมบัติ ครู ครูผู้ดูแลเด็ก (ทักษะ) ตามมาตรฐานกำหนดตำแหน่งครบถ้วน					
9	ท่านกำหนดคุณสมบัติ พนักงานจ้าง ตำแหน่งอื่น ๆ ที่ปฏิบัติหน้าที่ในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ตามระเบียบ ถูกต้องครบถ้วน					
10	ท่านมีความรู้ความเข้าใจในการจัดการศึกษาของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก					
11	ท่านจัดทำแผนงานโครงการ กิจกรรม ต่าง ๆ เพื่อสนับสนุนการจัดการศึกษาของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก					
12	ท่านกำหนดสัดส่วนครู ผู้ดูแลเด็ก (ทักษะ) ต่อนักเรียนมีความเหมาะสม					
ด้านอาคารสถานที่ สิ่งแวดล้อม และความปลอดภัยของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก						
13	ท่านกำหนดสถานที่ก่อสร้างศูนย์พัฒนาเด็กเล็กอยู่ในพื้นที่มีขนาดเหมาะสม ไม่อยู่ในพื้นที่เสี่ยงอันตราย					
14	ท่านมีอาคารเรียนเป็นอาคารชั้นเดียว ทางเข้าทางออกมีอย่างน้อย 2 ทาง					
15	ท่านมีพื้นที่ใช้สอยภายในอาคาร สะอาดปลอดภัย เพียงพอและเหมาะสมกับการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ และกิจกรรมอื่น ๆ					
16	ท่านมีพื้นที่สำหรับการนอนของเด็กปฐมวัย สะอาด มีอากาศถ่ายเท มีการซักอุปกรณ์การนอนอย่างน้อยสัปดาห์ละ 1 ครั้ง					
17	ท่านมีบริเวณที่รับประทานอาหาร มีอากาศถ่ายเท มีแสงสว่างเหมาะสม มีการทำความสะอาดโต๊ะ เก้าอี้ ที่ใช้รับประทานอาหารอย่างสม่ำเสมอ					
18	ท่านมีห้องครัวแยกห่างจากบริเวณพื้นที่สำหรับเด็ก มีเครื่องใช้ที่จำเป็น รวมทั้งที่ล้าง และเก็บภาชนะเครื่องใช้ต่าง ๆ ที่ถูกสุขลักษณะ					

ข้อ	การบริหารงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดมหาสารคาม	ระดับการปฏิบัติ				
		5	4	3	2	1
19	ท่านมีห้องปฐมพยาบาล แยกเป็นสัดส่วน มีอุปกรณ์ปฐมพยาบาล ตู้ยา เครื่องเวชภัณฑ์ที่จำเป็น					
20	ท่านมีพื้นที่ใช้ทำความสะอาดร่างกายเด็ก มีที่ล้างมือและแปรงฟันที่เหมาะสม					
21	ท่านมีห้องส้วมแยกชายและหญิง โดยเฉลี่ย 1 ที่ ต่อเด็ก 10-12 คน					
22	ท่านมีรั้วกั้นภายนอกอาคาร มีทางเข้าทางออกไม่น้อยกว่า 2 ทาง					
23	ท่านมีการติดตั้งเครื่องตัดไฟภายในบริเวณอาคาร และมีการติดตั้งอุปกรณ์ดับเพลิง					
24	ท่านมีการฝึกซ้อมป้องกันอุบัติเหตุ ไม่น้อยกว่าปีละ 1 ครั้ง					
ด้านบริหารงานวิชาการ และกิจกรรมตามหลักสูตร						
25	ท่านมีการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา เพื่อมุ่งพัฒนาผู้เรียนให้มีความพร้อมในทุกด้าน					
26	ท่านมีการให้ครูจัดประสบการณ์และกิจกรรมประจำวัน โดยคำนึงถึงคุณลักษณะเด็กแต่ละช่วงวัย					
27	ท่านมีการให้ครูเขียนแผนการจัดประสบการณ์ เพื่อให้เด็กพัฒนาครบทุกด้าน					
28	ท่านมีการให้ครูใช้สื่อในการจัดการเรียนการสอนเพื่อให้เด็กเรียนรู้ได้ง่ายรวดเร็วสอดคล้องกับหน่วยการเรียนรู้					
29	ท่านมีการให้ครูจัดทำวิจัยในชั้นเรียนเพื่อพัฒนาการจัดกิจกรรมการเรียนรู้หรือพัฒนาพฤติกรรมของผู้เรียน					
30	ท่านมีการนิเทศ ติดตาม การปฏิบัติงานภายในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก					
31	ท่านมีการวัดและประเมินผลที่เป็นไปตามหลักเกณฑ์ที่กำหนดอย่างต่อเนื่อง					
32	ท่านมีการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน เช่นการจัดวันพ่อ วันแม่ วันเด็ก และโครงการต่าง ๆ					
33	ท่านมีการดำเนินงานด้านโภชนาการ ตามแนวทางการดำเนินงานโภชนาการในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กของกรมอนามัย					
34	ท่านมีการประกันคุณภาพภายในของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก					
ด้านการมีส่วนร่วมส่งเสริมสนับสนุน						
35	ท่านให้ บุคคล ครอบครัว องค์กรชุมชน องค์กรเอกชน องค์กรรัฐ สถาบันการศึกษา และศาสนสถาน มีส่วนร่วมในการจัดทำ					

ข้อ	การบริหารงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดมหาสารคาม	ระดับการปฏิบัติ				
		5	4	3	2	1
	หลักสูตรสถานศึกษา สนับสนุนทรัพยากรให้แก่ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก					
36	ท่านให้ บุคคล ครอบครัว องค์กรชุมชน องค์กรเอกชน องค์กรรัฐ สถาบันการศึกษา และศาสนสถาน ร่วมพัฒนาปรับปรุงอาคารสถานที่ ดูแลความปลอดภัยทรัพย์สินภายในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก					
37	ท่านให้ บุคคล ครอบครัว องค์กรชุมชน องค์กรเอกชน องค์กรรัฐ สถาบันการศึกษา และศาสนสถาน ร่วมจัดประสบการณ์การเรียนรู้ และดูแลความปลอดภัยเด็ก					
38	ท่านมีการจัดกิจกรรมปฐมนิเทศ ประชุมผู้ปกครอง และเยี่ยมบ้านนักเรียน					
39	ท่านมีการเข้าร่วมกิจกรรมวันสำคัญทางศาสนา ประเพณี และโอกาสต่าง ๆ ของท้องถิ่น					
40	ท่านให้ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมีการให้บริการแก่ครอบครัวชุมชน และท้องถิ่น ในโอกาสต่าง ๆ					
41	ท่านได้มีการให้ปราชญ์ชาวบ้าน มาถ่ายทอดภูมิปัญญาท้องถิ่นแก่บุคลากรและเด็กเล็ก					
ด้านส่งเสริมเครือข่ายการพัฒนาเด็กปฐมวัย						
42	ท่านมีการจัดตั้งเครือข่าย สมาคม ชมรม เพื่อสร้างความเข้มแข็งในการพัฒนาเด็กปฐมวัย					
43	ท่านมีการจัดประชุม อบรม สัมมนา ครู ผู้ดูแลเด็ก (ทักษะ) ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และระหว่าง องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นหน่วยงานภายนอก และทุกภาคส่วน เพื่อสร้างความร่วมมือในการจัดการศึกษา					
44	ท่านมีการจัดทำแผนงาน โครงการ ของเครือข่าย สมาคม ชมรม เพื่อพัฒนาเด็กปฐมวัยและพัฒนาครูอย่างต่อเนื่อง					
45	ท่านได้รับการสนับสนุนงบประมาณ จากเครือข่าย สมาคม ชมรม ในการดำเนินกิจกรรม ตามระเบียบกฎหมาย หนังสือสั่งการของทางราชการ					

ตอนที่ 3 ข้อเสนอแนะการบริหารงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัด
มหาสารคาม

คำชี้แจง เพื่อให้การบริหารงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัด
มหาสารคาม มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น ขอให้ท่านโปรดให้ข้อเสนอแนะให้ครบทั้งหกด้าน เพื่อนำ
ข้อเสนอแนะของท่านไปปรับปรุงแก้ไขและพัฒนาการบริหารงานให้มีประสิทธิภาพต่อไป

1. ข้อเสนอแนะด้านการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก

.....

2. ด้านบุคลากร

.....

3. ด้านอาคารสถานที่ สิ่งแวดล้อม และความปลอดภัยศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก

.....

4. ด้านบริหารงานวิชาการ และกิจกรรมตามหลักสูตร

.....

5. ด้านการมีส่วนร่วมและส่งเสริมสนับสนุน

.....

6. ด้านส่งเสริมเครือข่ายการพัฒนาเด็กปฐมวัย

.....

ผู้วิจัยขอขอบพระคุณท่านที่ให้ความอนุเคราะห์ในการตอบแบบสอบถามไว้ ณ โอกาสนี้

ภาคผนวก ง
แบบสอบถามที่แก้ไขตามแนะนำจากผู้เชี่ยวชาญ

แบบสอบถามที่แก้ไขตามแนะนำจากผู้เชี่ยวชาญ

สาระการวัด (2)	ข้อคำถาม	คำแนะนำและแก้ไขปรับปรุง
การดำเนินงานตามแผนพัฒนาการศึกษา	1. ท่านมีการจัดทำแผนพัฒนาการศึกษาถูกต้องชัดเจน	-
แผนการใช้จ่ายงบประมาณ	2. ท่านมีการจัดทำแผนปฏิบัติการประจำปีงบประมาณถูกต้องชัดเจน	-
การบริหารจัดการตาม กฎหมายระเบียบ และหนังสือสั่งการ	3. ท่านมีการปฏิบัติตามกฎหมายระเบียบ และหนังสือสั่งการ ในการจัดตั้ง/ย้าย/รวม/ยุบเลิก ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก	-
การสนับสนุนงบประมาณจากองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น	4. ท่านได้รับการสนับสนุนงบประมาณจากองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น	-
มีการแต่งตั้งคณะกรรมการบริหาร มีผู้แทนจากชุมชนเข้าร่วม	5. ท่านมีการแต่งตั้งคณะกรรมการศูนย์พัฒนาเด็กเล็กและมีการประชุมอย่างน้อยปีละ 2 ครั้ง	เพิ่มคำว่า “จัดให้” ในประโยค
การจัดทำงบประมาณค่าใช้จ่ายในด้านบุคลากร เงินเดือน ค่าจ้าง ค่าตอบแทนและสวัสดิการตามกฎหมาย	6. ท่านมีการจัดทำงบประมาณค่าใช้จ่ายในด้านบุคลากร เงินเดือน ค่าจ้าง ค่าตอบแทนและสวัสดิการตามกฎหมาย	-
มีการกำหนดหน้าที่ ลักษณะงานบุคลากรในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก	7. ท่านกำหนดหน้าที่ความรับผิดชอบ ลักษณะงานที่ปฏิบัติ ของบุคลากรในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กชัดเจน	เพิ่มคำว่า “มีการ” ในประโยค
มีการกำหนดคุณสมบัติ ครู	8. ท่านกำหนดคุณสมบัติ ครู ครูผู้ดูแลเด็ก (ทักษะ) ตามมาตรฐานกำหนดตำแหน่งครบถ้วน	-
มีการกำหนดคุณสมบัติพนักงานจ้าง	9. ท่านกำหนดคุณสมบัติ พนักงานจ้าง ตำแหน่งอื่น ๆ ที่ปฏิบัติหน้าที่ในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ตามระเบียบถูกต้อง	เพิ่มคำว่า “ครบถ้วน” ต่อท้ายประโยค
มีความรู้การจัดการศึกษาศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก	10. ท่านมีความรู้ความเข้าใจในการจัดการศึกษาของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก	-

สาระการวัด (2)	ข้อคำถาม	คำแนะนำและแก้ไขปรับปรุง
ผู้บริหารหัวหน้าส่วนราชการการ จัดทำแผนงานโครงการ กิจกรรม เพื่อพัฒนาศักยภาพเด็กปฐมวัย	11. ท่านจัดทำแผนงานโครงการ กิจกรรมต่าง ๆ เพื่อสนับสนุนการจัด การศึกษาของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก	-
การกำหนดอัตรา ครู ผู้ดูแลเด็ก (ทักษะ) ต่อจำนวนนักเรียนอย่าง เหมาะสม	12. ท่านกำหนดสัดส่วนครู ผู้ดูแลเด็ก (ทักษะ) ต่อนักเรียนมีความเหมาะสม	-
สถานที่ก่อสร้าง เหมาะสม	13. ท่านกำหนดสถานที่ก่อสร้างศูนย์ พัฒนาเด็กเล็กอยู่ในพื้นที่มีขนาด เหมาะสม ไม่อยู่ในพื้นที่เสี่ยง อันตราย	-
การก่อสร้างหรือปรับปรุงอาคาร สถานที่ เหมาะสม	14. ท่านมีอาคารเรียนเป็นอาคารชั้น เดียว ทางเข้าทางออกมีอย่างน้อย 2 ทาง	-
ภายในอาคาร สะอาดปลอดภัยถูก สุขลักษณะ	15. ท่านมีพื้นที่ใช้สอยภายในอาคาร สะอาดปลอดภัย เพียงพอและ เหมาะสมกับการจัดประสบการณ์ การเรียนรู้ และกิจกรรมอื่น ๆ	-
ห้องนอนอุปกรณ์การนอนมีการทำ ความสะอาด	16. ท่านมีพื้นที่สำหรับการนอนของ เด็กปฐมวัย สะอาด มีอากาศถ่ายเท มี การซักอุปกรณ์การนอนอย่างน้อย สัปดาห์ละ 1 ครั้ง	-
สถานที่รับประทานอาหารเช้า มี อากาศถ่ายเท สะอาดเหมาะสม และปลอดภัยแก่เด็กเล็ก	17. ท่านมีบริเวณที่รับประทาน อาหาร มีอากาศถ่ายเท มีแสงสว่าง เหมาะสม มีการทำความสะอาดโต๊ะ เก้าอี้ ที่ใช้รับประทานอาหารเช้า สม่ำเสมอ	-
6. ห้องครัวควรแยกจากบริเวณ พื้นที่สำหรับเด็ก	18. ท่านมีห้องครัวแยกห่างจาก บริเวณพื้นที่สำหรับเด็ก มีเครื่องใช้ที่ จำเป็น รวมทั้งที่ล้าง และเก็บภาชนะ เครื่องใช้ต่าง ๆ ที่ถูกสุขลักษณะ	-
มีห้องปฐมพยาบาล ยา อุปกรณ์ที่ จำเป็น	19. ท่านมีห้องปฐมพยาบาล แยกเป็น สัดส่วน มีอุปกรณ์ปฐมพยาบาล ตู้ยา เครื่องเวชภัณฑ์ที่จำเป็น	-

สาระการวัด (2)	ข้อคำถาม	คำแนะนำและแก้ไขปรับปรุง
มีพื้นที่ทำความสะอาดร่างกายเด็ก มีที่ล้างมือแปรงฟันเหมาะสม	20.ท่านมีพื้นที่ใช้ทำความสะอาดร่างกายเด็ก มีที่ล้างมือและแปรงฟันที่เหมาะสม	-
ห้องส้วมเพียงพอ	21.ท่านมีห้องส้วมแยกชายและหญิง โดยเฉลี่ย 1 ที่ ต่อเด็ก 10-12 คน	-
รั้วภายนอกอาคาร มีทางเข้าทางออกไม่น้อยกว่า 2 ทาง	22.ท่านมีรั้วกั้นภายนอกอาคาร มีทางเข้าทางออกไม่น้อยกว่า 2 ทาง	-
ติดตั้งระบบอุปกรณ์ในการรักษาความปลอดภัย	23.ท่านมีการติดตั้งเครื่องตัดไฟภายในบริเวณอาคาร และมีการติดตั้งอุปกรณ์ดับเพลิง	-
มีการเตรียมพร้อมรับมือกับสถานการณ์ฉุกเฉิน	24.ท่านมีการฝึกซ้อมป้องกันอุบัติเหตุไม่น้อยกว่าปีละ 1 ครั้ง	-
การจัดทำหลักสูตรให้สอดคล้องกับสภาพสังคมวัฒนธรรมท้องถิ่น	25.ท่านมีการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา เพื่อมุ่งพัฒนาผู้เรียนให้มีความพร้อมในทุกด้าน	-
การจัดประสบการณ์และกิจกรรมประจำวัน	26.ท่านมีการให้ครูจัดประสบการณ์และกิจกรรมประจำวัน โดยคำนึงถึงคุณลักษณะเด็กแต่ละช่วงวัย	-
การเขียนแผนการจัดประสบการณ์	27.ท่านมีการให้ครูเขียนแผนการจัดประสบการณ์ เพื่อให้เด็กพัฒนาครบทุกด้าน	-
การจัดทำสื่อ	28.ท่านมีการให้ครูใช้สื่อในการจัดการเรียนการสอนเพื่อให้เด็กเรียนรู้ได้ง่ายรวดเร็วสอดคล้องกับหน่วยการเรียนรู้	-
การจัดทำวิจัยในชั้นเรียน	29.ท่านมีการให้ครูจัดทำวิจัยในชั้นเรียนเพื่อพัฒนาการจัดกิจกรรมการเรียนรู้หรือพัฒนาพฤติกรรมของผู้เรียน	-
การนิเทศ ติดตาม ผลการปฏิบัติงาน	30.ท่านมีการนิเทศ ติดตาม การปฏิบัติงานภายในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก	-
การวัดผลและประเมินผล	31.ท่านมีการวัดและประเมินผลที่เป็นไปตามหลักเกณฑ์ที่กำหนดอย่างต่อเนื่อง	-

สาระการวัด (2)	ข้อคำถาม	คำแนะนำและแก้ไขปรับปรุง
การจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน	32. ท่านมีการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน เช่นการจัดวันพ่อ วันแม่ วันเด็ก และโครงการต่าง ๆ	-
การดำเนินงานด้านโภชนาการ	33. ท่านมีการดำเนินงานด้านโภชนาการ ตามแนวทางการดำเนินงานโภชนาการในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กของกรมอนามัย	-
การประกันคุณภาพการศึกษา	34. ท่านมีการประกันคุณภาพภายในของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก	-
การมีส่วนร่วมด้านวิชาการ	35. ท่านให้ บุคคล ครอบครัว องค์กร ชุมชน องค์กรเอกชน องค์กรรัฐ สถาบันการศึกษา 3 และศาสนสถาน มีส่วนร่วมในการจัดทำหลักสูตร สถานศึกษา สนับสนุนทรัพยากร ให้แก่ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก	-
การมีส่วนร่วมด้านอาคารสถานที่	36. ท่านให้ บุคคล ครอบครัว องค์กร ชุมชน องค์กรเอกชน องค์กรรัฐ สถาบันการศึกษา และศาสนสถาน ร่วมพัฒนาปรับปรุงอาคารสถานที่ ดูแลความปลอดภัยทรัพย์สินภายใน ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก	-
การมีส่วนร่วมด้านบุคลากร	37. ท่านให้ บุคคล ครอบครัว องค์กร ชุมชน องค์กรเอกชน องค์กรรัฐ สถาบันการศึกษา และศาสนสถาน ร่วมจัดประสบการณ์การเรียนรู้ และดูแลความปลอดภัยเด็ก	-
การมีส่วนร่วมด้านสัมพันธ์ชุมชน	38. ท่านมีการจัดกิจกรรมปฐมนิเทศ ประชุมผู้ปกครอง และเยี่ยมบ้านนักเรียน	-
การร่วมกิจกรรมที่ชุมชนจัดขึ้น	39. ท่านมีการเข้าร่วมกิจกรรมวันสำคัญทางศาสนา ประเพณี และโอกาสต่าง ๆ ของท้องถิ่น	-

สาระการวัด (2)	ข้อคำถาม	คำแนะนำและแก้ไขปรับปรุง
การให้บริการชุมชนของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก	40. ท่านให้ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมีการให้บริการแก่ครอบครัวชุมชน และท้องถิ่น ในโอกาสต่าง ๆ	-
การส่งเสริมสนับสนุนจากชุมชนและภาคส่วนของสังคม	41. ท่านได้มีการให้ประชาชนชาวบ้านมาถ่ายทอดภูมิปัญญาท้องถิ่นแก่บุคลากรและเด็กเล็ก	-
การจัดตั้งเครือข่ายการพัฒนาเด็กปฐมวัย	42. ท่านมีการจัดตั้งเครือข่าย สมาคม ชมรม เพื่อสร้างความเข้มแข็งในการพัฒนาเด็กปฐมวัย	-
การจัดประชุมอบรมสัมมนา	43. ท่านมีการจัดประชุม อบรม สัมมนา ครู ผู้ดูแลเด็ก (ทักษะ) ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และระหว่าง องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น หน่วยงานภายนอก และทุกภาคส่วน เพื่อสร้างความร่วมมือในการจัดการศึกษา	-
การจัดทำแผนงานโครงการ หรือกิจกรรมส่งเสริมสนับสนุนเครือข่าย	44. ท่านมีการจัดทำแผนงานโครงการ ของเครือข่าย สมาคม ชมรม เพื่อพัฒนาเด็กปฐมวัยและพัฒนาครูอย่างต่อเนื่อง	-
การสนับสนุนงบประมาณ	45. ท่านได้รับการสนับสนุนงบประมาณ จากเครือข่าย สมาคม ชมรม ในการดำเนินกิจกรรม ตามระเบียบกฎหมาย หนังสือสั่งการของทางราชการ	-
ข้อเสนอแนะการบริหารงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดมหาสารคาม		
ด้านการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก	1. ข้อเสนอแนะด้านการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก	-
ด้านบุคลากร	2. ข้อเสนอแนะด้านบุคลากร	-
ด้านอาคารสถานที่ สิ่งแวดล้อม และความปลอดภัยศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก	3. ข้อเสนอแนะด้านอาคารสถานที่ สิ่งแวดล้อม และความปลอดภัยศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก	-

สาระการวัด (2)	ข้อคำถาม	คำแนะนำและแก้ไขปรับปรุง
ด้านบริหารงานวิชาการ และกิจกรรมตามหลักสูตร	4. ข้อเสนอแนะด้านบริหารงานวิชาการ และกิจกรรมตามหลักสูตร	-
ด้านการมีส่วนร่วมและส่งเสริมสนับสนุน	5. ข้อเสนอแนะด้านการมีส่วนร่วมและส่งเสริมสนับสนุน	-
ด้านส่งเสริมเครือข่ายการพัฒนาเด็กปฐมวัย	6. ข้อเสนอแนะด้านส่งเสริมเครือข่ายการพัฒนาเด็กปฐมวัย	-

ภาคผนวก จ
แบบประเมินดัชนีความสอดคล้องของแบบสอบถาม



**ดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับวัตถุประสงค์
แบบสอบถามการบริหารงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น
จังหวัดมหาสารคาม**

อาจารย์ที่ปรึกษา ดร. อัครเดช นิละโยธิน

ผู้เชี่ยวชาญ นายบุญถม พลศรี

ผู้เชี่ยวชาญ นายศุภชัย ตอนสามารถ

ผู้เชี่ยวชาญ ดร. จักรี ศรีจารุเมธีญาณ

.....

คำชี้แจง โปรดพิจารณา ระดับการบริหารงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดมหาสารคาม มีความตรงเชิงเนื้อหา (IOC) และสอดคล้องกับจุดประสงค์ที่ระบุไว้ในเล่มหรือไม่ โดยทำเครื่องหมาย ลงในช่อง “ความคิดเห็นผู้เชี่ยวชาญ” ดังนี้

- 1 เมื่อแน่ใจว่าข้อคำถามวัดได้ไม่ตรงตามวัตถุประสงค์
- 0 เมื่อไม่แน่ใจว่าข้อคำถามวัดได้ตรงตามวัตถุประสงค์
- 1 เมื่อแน่ใจว่าข้อคำถามวัดได้ตรงตามวัตถุประสงค์

รายการ	ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ			รวม	ค่า IOC	แปลผล
	คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3			
ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม						
1. เพศ	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
2. ประสบการณ์	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
3. ประเภทองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
ตอนที่ 2 การบริหารงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก						
ด้านการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก						
1. ท่านมีการจัดทำแผนพัฒนาการศึกษาถูกต้องชัดเจน	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
2. ท่านมีการจัดทำแผนปฏิบัติการประจำปีงบประมาณถูกต้องชัดเจน	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
3. ท่านมีการปฏิบัติตามกฎหมายระเบียบ และหนังสือสั่งการ ในการ จัดตั้ง/ย้าย/รวม/ยุบเลิก ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
4. ท่านได้รับการสนับสนุนงบประมาณจากองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
5. ท่านจัดให้มีการแต่งตั้งคณะกรรมการศูนย์พัฒนาเด็กเล็กและมีการประชุมอย่างน้อยปีละ 2 ครั้ง	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
6. ท่านมีการจัดทำงบประมาณค่าใช้จ่ายในด้านบุคลากร เงินเดือน ค่าจ้าง ค่าตอบแทนและสวัสดิการตามกฎหมาย	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
ด้านบุคลากร						
7. ท่านมีการกำหนดหน้าที่ความรับผิดชอบ ลักษณะงานที่ปฏิบัติ ของบุคลากรในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กชัดเจน	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
8. ท่านกำหนดคุณสมบัติ ครู ครูผู้ดูแลเด็ก (ทักษะ) ตามมาตรฐานกำหนดตำแหน่งครบถ้วน	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้

รายการ	ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ			รวม	ค่า IOC	แปลผล
	คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3			
9.ท่านกำหนดคุณสมบัติ พนักงานจ้าง ตำแหน่งอื่น ๆ ที่ปฏิบัติหน้าที่ในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ตามระเบียบ ถูกต้องครบถ้วน	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
10.ท่านมีความรู้ความเข้าใจในการจัดการศึกษาของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
11.ท่านจัดทำแผนงานโครงการ กิจกรรมต่าง ๆ เพื่อสนับสนุนการจัดการศึกษาของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
12.ท่านกำหนดสัดส่วนครู ผู้ดูแลเด็ก (ทักษะ) ต่อ นักเรียนมีความเหมาะสม	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
ด้านอาคารสถานที่ สิ่งแวดล้อม และความปลอดภัยของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก						
13.ท่านกำหนดสถานที่ก่อสร้างศูนย์พัฒนาเด็กเล็กอยู่ในพื้นที่มีขนาดเหมาะสม ไม่อยู่ในพื้นที่เสี่ยงอันตราย	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
14.ท่านมีอาคารเรียนเป็นอาคารชั้นเดียว ทางเข้าทางออกมีอย่างน้อย 2 ทาง	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
15.ท่านมีพื้นที่ใช้สอยภายในอาคาร สะอาดปลอดภัย เพียงพอและเหมาะสมกับการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ และกิจกรรมอื่น ๆ	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
16.ท่านมีพื้นที่สำหรับการนอนของเด็กปฐมวัย สะอาด มีอากาศถ่ายเท มีการซักอุปกรณ์การนอนอย่างน้อยสัปดาห์ละ 1 ครั้ง	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
17.ท่านมีบริเวณที่รับประทานอาหารเช้า มีอากาศถ่ายเท มีแสงสว่างเหมาะสม มีการทำความสะอาดโต๊ะ เก้าอี้ ที่ใช้รับประทานอาหารเช้าอย่างสม่ำเสมอ	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้

รายการ	ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ			รวม	ค่า IOC	แปลผล
	คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3			
18.ท่านมีห้องครัวแยกห่างจากบริเวณพื้นที่สำหรับเด็ก มีเครื่องใช้ที่จำเป็น รวมทั้งที่ล้าง และเก็บภาชนะเครื่องใช้ต่าง ๆ ที่ถูกสุขลักษณะ	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
19.ท่านมีห้องปฐมพยาบาล แยกเป็นสัดส่วน มีอุปกรณ์ปฐมพยาบาล ตู้ยา เครื่องเวชภัณฑ์ที่จำเป็น	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
20.ท่านมีพื้นที่ใช้ทำความสะอาดร่างกายเด็ก มีที่ล้างมือและแปรงฟัน ที่เหมาะสม	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
21.ท่านมีห้องส้วมแยกชายและหญิง โดยเฉลี่ย 1 ที่ ต่อเด็ก 10-12 คน	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
22.ท่านมีรั้วกันภายนอกอาคาร มีทางเข้าทางออก ไม่น้อยกว่า 2 ทาง	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
23.ท่านมีการติดตั้งเครื่องตัดไฟภายในบริเวณอาคาร และมีการติดตั้งอุปกรณ์ดับเพลิง	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
24.ท่านมีการฝึกซ้อมป้องกันอุบัติเหตุ ไม่น้อยกว่า ปีละ 1 ครั้ง	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
ด้านบริหารงานวิชาการ และกิจกรรมตามหลักสูตร						
25.ท่านมีการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา เพื่อมุ่งพัฒนาผู้เรียนให้มีความพร้อมในทุกด้าน	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
26.ท่านมีการให้ครูจัดประสบการณ์และกิจกรรมประจำวัน โดยคำนึงถึงคุณลักษณะเด็กแต่ละช่วงวัย	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
27.ท่านมีการให้ครูเขียนแผนการจัดประสบการณ์ เพื่อให้เด็กพัฒนาครบทุกด้าน	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
28.ท่านมีการให้ครูใช้สื่อในการจัดการเรียนการสอน เพื่อให้เด็กเรียนรู้ได้ง่ายรวดเร็วสอดคล้องกับหน่วยการเรียนรู้	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้

รายการ	ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ			รวม	ค่า IOC	แปลผล
	คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3			
29.ท่านมีการให้ครูจัดทำวิจัยในชั้นเรียนเพื่อพัฒนาการจัดกิจกรรมการเรียนรู้หรือพัฒนาพฤติกรรมของผู้เรียน	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
30.ท่านมีการนิเทศ ติดตาม การปฏิบัติงานภายในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
31.ท่านมีการวัดและประเมินผลที่เป็นไปตามหลักเกณฑ์ที่กำหนด อย่างต่อเนื่อง	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
32.ท่านมีการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน เช่นการจัดวันพ่อ วันแม่ วันเด็ก และโครงการต่าง ๆ	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
33.ท่านมีการดำเนินงานด้านโภชนาการ ตามแนวทางการดำเนินงานโภชนาการในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กของกรมอนามัย	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
34.ท่านมีการประกันคุณภาพภายในของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
ด้านการมีส่วนร่วมส่งเสริมสนับสนุน						
35.ท่านให้ บุคคล ครอบครัว องค์กรชุมชน องค์กรเอกชน องค์กรรัฐ สถาบันการศึกษา และศาสนสถาน มีส่วนร่วมในการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา สนับสนุนทรัพยากรให้แก่ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
36.ท่านให้ บุคคล ครอบครัว องค์กรชุมชน องค์กรเอกชน องค์กรรัฐ สถาบันการศึกษา และศาสนสถาน ร่วมพัฒนาปรับปรุงอาคารสถานที่ ดูแลความปลอดภัยทรัพย์สินภายในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
37.ท่านให้ บุคคล ครอบครัว องค์กรชุมชน องค์กรเอกชน องค์กรรัฐ สถาบันการศึกษา	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้

รายการ	ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ			รวม	ค่า IOC	แปลผล
	คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3			
และศาสนสถาน ร่วมจัดประสบการณ์การเรียนรู้ และดูแลความปลอดภัยเด็ก						
38.ท่านมีการจัดกิจกรรมปฐมนิเทศ ประชุม ผู้ปกครอง และเยี่ยมบ้านนักเรียน	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
39.ท่านมีการเข้าร่วมกิจกรรมวันสำคัญทาง ศาสนา ประเพณี และโอกาสต่าง ๆ ของท้องถิ่น	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
40.ท่านให้ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมีการให้บริการแก่ ครอบครัวชุมชน และท้องถิ่น ในโอกาสต่าง ๆ	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
41.ท่านได้มีการให้ประชาชนชาวบ้าน มาถ่ายทอด ภูมิปัญญาท้องถิ่นแก่บุคลากรและเด็กเล็ก	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
ด้านส่งเสริมเครือข่ายการพัฒนาเด็กปฐมวัย						
42.ท่านมีการจัดตั้งเครือข่าย สมาคม ชมรม เพื่อ สร้างความเข้มแข็งในการพัฒนาเด็กปฐมวัย	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
43.ท่านมีการจัดประชุม อบรม สัมมนา ครู ผู้ดูแล เด็ก (ทักษะ) ของ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และระหว่าง องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น หน่วยงานภายนอก และทุกภาคส่วน เพื่อสร้าง ความร่วมมือในการจัดการศึกษา	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
44.ท่านมีการจัดทำแผนงาน โครงการ ของ เครือข่าย สมาคม ชมรม เพื่อพัฒนาเด็กปฐมวัย และพัฒนาครูอย่างต่อเนื่อง	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
45.ท่านได้รับการสนับสนุนงบประมาณ จาก เครือข่าย สมาคม ชมรม ในการดำเนินกิจกรรม ตามระเบียบกฎหมาย หนังสือสั่งการของทาง ราชการ	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้

รายการ	ความคิดเห็นของ ผู้เชี่ยวชาญ			รวม	ค่า IOC	แปล ผล
	คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3			
ตอนที่ 3 ข้อเสนอแนะการบริหารงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดองค์ปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดมหาสารคาม						
1.ด้านการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
2.ด้านบุคลากร	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
3.ด้านอาคารสถานที่ สิ่งแวดล้อม และความ ปลอดภัยศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
4.ด้านบริหารงานวิชาการ และกิจกรรมตาม หลักสูตร	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
5.ด้านการมีส่วนร่วมและส่งเสริมสนับสนุน	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
6.ด้านส่งเสริมเครือข่ายการพัฒนาเด็กปฐมวัย	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้

ภาคผนวก จ
ผลการวิเคราะห์ค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของเครื่องมือ

Reliability

Case Processing Summary

		N	%
Cases	Valid	30	100.0
	Excluded ^a	0	.0
	Total	30	100.0

a. Listwise deletion based on all variables in the procedure.

Reliability Statistics

Cronbach's	
Alpha	N of Items
.985	45

ภาคผนวก ข
ผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากโปรแกรมสำเร็จรูป

เพศ

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	1	40	34.8	34.8	34.8
	2	75	65.2	65.2	100.0
	Total	115	100.0	100.0	

ประสบการณ์ทำงาน

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	1	24	20.9	20.9	20.9
	2	33	28.7	28.7	49.6
	3	58	50.4	50.4	100.0
	Total	115	100.0	100.0	

ประเภทองค์กร

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	1	104	90.4	90.4	90.4
	2	11	9.6	9.6	100.0
	Total	115	100.0	100.0	

Descriptive Statistics

	N	Minimum	Maximum	Mean	Std. Deviation
ด้านการบริหารจัดการ	115	3.33	5.00	4.1217	.38001
ด้านบุคลากร	115	3.50	5.00	4.0942	.34422
ด้านอาคารสถานที่	115	2.25	5.00	3.9507	.43060
ด้านบริหารงานวิชาการ	115	3.40	5.00	4.1217	.33971
ด้านการมีส่วนร่วม	115	2.86	5.00	4.0161	.40129
ด้านส่งเสริมเครือข่าย	115	2.75	5.00	3.9543	.40903
รวมด้าน	115	3.33	5.00	4.0412	.31270
Valid N (listwise)	115				

Descriptive Statistics

	N	Minimum	Maximum	Mean	Std. Deviation
ด้านการบริหารจัดการ1	115	3	5	4.24	.540
ด้านการบริหารจัดการ2	115	3	5	4.23	.582

ด้านการบริหารจัดการ3	115	1	5	4.06	.611
ด้านการบริหารจัดการ4	115	2	5	3.97	.648
ด้านการบริหารจัดการ5	115	3	5	4.10	.612
ด้านการบริหารจัดการ6	115	3	5	4.12	.677
Valid N (listwise)	115				

Descriptive Statistics

	N	Minimum	Maximum	Mean	Std. Deviation
ด้านบุคลากร1	115	3	5	4.24	.586
ด้านบุคลากร2	115	3	5	4.12	.623
ด้านบุคลากร3	115	3	5	4.05	.590
ด้านบุคลากร4	115	3	5	3.97	.521
ด้านบุคลากร5	115	3	5	4.11	.604
ด้านบุคลากร6	115	2	5	4.06	.666
Valid N (listwise)	115				

Descriptive Statistics

	N	Minimum	Maximum	Mean	Std. Deviation
ด้านอาคารสถานที่1	115	2	5	4.10	.649
ด้านอาคารสถานที่2	115	3	5	3.92	.595
ด้านอาคารสถานที่3	115	2	5	3.92	.715
ด้านอาคารสถานที่4	115	3	5	4.04	.654
ด้านอาคารสถานที่5	115	3	5	3.97	.628
ด้านอาคารสถานที่6	115	2	5	3.98	.621
ด้านอาคารสถานที่7	115	2	5	3.78	.646
ด้านอาคารสถานที่8	115	2	5	3.91	.670
ด้านอาคารสถานที่9	115	2	5	3.88	.623
ด้านอาคารสถานที่10	115	2	5	3.95	.647
ด้านอาคารสถานที่11	115	1	5	4.03	.719
ด้านอาคารสถานที่12	115	2	5	3.92	.637
Valid N (listwise)	115				

Descriptive Statistics

	N	Minimum	Maximum	Mean	Std. Deviation
ด้านบริหารงานวิชาการ1	115	2	5	4.17	.576
ด้านบริหารงานวิชาการ2	115	3	5	4.18	.555
ด้านบริหารงานวิชาการ3	115	3	5	4.14	.560
ด้านบริหารงานวิชาการ4	115	3	5	4.10	.562

ด้านบริหารงานวิชาการ5	115	2	5	4.02	.621
ด้านบริหารงานวิชาการ6	115	3	5	4.05	.560
ด้านบริหารงานวิชาการ7	115	3	5	4.13	.538
ด้านบริหารงานวิชาการ8	115	3	5	4.15	.550
ด้านบริหารงานวิชาการ9	115	2	5	4.15	.566
ด้านบริหารงานวิชาการ10	115	3	5	4.14	.544
Valid N (listwise)	115				

Descriptive Statistics

	N	Minimum	Maximum	Mean	Std. Deviation
ด้านการมีส่วนร่วม1	115	3	5	4.08	.532
ด้านการมีส่วนร่วม2	115	2	5	4.01	.628
ด้านการมีส่วนร่วม3	115	2	5	3.97	.576
ด้านการมีส่วนร่วม4	115	3	5	4.03	.642
ด้านการมีส่วนร่วม5	115	3	5	4.08	.580
ด้านการมีส่วนร่วม6	115	3	5	4.01	.614
ด้านการมีส่วนร่วม7	115	3	5	3.95	.544
Valid N (listwise)	115				

Descriptive Statistics

	N	Minimum	Maximum	Mean	Std. Deviation
ด้านส่งเสริมเครือข่าย1	115	3	5	3.99	.521
ด้านส่งเสริมเครือข่าย2	115	3	5	3.93	.573
ด้านส่งเสริมเครือข่าย3	115	3	5	3.97	.569
ด้านส่งเสริมเครือข่าย4	115	2	5	3.92	.637
Valid N (listwise)	115				

ประวัติผู้วิจัย

- ชื่อ สกุล : นายวิชชุ ฉัตรศรี
วัน เดือน ปีเกิด : วันที่ 29 ธันวาคม พ.ศ. 2525
ชาติภูมิ : กาฬสินธุ์
ที่อยู่ปัจจุบัน : 151 หมู่ 4 ต. ดงสมบูรณ์ อ. ท่าคันโท จ. กาฬสินธุ์ 46190
E-mail. Wischu5678@gmail.com
Tel. Mobile 088-7427153
ID. Line Tank.1
- การศึกษา**
- พ.ศ. 2558 : ปริญญาตรี ศาสตรศาสตรบัณฑิต (ศน.บ.) คณะศึกษาศาสตร์
สาขาวิชาการสอนภาษาไทย วิทยาลัยศาสตรจารย์เฉลิมพระเกียรติ
กาฬสินธุ์
- พ.ศ. 2566 : ปริญญาโทศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต (ศษ.ม.) คณะศึกษาศาสตร์
สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย
วิทยาเขตอีสาน
- หน้าที่การงานปัจจุบัน** : นักวิชาการศึกษา องค์การบริหารส่วนตำบลโคกพระ ต. โคกพระ
อ. กันทรวิชัย จ. มหาสารคาม